

ცესკო

საპარტიზო საარჩევნო
ადმინისტრაცია

საარჩევნო სისტემების განვითარების,
რეფორმებისა და სწავლების

ცენტრი

საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრთა სახელმძღვანელო ინსტრუქცია

Məntəqə Seçki Komissiyasının üzlərinin dərslik təlimatı

2016

Sakrebulonun ara seçkiləri

სარჩევი

ნაწილი I. საუბნო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობა და მუშაობის წესი..... 3

თავი I. საუბნო საარჩევნო კომისიის დაკომპლექტების წესი 3

საუბნო საარჩევნო კომისიის დაკომპლექტების წესი 3

თავი II. საუბნო საარჩევნო კომისიის მუშაობის წესი 3

საუბნო საარჩევნო კომისიის ხელმძღვანელ პირთა უფლებამოსილებები 3

საუბნო საარჩევნო კომისიის საქმისწარმოების წესი 4

საუბნო საარჩევნო კომისიის სამართლებრივი აქტები 5

საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომაზე განკარგულების მიღების წესი 5

საუბნო საარჩევნო კომისიის ჩართულობა და შეზღუდვები წინასაარჩევნო აგიტაციაში/კამპანიაში 6

ნაწილი II. საუბნო საარჩევნო კომისიის საქმიანობა წინასაარჩევნო პერიოდში 6

თავი I. ამომრჩეველთა სიები 6

ამომრჩეველთა ერთიანი სიის მონაცემების გადამოწმება 7

ამომრჩეველთა სპეციალური სია 7

გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის ფორმირების წესი 7

ამომრჩეველის ბარათი 8

თავი II. საარჩევნო დოკუმენტაციის მიღება, კენჭისყრის შენობის მოწყობა 9

საოლქო საარჩევნო კომისიისგან საარჩევნო დოკუმენტაციისა და ინვენტარის მიღება 9

საარჩევნო დოკუმენტაციისა და ინვენტარის მიღება-ჩაბარების აქტი 9

კენჭისყრის შენობის მოწყობა 10

ნაწილი III. საუბნო საარჩევნო კომისიის საქმიანობა კენჭისყრის დღეს 11

თავი I. საარჩევნო უბნის გახსნა, კენჭისყრის დაწყებამდე ჩასატარებელი პროცედურები 11

საარჩევნო უბნის გახსნა 11

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირები 11

დამკვირვებლის, საარჩევნო სუბიექტის 11

საარჩევნო უბნის გახსნიდან კენჭისყრის დაწყებამდე ჩასატარებელი პროცედურები 12

თავი II. კენჭისყრის პროცესი 15

კენჭისყრის ჩატარება 15

კენჭისყრის დღეს წესრიგის დაცვა კენჭისყრის შენობაში 18

კენჭისყრის პროცესის დროებით შეჩერება 19

კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა აღრიცხვა 19

გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემა 19

თავი III. საარჩევნო უბნის დახურვა, კენჭისყრის შედეგების შეჯამება 20

საარჩევნო უბნის დახურვა 20

საარჩევნო უბნის მოწყობა ხმების დათვლის პროცედურისთვის 21

საარჩევნო ყუთის გახსნამდე ჩასატარებელი პროცედურები 22

ამომრჩეველთა სიების, გაფუჭებული და გამოუყენებელი საარჩევნო ბიულეტენების დალუქვა 22

გადასატანი საარჩევნო ყუთის გახსნა 23

ძირითადი საარჩევნო ყუთის გახსნა 23

საარჩევნო ბიულეტენების დახარისხება 24

საარჩევნო ბიულეტენების დათვლა 25

საარჩევნო ბიულეტენების დალუქვა 25

კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის შედგენა 26

სარეგისტრაციო ჟურნალის, კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის დალუქვა, საარჩევნო დოკუმენტაციის გადაცემა საოლქო საარჩევნო კომისიისთვის.....	26
ნაწილი IV. კენჭისყრის დღის განცხადებები/საჩივრები.....	27
თავი I. კენჭისყრის დღის განცხადებების/საჩივრების რეგისტრაცია.....	27
კენჭისყრის დღის განცხადებებზე/საჩივრებზე ხარვეზის დადგენის წესი.....	27
თავი II. კენჭისყრის დღის განცხადებებზე/საჩივრებზე რეაგირება.....	28
დანართი №1. საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა ეთიკის კოდექსი	29
დანართი №2. საარჩევნო კომისიაში წარდგენილი განცხადების/საჩივრის რეკვიზიტები	31
დანართი №3. ცნობა განცხადების/საჩივრის რეგისტრაციაში გატარების შესახებ	32
დანართი №4. საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის უფლებამოსილებანი	33
დანართი №5. საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივნის უფლებამოსილებანი კენჭისყრის დღეს.....	40
დანართი №6. ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელი კომისიის წევრის ფუნქციები	44
დანართი №7. ამომრჩეველთა რეგისტრატორი კომისიის წევრის ფუნქციები	45
დანართი №8. გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები კომისიის წევრის ფუნქციები	47
დანართი №9. საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი კომისიის წევრის ფუნქციები	49
დანართი №10. ფოტოვიდეოგადაღება საარჩევნო უბანზე	50

თავი I. საუბნო საარჩევნო კომისიის დაკომპლექტების წესი

საუბნო საარჩევნო კომისიის დაკომპლექტების წესი

საუბნო საარჩევნო კომისია შედგება 13 წევრისაგან (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 24.1,2,4):

- ▶ 6 წევრს კონკურსის საფუძველზე ირჩევს საოლქო საარჩევნო კომისია;
- ▶ 7 წევრს ნიშნავენ პარტიები.

ყურადღება!

- ▶ საარჩევნო კომისიის წევრი არ არის მისი დამნიშვნელი/ამრჩევი სუბიექტის წარმომადგენელი. იგი თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და ემორჩილება მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.21).
- ▶ აკრძალულია საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრის გამოწვევა კენჭისყრის დღემდე 15 დღით ადრე (7 მაისი) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 29.9).

თავი II. საუბნო საარჩევნო კომისიის მუშაობის წესი

საუბნო საარჩევნო კომისიის ხელმძღვანელ პირთა უფლებამოსილებები

საუბნო საარჩევნო კომისიის ხელმძღვანელი პირები არიან

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 25.1):

- ▶ კომისიის თავმჯდომარე;
- ▶ კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე;
- ▶ კომისიის მდივანი.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.1):

- ▶ იწვევს და უძღვება კომისიის სხდომას;
- ▶ იღებს და ანაწილებს კომისიაში შემოსულ საარჩევნო საბუთებს და კორესპონდენციას;
- ▶ პირადად აგებს პასუხს საარჩევნო დოკუმენტაციისა და ინვენტარის შენახვისთვის/გაცემისთვის;
- ▶ დავალებას აძლევს კომისიის თავმჯდომარის მოადგილეს, კომისიის მდივანს და კომისიის სხვა წევრებს;
- ▶ კენჭისყრის დღეს ორგანიზებას უწევს კომისიის წევრთა შორის ფუნქციების წილისყრით განაწილებას;
- ▶ პასუხისმგებელია კენჭისყრის დღეს საარჩევნო უბნის შენობაში და მიმდებარე ტერიტორიაზე წესრიგის დაცვისთვის;
- ▶ ვალდებულია კენჭისყრის შენობაში არ დაუშვას კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირები შესაბამისი სამკერდე ნიშნის გარეშე;
- ▶ კენჭისყრის შედეგების შეჯამებისთანავე ზემდგომ საოლქო საარჩევნო კომისიას გადასცემს ყველა სახის საარჩევნო დოკუმენტაციას.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.2):

- ▶ ასრულებს კომისიის თავმჯდომარის მოვალეობას, თუ კომისიას არ ჰყავს თავმჯდომარე ან მას არ შეუძლია თავისი მოვალეობის შესრულება;
- ▶ კომისიის თავმჯდომარის განკარგულებით ახორციელებს კომისიის თავმჯდომარის ცალკეულ უფლებამოსილებებს.

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.3):

- ▶ ამზადებს კომისიის სხდომის დღის წესრიგს და განკარგულებათა პროექტებს;
- ▶ პასუხისმგებელია საჯარო ინფორმაციის გაცემისთვის;
- ▶ ადგენს კომისიის სხდომათა ოქმებს, მათ შორის, კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.

საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომა ღიაა. საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომაზე დასწრების უფლება აქვთ

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.15):

- ▶ ცესკოს და საოლქო საარჩევნო კომისიის წევრებს;
- ▶ ცესკოს და საოლქო საარჩევნო კომისიის წარმომადგენლებს;
- ▶ ცესკოს აპარატის თანამშრომლებს;
- ▶ შესაბამის საარჩევნო კომისიაში აკრედიტებულ მედიის წარმომადგენლებს;
- ▶ შესაბამის საარჩევნო კომისიაში საარჩევნო სუბიექტების თითო წარმომადგენელს;
- ▶ ადგილობრივი დამკვირვებელი ორგანიზაციების თითო დამკვირვებელს;
- ▶ საერთაშორისო ორგანიზაციების თითო დამკვირვებელს (თარჯიმანთან ერთად).

საუბნო საარჩევნო კომისიას უფლება აქვს, წესრიგის დარღვევისა და კომისიის მუშაობისთვის ხელის შეშლის შემთხვევაში წესრიგის დამრღვევი გააძევოს სხდომის დარბაზიდან, რაც აღინიშნება სხდომის ოქმში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.15).

საუბნო საარჩევნო კომისიის საქმისწარმოების წესი

(საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 11)

საუბნო საარჩევნო კომისიაში წარმოებს სარეგისტრაციო ჟურნალი, რომლის წარმოებისთვის პასუხისმგებელია კომისიის მდივანი.

სარეგისტრაციო ჟურნალი შედგება ორი ნაწილისაგან:

I. შემოსული დოკუმენტაცია

კომისიის მდივანი ვალდებულია დოკუმენტის/განცხადების შემოსვლისას სარეგისტრაციო ჟურნალში რეგისტრაციაში გაატაროს შემოსული დოკუმენტი/განცხადება.

ყურადღება!

დოკუმენტის/განცხადების მიღების და სარეგისტრაციო ჟურნალში სათანადო რეგისტრაციის შემდეგ კომისიის მდივანი ვალდებულია გასცეს ცნობა, რომელშიც მიეთითება დოკუმენტის/განცხადების მიღების თარიღი და ზუსტი დრო, აგრეთვე ჟურნალში მისთვის მინიჭებული სარეგისტრაციო ნომერი. აღნიშნული ცნობა კომისიის მდივანმა ხელმოწერით უნდა დაადასტუროს (საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 11.5).

II. გასული დოკუმენტაცია

კომისიის მდივანი ვალდებულია დოკუმენტის გაცემა რეგისტრაციაში გაატაროს სარეგისტრაციო ჟურნალის გასული დოკუმენტაციის ნაწილში.

სარეგისტრაციო ჟურნალი იხურება ყოველი დღის 18 საათზე. სარეგისტრაციო ჟურნალის ორივე ნაწილში ბოლო ჩანაწერის შემდეგ აღინიშნება „ჟურნალი დახურულია“ და მიეთითება თარიღი და ზუსტი დრო. ამ აღნიშვნას კომისიის მდივანი ხელმოწერით ადასტურებს. სარეგისტრაციო ჟურნალის დახურვის შემდეგ იკრძალება მასში იმავე თარიღით დამატებით რაიმე დოკუმენტის რეგისტრაცია (*საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 11.15*).

საუბნო საარჩევნო კომისიის სამართლებრივი აქტები

(*საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 6*)

საუბნო საარჩევნო კომისიის სამართლებრივი აქტებია:

- ▶ კომისიის განკარგულება;
- ▶ კომისიის თავმჯდომარის განკარგულება;
- ▶ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი.

საუბნო საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილება ფორმდება განკარგულებით. მათ შორის:

- ▶ საუბნო საარჩევნო კომისიის ხელმძღვანელ პირთა არჩევის და თანამდებობიდან ვადამდე გათავისუფლების შესახებ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 25; მუხლი 29.3*);
- ▶ კენჭისყრის შენობის დროებით ჩაკეტვის/კენჭისყრის შეჩერების/შეწყვეტის შესახებ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის განკარგულების დადასტურების ან გაუქმების შესახებ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 60.4*);
- ▶ კენჭისყრის შეწყვეტის და საარჩევნო უბნის დახურვის შესახებ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 60.4*);
- ▶ საარჩევნო ყუთის გახსნის დროს, თუ საარჩევნო ყუთის ლუქის მთლიანობა დარღვეული აღმოჩნდა, საარჩევნო ყუთის დალუქვისა და საოლქო საარჩევნო კომისიისთვის წარდგენის შესახებ, თუ კომისია მიიჩნევს, რომ დარღვეულია საქართველოს საარჩევნო კოდექსის მოთხოვნები (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68*).

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის განკარგულება გამოიცემა:

- ▶ კენჭისყრის შენობის დროებით ჩაკეტვის/კენჭისყრის შეჩერების/შეწყვეტის შესახებ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 60.3*);
- ▶ კენჭისყრის შენობის გახსნის/კენჭისყრის გაგრძელების შესახებ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 60.3*);
- ▶ კომისიის თავმჯდომარის მოადგილისათვის კომისიის თავმჯდომარის ცალკეული უფლებამოსილებების მინიჭების შესახებ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.2.ბ*).

ყურადღება!

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის განკარგულება უნდა გაფორმდეს მისი მიღებისთანავე და არაუგვიანეს მეორე დღისა უნდა გამოიკრას საარჩევნო უბანში თვალსაჩინო ადგილას. საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის განკარგულებას ხელს აწერს კომისიის თავმჯდომარე (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 30.4; საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 6.3-4*).

საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომაზე განკარგულების მიღების წესი

საუბნო საარჩევნო კომისიის განკარგულების პროექტს ამზადებს კომისიის მდივანი (*საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 9.4*). კომისიის განკარგულება მიღებულად ჩაითვლება, თუ მას მხარს დაუჭირეს კომისიის სხდომაზე დამსწრეთა უმრავლესობა, მაგრამ არანაკლებ კომისიის სრული შემადგენლობის ერთი მესამედისა (არანაკლებ 5 წევრი). ხმების თანაბრად გაყოფის შემთხვევაში გადაწყვეტად ითვლება კომისიის სხდომის თავმჯდომარის ხმა (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.4-5*).

საუბნო საარჩევნო კომისიის განკარგულებას ხელს აწერენ კომისიის სხდომის თავმჯდომარე და კომისიის მდივანი. კომისიის განკარგულება მეორე დღესვე გამოიკვრება საარჩევნო უბანში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 26.3; მუხლი 30.4; საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 6.4).

საუბნო საარჩევნო კომისიის ჩართულობა და შეზღუდვები წინასაარჩევნო აგიტაციაში/კამპანიაში

საუბნო საარჩევნო კომისია კენჭისყრის შენობაში თვალსაჩინო ადგილას აკრავს კანდიდატთა სიებს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.4.დ; საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 8.2.გ).

ყურადღება!

საარჩევნო კომისიის წევრს ეკრძალება საარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 45.4.ა).

ნაწილი II

საუბნო საარჩევნო კომისიის საქმიანობა წინასაარჩევნო პერიოდში

თავი I. ამომრჩეველთა სიები

ამომრჩეველთა ერთიანი სია და მისი გამოქვეყნების წესი

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 31)

ამომრჩეველთა ერთიან სიაში შეიტანება ამომრჩევლის შესახებ შემდეგი მონაცემები:

- ▶ გვარი, სახელი;
- ▶ დაბადების თარიღი (რიცხვი, თვე, წელი);
- ▶ მისამართი (საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობის ან სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მონაცემთა ბაზის მიხედვით);
- ▶ საქართველოს მოქალაქის პირადი ნომერი;
- ▶ ფაქტობრივი საცხოვრებელი ადგილი (საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებული პირისთვის, მისამართის მითითების გარეშე რეგისტრირებული პირისთვის, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით რეგისტრაციიდან მოხსნილი პირისთვის, აგრეთვე პირისთვის, რომლის რეგისტრაციაც ძალადაკარგულად გამოცხადდა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს გადაწყვეტილებით, აღინიშნება დროებითი საცხოვრებლის მისამართი; სხვა სახელმწიფოში მყოფი პირისთვის მიეთითება „საკონსულო აღრიცხვაზე“, ხოლო თუ ასეთი პირი არ დგას საქართველოს საკონსულო აღრიცხვაზე – „იმყოფება უცხოეთში“);
- ▶ ამომრჩეველთა ერთიან სიაში რეგისტრაციის თარიღი;
- ▶ ფოტოსურათი (სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში არსებული უახლესი ფოტოსურათი ციფრულ ფორმატში);
- ▶ სქესი.

საუბნო საარჩევნო კომისიას კენჭისყრის დღემდე **არაუგვიანეს მეორე დღისა** (20 მაისი) გადაეცემა დაზუსტებული სიების საბოლოო ვერსიები:

- ▶ საარჩევნო კომისიისათვის განკუთვნილი ვერსია (სამაგიდო სია);
- ▶ საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნილებული ვერსია (კედლის სია).

ყურადღება!

- ▶ კედლის სიის თავდაპირველი ვერსია უნდა ჩამოიხსნას და იმავე ადგილას განთავსდეს დაზუსტებული ვერსია.
- ▶ დაუშვებელია სამაგიდო სიის და მისი ასლის საჯარო ინფორმაციის სახით გაცემა.

ამომრჩეველთა ერთიანი სიის მონაცემების გადამოწმება

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 26.2.ბ)

საუბნო საარჩევნო კომისია:

- ▶ ამოწმებს ამომრჩეველთა ერთიანი სიის სისწორეს; შეცდომების ან უზუსტობების აღმოჩენის შემთხვევაში არაუგვიანეს მომდევნო დღისა, მაგრამ არჩევნების დღემდე არაუგვიანეს მე-16 დღისა (6 მაისი), სიაში ცვლილების შეტანის წინადადებით მიმართავს საოლქო საარჩევნო კომისიას;
- ▶ ამომრჩეველთა სიებთან დაკავშირებით შემოსულ განცხადებებს დაუყოვნებლივ გადასცემს საოლქო საარჩევნო კომისიას.

ამომრჩეველთა სპეციალური სია

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 32)

ამომრჩეველთა სპეციალურ სიას ადგენს საოლქო საარჩევნო კომისია კენჭისყრის დღემდე არაუგვიანეს მე-3 დღისა (19 მაისი) და გადასცემს შესაბამის საუბნო საარჩევნო კომისიას.

თუ საუბნო საარჩევნო კომისიას კენჭისყრის დღეს არჩევნებში მონაწილეობის მიღების მოთხოვნით მიმართავს ამომრჩეველი, რომელმაც არჩევნების დღემდე არაუგვიანეს მე-16 დღისა (6 მაისი) ვერ მოასწრო, მიემართა კომისიისთვის სიაში რეგისტრაციის მოთხოვნით **(ჩამოვიდა საზღვარგარეთიდან, გამოეწერა სტაციონარული სამკურნალო დაწესებულებიდან, გათავისუფლდა პენიტენციური დაწესებულებიდან)**, შესაბამისი დოკუმენტების (საზღვრის გადაკვეთის შესახებ ჩანაწერი პასპორტში, ცნობა სტაციონარული სამკურნალო დაწესებულებიდან, ცნობა პენიტენციური დაწესებულებიდან განთავისუფლების შესახებ) წარდგენის შემთხვევაში მას სპეციალურ სიაში რეგისტრაციაში გაატარებს საუბნო საარჩევნო კომისია და ამომრჩეველთა სიებს დაურთავს წარდგენილი დოკუმენტების ფოტოასლებს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 31.12).

გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის ფორმირების წესი

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლები 33-34)

გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის ფორმირებისთვის პასუხისმგებელია საუბნო საარჩევნო კომისია. გადასატანი საარჩევნო ყუთის სია დგება ამომრჩეველთა ერთიანი და სპეციალური სიების საფუძველზე.

ამომრჩეველი გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში შეჰყავთ, თუ:

- ▶ ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლია კენჭისყრის შენობაში მისვლა (ასეთი ამომრჩეველების რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს საარჩევნო უბანზე ამომრჩეველთა ერთიანი სიაში არსებული ამომრჩეველების 3 პროცენტს. აღნიშნული რაოდენობის შევსების შემდეგ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ვალდებულია ყოველი ახალი შემოსული განცხადების შესახებ დაუყოვნებლივ შეატყობინოს საოლქო საარჩევნო კომისიას და დაელოდოს შესაბამის მითითებებს);
- ▶ იმყოფება საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე, მაგრამ მწელად მისადგომ ადგილას (ასეთ შემთხვევაში რეკომენდებულია კონსულტაციის გავლა საოლქო საარჩევნო კომისიასთან);

ყურადღება!

გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემის მოთხოვნით ამომრჩეველი საუბნო საარჩევნო კომისიას წერილობით ან სატელეფონო შეტყობინებით მიმართავს კენჭისყრის დღემდე 2 დღით ადრე

მაინც (19 მაისი). კომისიის მდივანი სარეგისტრაციო ჟურნალში რეგისტრაციაში ატარებს ამომრჩევლის წერილობით განცხადებას ან სატელეფონო ზეპირ განცხადებას და უთითებს სატელეფონო შეტყობინების შემოსვლის ზუსტ დროს, ტელეფონის ნომერს, ამომრჩევლის სახელს, გვარს, პირად ნომერს და იმ მისამართს, სადაც ამომრჩეველი ითხოვს გადასატანი საარჩევნო ყუთის მიტანას. თუ ეს მისამართი არ არის იმ საარჩევნო უბნის ტერიტორიის საზღვრებში, სადაც ამომრჩეველი რეგისტრირებულია, მას განემარტება, რომ ის არ შეიყვანება გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში.

- ▶ სამკურნალოდ წევს საავადმყოფოში ან სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებაში და მასში არ იხსნება საარჩევნო უბანი (კენჭისყრის დღეს სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებაში მყოფი ამომრჩევლის შესახებ ინფორმაციას საოლქო საარჩევნო კომისია კენჭისყრის დღემდე არაუგვიანეს 2 დღისა გადასცემს საუბნო საარჩევნო კომისიას);
- ▶ სამხედრო მოსამსახურეა, მსახურობს სახელმწიფო საზღვარზე განლაგებულ სამხედრო ნაწილში, რომელიც საარჩევნო უბნიდან შორსაა განლაგებული, და მასში არ იხსნება საარჩევნო უბანი;
- ▶ იმყოფება პატიმრობაში.

გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში (სამაგიდო სიაში) შეიტანება ამომრჩევლის შესახებ იგივე მონაცემები, რომლებიც არის ამომრჩეველთა ერთიან სიაში, გარდა მისი ფოტოსურათისა, და დამატებით აღინიშნება მისი რიგითი ნომერი ამომრჩეველთა ერთიან ან სპეციალურ სიაში. (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 33.5).

გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია, რომელშიც შეიტანება იგივე მონაცემები, რომლებიც გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის სამაგიდო ვერსიაში, გარდა ამომრჩევლის პირადი ნომრისა) მისი შედგენისთანავე გამოიკვრება კენჭისყრის შენობაში თვალსაჩინო ადგილას.

გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში ამომრჩევლის შეყვანის შემთხვევაში ამომრჩეველთა ერთიან და სპეციალურ სიებში მისი გვარის გასწვრივ, გრაფაში „ფაქტობრივი მდგომარეობა“ უნდა გაკეთდეს ჩანაწერი „გადასატანი ყუთი“.

ყურადღება!

- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სია (კედლის და სამაგიდო) მოწმდება საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარისა და კომისიის მდივნის ხელმოწერებით.
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში შესაყვანი ამომრჩევლების შესახებ ინფორმაცია დაუყოვნებლივ უნდა გამოიკრას საარჩევნო უბანში თვალსაჩინო ადგილას.
- ▶ საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებს, საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებსა და დამკვირვებლებს უფლება აქვთ, გადაამოწმონ გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემის მოთხოვნის საფუძვლიანობა და არჩევნების დღემდე ნებისმიერ დროს დასვან საუბნო საარჩევნო კომისიის წინაშე შესაბამისი პირების გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში შეყვანის მიზანშეწონილობის საკითხი. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებას იღებს საუბნო საარჩევნო კომისია.

ამომრჩევლის ბარათი

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 35)

საუბნო საარჩევნო კომისია უფლებამოსილია კენჭისყრის დღემდე არა უგვიანეს 2 დღისა (19 მაისი) საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე რეგისტრირებულ და ამომრჩეველთა ერთიან სიაში შეყვანილ ყველა ამომრჩეველს გადასცეს საოლქო საარჩევნო კომისიისგან მიღებული ამომრჩეველთა ბარათები.

საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებმა უნდა დაუბრუნონ კომისიის მდივანს ის ამომრჩეველთა ბარათები, რომლებიც ვერ დაურიგეს ამომრჩევლებს.

ყურადღება!

ამომრჩევლის ბარათის მიუღებლობა არ არის კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლების შეზღუდვის საფუძველი.

თავი II. საარჩევნო დოკუმენტაციის მიღება, კენჭისყრის შენობის მოწყობა

საოლქო საარჩევნო კომისიისგან საარჩევნო დოკუმენტაციისა და ინვენტარის მიღება

საუბნო საარჩევნო კომისია კენჭისყრისთვის მზადების და მისი ჩატარების მიზნით საოლქო საარჩევნო კომისიისგან იღებს:

საარჩევნო დოკუმენტაციას:

- ▶ ამომრჩეველთა ერთიანი სიის საბოლოო ვერსიას (კედლის და სამაგიდო);
- ▶ ამომრჩეველთა სპეციალურ სიას (კედლის და სამაგიდო);
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის (კედლის და სამაგიდო) ბლანკებს;
- ▶ ამომრჩეველთა ბარათებს;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენების ბლოკნოტებს;
- ▶ სპეციალურ კონვერტებს;
- ▶ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნს (ე. წ. ზონარგაყრილი წიგნი);
- ▶ საკონტროლო ფურცლებს;
- ▶ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს და შესწორების ოქმის ფორმებს;
- ▶ კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმს.

საარჩევნო ინვენტარს:

- ▶ ძირითად და გადასატან გამჭვირვალე საარჩევნო ყუთებს;
- ▶ საარჩევნო ყუთების ლუქებს;
- ▶ კენჭისყრის კაბინებს;
- ▶ მარკირების სითხეს და მარკირების შესამოწმებელ სპეციალურ ხელსაწყოს (ულტრაისფერი ფარანი);
- ▶ საუბნო საარჩევნო კომისიის ბეჭედს;
- ▶ რეგისტრატორების სპეციალურ ბეჭედებს;
- ▶ ასლგადამღებ მანქანას;
- ▶ სამელნე ბალიშებს.

სხვა საარჩევნო მასალას:

- ▶ კანდიდატთა სიებს;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენის შევსების ინსტრუქციას;
- ▶ ამონარიდს კანონიდან, თუ რა შემთხვევაშია საარჩევნო ბიულეტენი ბათილი;
- ▶ საარჩევნო დოკუმენტაციის შესაფუთ კონვერტებს.

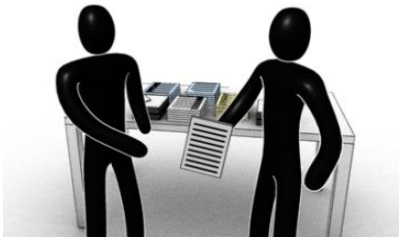
ყურადღება!

საოლქო საარჩევნო კომისია საარჩევნო ბიულეტენებსა და სპეციალურ კონვერტებს კენჭისყრის დაწყებამდე არაუგვიანეს 12 საათისა გადასცემს საუბნო საარჩევნო კომისიებს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 63.9).

საარჩევნო დოკუმენტაციისა და ინვენტარის მიღება-ჩაბარების აქტი

კომისიის თავმჯდომარე, ან კომისიის თავმჯდომარის განკარგულების საფუძველზე – თავმჯდომარის მოადგილე, არის საოლქო საარჩევნო კომისიისგან საარჩევნო დოკუმენტაციის მიღებისთვის

პასუხისმგებელი პირი, ხოლო საარჩევნო დოკუმენტაციის შენახვისა და დანიშნულებისამებრ გაცემისთვის პასუხისმგებელი არიან საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე და კომისიის მდივანი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.1.დ; მუხლი 63.6).

მიღება-ჩაბარების აქტს ხელს აწერენ საარჩევნო დოკუმენტაციის გამცემი და მიმღები პირები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 63.10). მიღება-ჩაბარების აქტს საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი რეგისტრაციაში ატარებს სარეგისტრაციო ჟურნალის შემოსული დოკუმენტაციის ნაწილში.

კენჭისყრის შენობის მოწყობა

საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრები ვალდებული არიან, კენჭისყრის პროცედურების ჩასატარებლად, კანონით დადგენილი წესების დაცვით, კენჭისყრამდე არაუგვიანეს ერთი დღისა მოაწყონ კენჭისყრის შენობა. საუბნო საარჩევნო კომისიამ უნდა მოაწყოს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.4.ა-გ).

- ▶ ამომრჩეველთა სარეგისტრაციო მაგიდები;
- ▶ ყოველი 500 ამომრჩევლისთვის არანაკლებ ერთი კენჭისყრის კაბინა, სადაც უნდა იყოს ერთი კალმისტარი;
- ▶ მაგიდა სპეციალური კონვერტებისთვის (უნდა იდგეს საარჩევნო ყუთთან ახლოს);
- ▶ აწყობილი, დაულუქავი საარჩევნო ყუთები.

კენჭისყრის შენობაში გამჭვირვალე საარჩევნო ყუთი თვალსაჩინო ადგილას ისე უნდა იყოს მოთავსებული, რომ ამომრჩეველი დაუბრკოლებლად მივიდეს მასთან და სპეციალური კონვერტის ჩაგდების შემდეგ დაუყოვნებლივ დატოვოს საარჩევნო უბანი.

საარჩევნო უბანში თვალსაჩინო ადგილას გამოკრული უნდა იყოს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.4.დ; 58.5):

- ▶ ამომრჩეველთა ერთიანი სიის საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია);
- ▶ ამომრჩეველთა სპეციალური სიის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია);
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია);
- ▶ კანდიდატთა სიები;
- ▶ ცესკოს მიერ დადგენილი საარჩევნო ბიულეტენის შევსების წესი;
- ▶ ამონარიდი კანონიდან, თუ რა შემთხვევაშია საარჩევნო ბიულეტენი ბათილი;
- ▶ კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმი.

თავი I. საარჩევნო უბნის გახსნა, კენჭისყრის დაწყებამდე ჩასატარებელი პროცედურები

საარჩევნო უბნის გახსნა

საარჩევნო უბანი იხსნება კენჭისყრის დღის 7 საათზე.

ყურადღება!

თუ ამ დროისთვის საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრთა რაოდენობა შვიდზე ნაკლები აღმოჩნდა, აღნიშნული ინფორმაცია დაუყოვნებლივ მიეწოდება საოლქო საარჩევნო კომისიას, რომელიც დაუყოვნებლივ იღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას.

საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრები ვალდებული არიან, კენჭისყრის დღის განმავლობაში ატარონ მათთვის განკუთვნილი სპეციალური ფორმები. აღნიშნული მოთხოვნის შეუსრულებლობა ზემდგომი საარჩევნო კომისიის მიერ განხილული იქნება, როგორც დისციპლინური გადაცდომა, რაც დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრების საფუძველია.

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირები

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლება აქვთ (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.16; მუხლი 39.3,6; მუხლი 42.5; მუხლი 44.5):

- ▶ საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებს;
- ▶ ზემდგომი საარჩევნო კომისიის წევრებს/წარმომადგენლებს;
- ▶ საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებს (ერთი და იმავე საარჩევნო სუბიექტის არაუმეტეს 1 წარმომადგენელს);
- ▶ რეგისტრირებული ადგილობრივი დამკვირვებელი ორგანიზაციის დამკვირვებლებს (ერთი და იმავე ადგილობრივი დამკვირვებელი ორგანიზაციის არაუმეტეს 1 დამკვირვებელს);
- ▶ რეგისტრირებული საერთაშორისო ორგანიზაციის დამკვირვებლებს (ერთი და იმავე საერთაშორისო ორგანიზაციის არაუმეტეს 2 დამკვირვებელს (მათ შესაძლოა ახლდეთ თარჯიმანი);
- ▶ მედიის აკრედიტებულ წარმომადგენლებს (ერთი და იმავე პრესისა და მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალების არაუმეტეს 3 წარმომადგენელს).

ყურადღება!

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე ყველა პირს აუცილებლად უნდა ეკეთოს მისი ვინაობისა და სტატუსის დამადასტურებელი სამკერდე ნიშანი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.17).

დამკვირვებლის, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლისა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალების წარმომადგენლის უფლებრივი მდგომარეობა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 41)

დამკვირვებელს, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენელს უფლება აქვს:

- ▶ კენჭისყრის დღეს ნებისმიერ დროს იმყოფებოდეს კენჭისყრის შენობაში, შეუზღუდავად გადაადგილდეს საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე და თავისუფლად, დაუბრკოლებლად დააკვირდეს კენჭისყრის პროცესის ყველა ეტაპს ნებისმიერი ადგილიდან;

- ▶ კენჭისყრის დღეს ნებისმიერ დროს შეენაცვლოს მისი წარმდგენი ორგანიზაციის სხვა რეგისტრირებულ წარმომადგენელს.

დამკვირვებელს, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენელს, მასობრივი ინფორმაციის საშუალების წარმომადგენელს **უფლება არ აქვს:**

- ▶ ჩაერიოს საარჩევნო კომისიის ფუნქციებსა და საქმიანობაში;
- ▶ გავლენა მოახდინოს ამომრჩეველთა ნების თავისუფალ გამოვლენაზე;
- ▶ აგიტაცია გაუწიოს ამომრჩეველს რომელიმე საარჩევნო სუბიექტის სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ;
- ▶ ატაროს რომელიმე საარჩევნო სუბიექტის სიმბოლიკა და ნიშანი.

საარჩევნო უბნის გახსნიდან კენჭისყრის დაწყებამდე ჩასატარებელი პროცედურები

საარჩევნო უბნის გახსნიდან კენჭისყრის დაწყებამდე პროცედურები ტარდება შემდეგი თანამიმდევრობით (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61-62*):

I საარჩევნო უბნის გახსნისთანავე იხსნება კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნი (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ა*).

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე საარჩევნო უბნის გახსნისთანავე კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნს გადასცემს კომისიის მდივანს. კომისიის მდივანი ვალდებულია კომისიის თავმჯდომარესთან ერთად აღრიცხოს კენჭისყრის დღის ყველა საარჩევნო პროცედურა და მიუთითოს მათი ჩატარების დრო (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 62.3*).

კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის პირველ და მეორე გვერდებზე, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – მე-10 და მომდევნო გვერდებზედაც კომისიის მდივანს შეაქვს კენჭისყრის შენობაში მყოფი კომისიის ყველა წევრის სახელი და გვარი (მათი წარმდგენი სუბიექტების მითითებით) და კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე ყველა სხვა პირის მონაცემები (სახელი, გვარი, წარმდგენი ორგანიზაცია ან საარჩევნო სუბიექტი) და ხელმოწერით ამოწმებინებს მათ.

II საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ამოწმებს დალუქული პაკეტის მთლიანობას, რომელშიც მოთავსებულია კომისიის სპეციალური ბეჭედი, და ხსნის მას (ბეჭდის ნომერს კომისიის მდივანი უთითებს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში) (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ბ*).

III საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ატარებს წილისყრას კომისიის წევრთა შორის ფუნქციების გასანაწილებლად.

საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრთა შორის გასანაწილებელი ფუნქციებია:

- ▶ ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელი კომისიის წევრი;
- ▶ ამომრჩეველთა რეგისტრატორი კომისიის წევრი (არანაკლებ ერთი რეგისტრატორი ყოველ 300 ამომრჩეველზე);
- ▶ საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი კომისიის წევრი;
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები კომისიის 2 წევრი (აუცილებლობის შემთხვევაში).

ყურადღება!

წილისყრაში არ მონაწილეობენ კომისიის თავმჯდომარე/კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე/კომისიის მდივანი.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემ წილისყრის ჩატარებამდე უნდა შეადაროს საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრთა რაოდენობა გასანაწილებელი ფუნქციების რაოდენობას.

თუ წილისყრის ჩატარების დროს დამსწრე კომისიის წევრთა რაოდენობა აღმოჩნდება გასანაწილებელ ფუნქციებზე:

- ▶ **1-ით ნაკლები**, მცირდება ამომრჩეველთა რეგისტრატორი კომისიის წევრების რაოდენობა;
- ▶ **2-ით ნაკლები**, კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე ასრულებს ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელი კომისიის წევრის ფუნქციას;
- ▶ **3-ით ნაკლები**, კომისიის თავმჯდომარე ასრულებს საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი კომისიის წევრის ფუნქციას.

პირველ რიგში, საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ატარებს წილისყრას პარტიების მიერ დანიშნულ კომისიის წევრთაგან გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები კომისიის 2 წევრის გამოსავლენად (აუცილებლობის შემთხვევაში).

ყურადღება!

წილისყრით გამოვლენილი პირები არ შეიძლება იყვნენ ერთი საარჩევნო სუბიექტის მიერ წარდგენილი კომისიის წევრები (ერთ საარჩევნო სუბიექტად მოიაზრება ბლოკი "ქართული ოცნება" და მასში შემავალი პოლიტიკური პარტიები: ქართული ოცნება – დემოკრატიული საქართველო, საქართველოს კონსერვატიული პარტია, მრეწველობა გადაარჩენს საქართველოს, საქართველოს რესპუბლიკური პარტია) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.დ).

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე:

- ▶ პარტიების მიერ დანიშნული კომისიის წევრების რაოდენობის შესაბამისად ამზადებს ერთი ფორმისა და სახეობის ფურცლებს;
- ▶ 2 ფურცელზე ერთი და იმავე საწერი საშუალებით წერს ფუნქციის დასახელებას – „გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები“;
- ▶ წილისყრის ფურცლებს ამოწმებს კომისიის სპეციალური ბეჭდით;
- ▶ წილისყრის ფურცლებს იმგვარად კეცავს, რომ შეუძლებელი იყოს ტექსტის წაკითხვა, და ათავსებს მაგიდაზე.

წილისყრის მონაწილე კომისიის წევრები სათითაოდ იღებენ წილისყრის ფურცლებს.

ყურადღება!

- ▶ იმ შემთხვევაში, თუ წილისყრით გამოვლენილი პირები არიან სხვადასხვა სუბიექტის მიერ დანიშნული კომისიის წევრები, წილისყრა ჩაითვლება დასრულებულად.
- ▶ იმ შემთხვევაში თუ წილისყრის დროს წილისყრის ორივე ფურცელი შეხვდება ბლოკში შემავალი პოლიტიკური პარტიების მიერ დანიშნულ კომისიის წევრებს, კომისიის თავმჯდომარესთან შეთანხმებით ფუნქციას შეასრულებს ერთ-ერთი მათგანი, ხოლო მეორე წევრის გამოსავლენად წილისყრა განმეორებით ჩატარდება სხვა სუბიექტების მიერ დანიშნულ კომისიის წევრებს შორის.

წილისყრის შედეგები კომისიის მდივანს შეაქვს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე (კომისიის წევრები ხელმოწერით ადასტურებენ ფუნქციის მინიჭებას).

გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლებ კომისიის წევრთა გამოვლენის შემდეგ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ატარებს წილისყრას სხვა ფუნქციების გასანაწილებლად.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე:

- ▶ კომისიის წევრების რაოდენობის შესაბამისად ამზადებს ერთი ფორმისა და სახეობის ფურცლებს;
- ▶ ფურცელზე ერთი და იმავე საწერი საშუალებით წერს ფუნქციის დასახელებას – „ნაკადის მომწესრიგებელი“, „რეგისტრატორი“, „საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი“;
- ▶ წილისყრის ფურცლებს ამოწმებს კომისიის სპეციალური ბეჭდით;

- ▶ წილისყრის ფურცლებს იმგვარად კეცავს, რომ შეუძლებელი იყოს ტექსტის წაკითხვა და ათავსებს მაგიდაზე;
- ▶ წილისყრის მონაწილე კომისიის წევრები სათითაოდ იღებენ წილისყრის ფურცლებს.

წილისყრის შედეგები კომისიის მდივანს შეაქვს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე (კომისიის წევრები ხელმოწერით ადასტურებენ ფუნქციის მინიჭებას).

კომისიის წევრის წილისყრით დადგენილი ფუნქციის კომისიის სხვა წევრისთვის დროებით გადაცემა შეუძლებელია მხოლოდ კომისიის თავმჯდომარის ნებართვით, რასაც კომისიის მდივანი აღნიშნავს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-5 გვერდზე. კომისიის წევრი ხელმოწერით ადასტურებს ფუნქციის გადაცემას (*საარჩევნო კოდექსი - 61.2.ზ*).

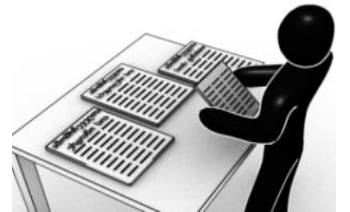
თუ კომისიის რომელიმე წევრი კომისიაში წილისყრის პროცედურის დასრულების შემდეგ გამოცხადდა, მისთვის ფუნქციის მინიჭების საკითხს წყვეტს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, ხოლო მისი შრომის ანაზღაურების საკითხს – საოლქო საარჩევნო კომისია (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.4*).

IV საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე საარჩევნო უბანზე მყოფი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებისაგან წილისყრით გამოავლენს არაუმეტეს 2 წარმომადგენელს, რომლებიც დააკვირდებიან საჩივრების რეგისტრაციის პროცესს (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.5*).

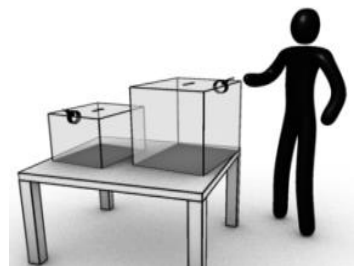
ყურადღება!

წილისყრაში არ მონაწილეობენ კომისიის მდივანად არჩეული კომისიის წევრის დამნიშნელი საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.5).

V საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე აცხადებს ამომრჩეველთა რაოდენობას ამომრჩეველთა სიების მიხედვით, აგრეთვე მიღებული საარჩევნო ბიულეტენების და სპეციალური კონვერტების რაოდენობებს (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.6.ა-ბ*).

VI საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ამოწმებს და ინდივიდუალური ნომრის მქონე ლუქით ლუქავს ძირითად და გადასატან საარჩევნო ყუთებს (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.6.გ*).

VII საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის წევრებს გადასცემს მასალებს.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ამომრჩეველთა რეგისტრატორ კომისიის წევრებს გადასცემს:

- ▶ ანბანის მიხედვით დანაწილებულ ამომრჩეველთა ერთიან სიას; ის ერთ-ერთ რეგისტრატორს აგრეთვე გადასცემს ამომრჩეველთა სპეციალურ სიას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენის თითო ბლოკნოტს;
- ▶ რეგისტრატორების ბეჭდებს (ბეჭდების ნომრები მიეთითება კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე);
- ▶ მარკირების სითხეს.

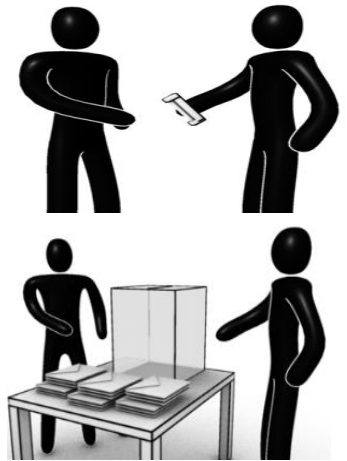

ყურადღება!

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემ თითოეულ სარეგისტრაციო მაგიდასთან უნდა გამოაკრას ამომრჩეველთა გვარების ანბანური თანამიმდევრობა მაგიდაზე განლაგებული სიების შესაბამისად.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელ კომისიის წევრს გადასცემს მარკირების შესამოწმებელ ულტრაიისფერ ფარანს.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველ კომისიის წევრს გადასცემს ძირითად საარჩევნო ყუთს და სპეციალურ კონვერტებს.

VIII ივსება საკონტროლო ფურცელი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.10).

კენჭისყრის დაწყებამდე საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე და კომისიის მდივანი ავსებენ საკონტროლო ფურცლებს (გარდა პირველი ამომრჩევლის შესახებ მონაცემებისა). საკონტროლო ფურცელს ხელს აწერს საუბნო საარჩევნო კომისიის ყველა დამსწრე წევრი.

ყურადღება!

კომისიის წევრებისათვის მასალების გადაცემის შემდეგ დაუყოვნებლივ, კენჭისყრის დაწყებამდე, უნდა შეივსოს საკონტროლო ფურცელი (ნუ დაელოდებით პირველ ამომრჩეველს!).

პირველი ამომრჩეველი მოსვლისას გადის რეგისტრაციას და იღებს საარჩევნო ბიულეტენს. კომისიის მდივანს მის შესახებ მონაცემები შეაქვს საკონტროლო ფურცელში, რომელსაც ხელს აწერს ამომრჩეველი. საკონტროლო ფურცელზე მიეთითება ფურცლების საარჩევნო ყუთებში ჩაყრის ზუსტი დრო. საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე საკონტროლო ფურცლის ერთ ეგზემპლარს აგდებს ძირითად საარჩევნო ყუთში, მეორე ეგზემპლარს – გადასატან საარჩევნო ყუთში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ხოლო მესამე ეგზემპლარს ინახავს საარჩევნო ყუთებში არსებულ საკონტროლო ფურცლებთან შემდგომი შედარების მიზნით.

საკონტროლო ფურცლის მონაცემები შეიტანება კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე.

ყურადღება!

პირველი ამომრჩევლის მიერ რეგისტრაციის გავლის შემდეგ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე საოლქო საარჩევნო კომისიას აცნობებს საარჩევნო ყუთის დალუქვის და საკონტროლო ფურცლის/ფურცლების ყუთში/ყუთებში ჩაგდების/ჩაყრის შესახებ.

თავი II. კენჭისყრის პროცესი

კენჭისყრის ჩატარება

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 60; მუხლი 64; მუხლი 65)

კენჭისყრა ტარდება კენჭისყრის დღის (22 მაისი) 08:00 საათიდან 20:00 საათამდე. ხმის მიცემის პროცედურა ტარდება შემდეგი წესისა და თანამიმდევრობის დაცვით:

I კენჭისყრის შენობაში შესვლისას ამომრჩეველი ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელთან გადის მარკირების შემოწმების პროცედურას.

ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელი:

- ▶ არეგულირებს საარჩევნო უბანში შემოსულ ამომრჩეველთა ნაკადს;

- ▶ სთხოვს ამომრჩეველს, წარმოადგინოს საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტი;
- ▶ ულტრაიისფერი ფარნით ამოწმებს, აქვს თუ არა ამომრჩეველს მარკირება;
- ▶ თვალყურს ადევნებს, რამდენი ამომრჩეველი დგას ამომრჩეველისთვის განკუთვნილ სარეგისტრაციო მაგიდასთან; თუ სარეგისტრაციო მაგიდასთან ორზე მეტი ამომრჩეველი დგას, დროებით აყოვნებს კენჭისყრის შენობაში მორიგი ამომრჩეველის შესვლას;
- ▶ მიუთითებს ამომრჩეველს, მივიდეს იმ სარეგისტრაციო მაგიდასთან, რომელსაც მიეკუთვნება ამომრჩეველთა სიაში შეტანილი მისი გვარის პირველი ასო.

ყურადღება!

თუ მარკირების შესამოწმებელმა სპეციალურმა ხელსაწყომ გამოავლინა, რომ ამომრჩეველს უკვე აქვს მარკირება, მას ეკრძალება კენჭისყრაში მონაწილეობა, ხოლო მისი ვინაობა მიეთითება კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში.

II ამომრჩეველი ამომრჩეველთა რეგისტრატორთან გადის რეგისტრაციას.

ამომრჩეველთა რეგისტრატორი:

- ▶ სთხოვს ამომრჩეველს, წარმოადგინოს საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტი (საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებული პირის – დევნილის შემთხვევაში – დევნილის მოწმობა საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობასთან ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტთან ერთად);

ყურადღება!

თუ ამომრჩეველთა ერთიან სიაში ამომრჩეველის შესახებ მონაცემები არ მოიძებნა:

- ▶ საარჩევნო უბანზე ელექტრონული სიების არსებობის შემთხვევაში მონაცემთა გადამოწმებისთვის პასუხისმგებელი პირი ვალდებულია ამომრჩეველი მოძებნოს ელექტრონულ სიებში და მიაწოდოს ინფორმაცია იმ უბნის შესახებ, რომელშიც ის არის რეგისტრირებული;
- ▶ საარჩევნო უბანზე ელექტრონული სიების არარსებობის შემთხვევაში მონაცემთა გადამოწმებისთვის პასუხისმგებელი პირი უნდა დაუკავშირდეს საოლქო საარჩევნო კომისიას ან ცესკოს ცხელ ხაზს ამომრჩეველის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად.
- ▶ ამოწმებს წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში შეტანილი ამომრჩეველის სარეგისტრაციო მონაცემებისა და ამომრჩეველთა სიაში არსებული მონაცემების შესაბამისობას;
- ▶ ამოწმებს წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში და ამომრჩეველთა სიაში არსებული ფოტოსურათების და ამომრჩეველის სახის ერთმანეთთან შესაბამისობას;

ყურადღება!

- ▶ თუ ამომრჩეველის შესახებ მონაცემების შემოწმებისას დადასტურდა, რომ წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში შეტანილი ამომრჩეველის სარეგისტრაციო მონაცემები (გარდა ფოტოსურათისა) შეესაბამება ამომრჩეველთა სიაში არსებულ მონაცემებს, მაგრამ ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა ამ ამომრჩეველის სახე და წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში ან ამომრჩეველთა სიაში არსებული ფოტოსურათი ერთმანეთთან შეუსაბამოდ მიიჩნია, იგი მიმართავს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, რომელიც ქვემოთ განსაზღვრული შესაბამისი პროცედურის შესრულების შემდეგ ამომრჩეველს მისცემს კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლებას.
- ▶ თუ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე დაადასტურებს აღნიშნულ შეუსაბამობას, საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში საამისოდ განკუთვნილ გვერდზე

აკეთებს ჩანაწერს, რომელშიც აღნიშნავს შეუსაბამობის ფაქტს, ამომრჩევლის სახელს, გვარს და ამომრჩეველთა სიაში მის რიგით ნომერს. ეს ჩანაწერი დასტურდება საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარისა და კომისიის მდივნის ხელმოწერებით.

- ▶ თუ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე არ დაადასტურებს აღნიშნულ შეუსაბამობას, ამომრჩეველთა რეგისტრატორს უფლება აქვს, კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში საამისოდ განკუთვნილ გვერდზე ჩაწეროს თავისი განსაკუთრებული აზრი.
- ▶ ზემოთ აღნიშნულ შემთხვევებში საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი ჩანაწერთა წიგნს დაურთავს ამომრჩევლის მიერ წარდგენილი დოკუმენტის ფოტოასლს, რომელსაც დაამოწმებს ხელმოწერით (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.2.ბ; მუხლი 65.2¹).
- ▶ ამომრჩეველთა სიაში ამომრჩევლის შესახებ მონაცემების შესაბამისობის დადასტურების შემთხვევაში ახორციელებს მის მარკირებას (მარკირება არ გამოიყენება პენიტენციურ დაწესებულებებში, საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში (ავადმყოფების მიმართ));

ყურადღება!

მარკირების პროცედურის გავლაზე უარის თქმის შემთხვევაში ამომრჩეველს არ აქვს კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლება და მას საარჩევნო ბიულეტენი არ გადაეცემა.

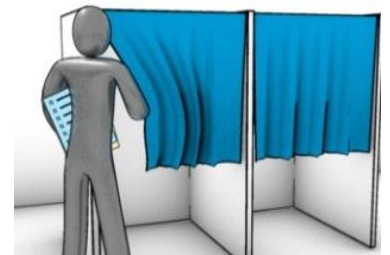
- ▶ ხელს აწერს ამომრჩეველთა ერთიანი სიის სათანადო გრაფაში, ხოლო შემდეგ ამომრჩეველი ხელმოწერით ადასტურებს საარჩევნო ბიულეტენის მიღებას;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენის გაცემისას ხელს აწერს მის უკანა გვერდზე სათანადო გრაფაში და ამოწმებს რეგისტრატორის ბეჭდით.

ყურადღება!

ამომრჩეველთა რეგისტრატორის ფუნქციის გადაცემის შემთხვევაში რეგისტრატორი ვალდებულია გადაითვალოს ამომრჩეველთა სიებში ამომრჩეველთა ხელმოწერების და მის მიერ გაცემული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობები (კომისიის თავმჯდომარისთვის გადაცემული გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობის ჩათვლით) და შედეგები აცნობოს კომისიის თავმჯდომარეს; მონაცემებს შორის ტოლობის არარსებობის შემთხვევაში უნდა დაწეროს ახსნა-განმარტება, რომელიც დაერთვება კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს

III

ამომრჩეველი შედის კენჭისყრის კაბინაში და ავსებს საარჩევნო ბიულეტენს. საარჩევნო ბიულეტენის შევსებისას აკრძალულია სხვა პირის დასწრება.

ყურადღება!

- ▶ თუ ამომრჩეველს არ შეუძლია საარჩევნო ბიულეტენის დამოუკიდებლად შევსება, მას უფლება აქვს, კენჭისყრის კაბინაში დასახმარებლად მიიწვიოს ნებისმიერი პირი, გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, კანდიდატისა, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლისა და დამკვირვებლისა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.3).
- ▶ თუ ამომრჩეველს ან საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრს გაუფუჭდა საარჩევნო ბიულეტენი ან სპეციალური კონვერტი, მათ ეს უნდა აცნობონ კომისიის თავმჯდომარეს. კომისიის თავმჯდომარის დავალებით ამომრჩეველთა რეგისტრატორი ვალდებულია ამომრჩეველს შეუცვალოს გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენი/სპეციალური კონვერტი ახლით. კომისიის თავმჯდომარე გაფუჭებულ ბიულეტენს/სპეციალურ კონვერტს ამომრჩევლის თანდასწრებით ჩამოაჭრის კუთხეს, დააწერს „გაფუჭებულია“ და ხელს მოაწერს. კომისიის თავმჯდომარე გაფუჭებულ ბიულეტენს ცალკე ინახავს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.4).

IV ამომრჩეველი მიდის განცალკევებით მდგარ მაგიდასთან, საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველის მითითებით დამოუკიდებლად იღებს სპეციალურ კონვერტს და ათავსებს მასში საარჩევნო ბიულეტენს.

საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი მას შემდეგ, რაც დარწმუნდება, რომ ამომრჩეველს ხელში მხოლოდ ერთი სპეციალური კონვერტი აქვს, ხსნის საარჩევნო ყუთის ჭრილს და უთითებს ამომრჩეველს, სპეციალური კონვერტი მოათავსოს საარჩევნო ყუთში.

V ამომრჩეველი სპეციალურ კონვერტს აგდებს საარჩევნო ყუთში.

ყურადღება!

- ▶ საარჩევნო ყუთთან ერთდროულად ერთზე მეტი ამომრჩეველის მისვლა არ შეიძლება.
- ▶ დამკვირვებელს, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენელს უფლება აქვს, დააკვირდეს საარჩევნო ყუთს, საარჩევნო ყუთში სპეციალური კონვერტების ჩაყრას.

VI სპეციალური კონვერტის საარჩევნო ყუთში ჩაგდების შემდეგ ამომრჩეველი ტოვებს საარჩევნო უბანს.

„ფიზიკური მდგომარეობის“ გამო ამომრჩეველის მიერ ხმის მიცემის პროცედურა

ამომრჩეველი, რომელიც ფიზიკური მდგომარეობის, კერძოდ, ზედა კიდურების არქონის, გამო ვერ ახერხებს ხმის მიცემის პროცედურების (მარკირება, საარჩევნო ბიულეტენის მიღებისას ხელის მოწერა, საარჩევნო ბიულეტენის საარჩევნო ყუთში ჩაყრა) დამოუკიდებლად შესრულებას, კენჭისყრაში მონაწილეობს შემდეგი პროცედურების გათვალისწინებით:

- ▶ ამომრჩეველი არ გადის მარკირების შემოწმებისა და მარკირების პროცედურებს;
- ▶ ამომრჩევლისათვის საარჩევნო ბიულეტენის გადაცემისას ამომრჩეველთა რეგისტრატორი ამომრჩეველთა ერთიანი სიის გრაფაში „ამომრჩეველის ხელმოწერა“ აკეთებს ჩანაწერს „ფიზიკური მდგომარეობა“ და ხელმოწერით ადასტურებს;
- ▶ ამომრჩეველს უფლება აქვს, დასახმარებლად მიიწვიოს ნებისმიერი პირი, გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, კანდიდატისა, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლისა და დამკვირვებლისა;
- ▶ აღნიშნული ამომრჩეველის ნაცვლად მისი თანდასწრებით საარჩევნო ბიულეტენს სპეციალურ კონვერტში ათავსებს და კონვერტს საარჩევნო ყუთში აგდებს მის მიერ არჩეული პირი, რომელიც დაეხმარება მას კენჭისყრის კაბინაში საარჩევნო ბიულეტენის შევსებაში.

კენჭისყრის დღეს წესრიგის დაცვა კენჭისყრის შენობაში

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 59)

კენჭისყრის დღეს კენჭისყრის შენობაში წესრიგის დაცვისთვის პასუხისმგებელია საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე. საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მიერ კენჭისყრის შენობაში წესრიგის დაცვის მიზნით მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულება სავალდებულოა საარჩევნო კომისიის წევრებისათვის, კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე ყველა პირისა და ამომრჩეველისათვის.

საუბნო საარჩევნო კომისიას უფლება აქვს, კომისიის მუშაობისთვის ხელის შეშლისა და წესრიგის დარღვევის შემთხვევაში წესრიგის დამრღვევი გაამეფოს იმ შენობიდან, სადაც კომისიაა განთავსებული.

დამრღვევის გაძევების შემთხვევაში დგება შესაბამისი აქტი, რომელსაც ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე და წევრები.

ყურადღება!

- ▶ დაუშვებელია კენჭისყრის შენობაში შეიარაღებულ პირთა შესვლა.
- ▶ თუ კენჭისყრის შენობაში ან მის მიმდებარე ტერიტორიაზე საფრთხე ექმნება კენჭისყრის ჩატარებას ან საარჩევნო დოკუმენტაციის უსაფრთხო გადაადგილებას, საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მოთხოვნით შეიძლება გამოძახებულ იქნენ და დარღვევის აღკვეთამდე კენჭისყრის შენობაში/მის მიმდებარე ტერიტორიაზე იმყოფებოდნენ პოლიციის მუშაკები.

კენჭისყრის პროცესის დროებით შეჩერება

თუ რაიმე გარემოება აფერხებს კენჭისყრის პროცესის მიმდინარეობას, საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ვალდებულია ეს დაუყოვნებლივ შეატყობინოს საოლქო საარჩევნო კომისიას და დაელოდოს შესაბამის მითითებებს.

კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა აღრიცხვა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.6)
რეკომენდებულია ამომრჩეველთა რეგისტრატორებმა 10:00, 12:00, 15:00 და 17:00 საათებზე, კენჭისყრის პროცესისთვის ხელის შეუშლელად გადაითვალონ ამომრჩეველთა სიებში ამომრჩეველთა ხელმოწერების და მათ მიერ გაცემული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობები (კომისიის თავმჯდომარისთვის გადაცემული გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობის ჩათვლით).

ყურადღება!

თუ მონაცემებს შორის სხვაობა გამოვლინდა, ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა დაუყოვნებლივ უნდა დაწეროს ახსნა-განმარტება, რომელიც დაერთვება კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი ამომრჩეველთა სიებში კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობას 12:00 და 17:00 საათის მდგომარეობით უთითებს კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში, კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში და აცნობებს საოლქო საარჩევნო კომისიას.

გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემა

გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით კენჭისყრის პროცედურა იწყება კენჭისყრის დღის 09:00 საათიდან და სრულდება 19:00 საათზე. კენჭისყრის დასრულების შემდეგ დაუყოვნებლივ ილუქება საარჩევნო ყუთში სპეციალური კონვერტის ჩასაგდები ჭრილი. გადასატანი საარჩევნო ყუთი საარჩევნო უბანზე უნდა დაბრუნდეს არაუგვიანეს 20 საათისა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 66.1).

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირებს, სურვილისამებრ, უფლება აქვთ, დააკვირდნენ გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემის პროცედურას. გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემისას ავტომანქანის გამოყენების შემთხვევაში საუბნო საარჩევნო კომისია ვალდებულია გამოყოს ადგილი ავტომანქანაში კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირთაგან წილისყრით გამოვლენილი 2 მეთვალყურისათვის (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 66.5).

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლებ კომისიის წევრებს გადასცემს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 66.3):

- ▶ დალუქულ გადასატან საარჩევნო ყუთს, რომელშიც მოთავსებულია საკონტროლო ფურცელი;
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიას;
- ▶ სპეციალურ კონვერტებს;
- ▶ ამომრჩეველთა რეგისტრატორის მიერ ხელმოწერითა და რეგისტრატორის ბეჭდით დამოწმებულ საჭირო რაოდენობის საარჩევნო ბიულეტენებს.

ზემოაღნიშნული მონაცემები კომისიის მდივანს შეაქვს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე.

ყურადღება!

მარკირება არ გამოიყენება გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა მიმართ (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 64.5).

„ფიზიკური მდგომარეობის“ გამო ამომრჩევლის მიერ გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემის შემთხვევაში გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის გრაფაში „ამომრჩევლის ხელმოწერა“ გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები კომისიის წევრი აკეთებს ჩანაწერს „ფიზიკური მდგომარეობა“ და ხელმოწერით ადასტურებს.

აღნიშნული ამომრჩევლის ნაცვლად მისი თანდასწრებით საარჩევნო ბიულეტენს ავსებს, სპეციალურ კონვერტში ათავსებს და კონვერტს გადასატან საარჩევნო ყუთში აგდებს მის მიერ არჩეული პირი (გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, კანდიდატისა, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლისა და დამკვირვებლისა) (საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის 2012 წლის 21 ივნისის №20/2012 დადგენილება).

გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლებმა კომისიის წევრებმა კენჭისყრის შენობაში დაბრუნების შემდეგ საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანს უნდა გადასცენ გამოუყენებელი საარჩევნო ბიულეტენები და სპეციალური კონვერტები. კომისიის მდივანმა ასეთ ბიულეტენებს და კონვერტებს უნდა ჩამოაჭრას კუთხე, დააწეროს „გაფუჭებულია“ და კომისიის თავმჯდომარის ხელმოწერის შემდეგ ცალკე შეინახოს.

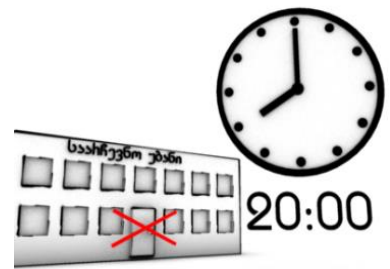
თავი III. საარჩევნო უბნის დახურვა, კენჭისყრის შედეგების შეჯამება

საარჩევნო უბნის დახურვა

კენჭისყრის პროცედურა სრულდება და კენჭისყრის შენობა იკეტება 20:00 საათზე. ამ დროისთვის რიგში მდგომ ამომრჩევლებს შეუძლიათ ხმის მიცემა. საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის დავალებით კომისიის ერთ-ერთი წევრი აღრიცხავს რიგში მდგომ ამომრჩეველთა გვარებსა და სახელებს და მათ რაოდენობას აცნობებს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, ხოლო კომისიის მდივანი კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში უთითებს რიგში მდგომი ამომრჩევლების რაოდენობას.

როგორც კი ბოლო ამომრჩეველი მისცემს ხმას, კენჭისყრა დასრულებულად ცხადდება, რის შემდეგაც საუბნო საარჩევნო კომისია ლუქავს საარჩევნო ყუთის ჭრილს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.8).

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემ უნდა უზრუნველყოს, რომ ყველა პირმა, ხმების დათვლისას კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირების გარდა, დატოვოს საარჩევნო უბანი. საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანმა კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში უნდა მიუთითოს ხმების დათვლის დროს კენჭისყრის შენობაში მყოფ პირთა ვინაობა.

საარჩევნო უბნის მოწყობა ხმების დათვლის პროცედურისთვის

კენჭისყრის დასრულების შემდეგ კომისიის თავმჯდომარე მიდის თითოეულ ამომრჩეველთა რეგისტრატორთან, რომლებიც კომისიის თავმჯდომარის მითითებით (კენჭისყრის დასრულებამდე ამომრჩეველთა რეგისტრატორების მიერ დაწერილ ახსნა-განმარტებებში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) აღნიშნული მონაცემების გათვალისწინებით) ითვლიან:

ყურადღება!

- ▶ თუ ტოლობა არ შედგა, ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა ხელახლა უნდა გადაითვალოს და დააზუსტოს რაოდენობები. თუ ტოლობა კვლავ არ შედგა, ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა უნდა დაწეროს ახსნა-განმარტება (მიზეზის მითითებით), რომელიც უნდა დაერთოს შემაჯამებელ ოქმს.
- ▶ ამომრჩეველთა რეგისტრატორების ახსნა-განმარტებებში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მითითებული მონაცემები გათვალისწინებული უნდა იქნეს კენჭისყრის შემაჯამებელი ოქმის შედგენისას.
- ▶ ზემოთ აღნიშნული მონაცემების დადგენის შემდეგ, რეკომენდებულია, რეგისტრატორებმა დათვალონ აგრეთვე კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა გენდერული მონაცემები ყველა სახის სიაში. კომისიის თავმჯდომარე მონაცემებს აწვდის საოლქო საარჩევნო კომისიას.

კომისიის თავმჯდომარე კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირთა თანდასწრებით, კომისიის წევრთაგან წილისყრით შეარჩევს არანაკლებ სამ მთვლელს, ხოლო დამკვირვებლები თავიანთი შემადგენლობიდან ურთიერთშეთანხმებით შეარჩევენ არაუმეტეს ორ მეთვალყურეს. თუ დამკვირვებლები ვერ შეთანხმდებიან, მათგან ორ მეთვალყურეს წილისყრით გამოავლენს კომისიის თავმჯდომარე (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.1).

მთვლელების გამოსავლენად წილისყრა შემდეგი წესის დაცვით მიმდინარეობს:

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე:

- ▶ კომისიის წევრების რაოდენობის შესაბამისად ამზადებს ერთი ფორმისა და სახეობის ფურცლებს;
- ▶ ფურცლებზე ერთი და იმავე საწერი საშუალებით წერს ფუნქციის დასახელებას – „პირველი მთვლელი“, „მეორე მთვლელი“, „მესამე მთვლელი“;
- ▶ წილისყრის ფურცლებს ამოწმებს კომისიის სპეციალური ბეჭდით;
- ▶ წილისყრის ფურცლებს იმგვარად კეცავს, რომ შეუძლებელი იყოს ტექსტის წაკითხვა და ათავსებს მაგიდაზე.

წილისყრის მონაწილე კომისიის წევრები სათითაოდ იღებენ წილისყრის ფურცლებს. წილისყრის შედეგები კომისიის მდივანს შეაქვს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე (კომისიის წევრები ხელმოწერით ადასტურებენ ფუნქციის მინიჭებას) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ვ).

კომისიის თავმჯდომარე საარჩევნო უბანზე მყოფი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებისაგან წილისყრით გამოავლენს არაუმეტეს 2 წარმომადგენელს, რომლებიც კომისიის წევრთაგან წილისყრით გამოვლენილ მთვლელებთან ერთად მონაწილეობენ ნამდვილი ან/და ბათილი საარჩევნო ბიულეტენების დათვლის პროცესში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.2).

ყურადღება!

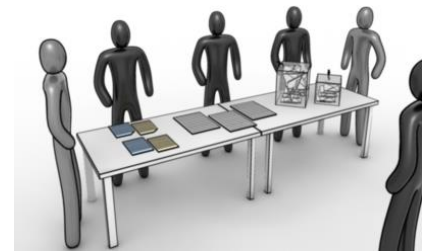
წილისყრაში არ მონაწილეობენ იმ საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლები, რომელთა მიერ დანიშნული კომისიის წევრებიც არიან წილისყრით გამოვლენილი მთვლელები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.2).

კომისიის თავმჯდომარე და მთვლელები ხმების დათვლის პროცედურისთვის ამზადებენ საარჩევნო უბანს:

- ▶ მთვლელები იკავებენ ადგილს მაგიდის ერთ მხარეს;
- ▶ კომისიის თავმჯდომარე იკავებს ადგილს ისე, რომ მან შეძლოს ყველა მთვლელის დანახვა;
- ▶ კომისიის მდივანი ადგილს იკავებს კომისიის თავმჯდომარის გვერდით და ავსებს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნს;
- ▶ კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე დანარჩენი პირები ადგილს იკავებენ მაგიდისგან (მთვლელებისგან) ორი მეტრის დაშორებით (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.3).

კომისიის თავმჯდომარემ მთვლელების მაგიდასთან უნდა მიიტანოს:

- ▶ ამომრჩეველთა ერთიანი სია, ამომრჩეველთა სპეციალური სია, გადასატანი საარჩევნო ყუთის სია;
- ▶ გამოუყენებელი საარჩევნო ბიულეტენები;
- ▶ გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენები;
- ▶ ძირითადი და გადასატანი საარჩევნო ყუთები;
- ▶ შესადარებლად შენახული საკონტროლო ფურცელი;
- ▶ კალკულატორი.

საარჩევნო ყუთის გახსნამდე ჩასატარებელი პროცედურები

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67)

მთვლელები თანამიმდევრულად ითვლიან კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.3):

- ▶ ამომრჩეველთა ერთიანი სიის მიხედვით;
- ▶ ამომრჩეველთა სპეციალური სიის მიხედვით;
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის მიხედვით.

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანს შედეგები დაუყოვნებლივ შეაქვს კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში და კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში.

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულეტენებს ჩამოაჭრის კუთხეს; გამოუყენებელ და გაფუჭებულ საარჩევნო ბიულეტენებს ცალ-ცალკე პაკეტებად კრავს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.4).

ამომრჩეველთა სიების, გაფუჭებული და გამოუყენებელი საარჩევნო ბიულეტენების დალუქვა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.3; 67.4-5')

კომისიის მდივანი ცალ-ცალკე ლუქავს:

- ▶ ამომრჩეველთა ერთიან სიას;
- ▶ ამომრჩეველთა სპეციალურ სიას;
- ▶ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიას.

მთვლელები ცალ-ცალკე ლუქავენ:

- ▶ გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულეტენებს;
- ▶ გაფუჭებულ საარჩევნო ბიულეტენებს.

მთვლელები თითოეულ პაკეტზე უთითებენ საარჩევნო უბნის დასახელებას და ნომერს, საარჩევნო დოკუმენტაციის სახეს. პაკეტს ხელს აწერენ მთვლელები და კომისიის თავმჯდომარე.

აღნიშნული პროცედურების დასრულებისთანავე საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი აღრიცხავს იმ შემთხვევების რაოდენობას, რომლებიც ეხება **ამომრჩევლის სახისა და წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში/ამომრჩეველთა სიაში არსებული ფოტოსურათების ერთმანეთთან შეუსაბამობას**, აგრეთვე კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნისთვის დართული დოკუმენტების რაოდენობას (მონაცემები შეაქვს ჩანაწერთა წიგნში).

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი აღნიშნულ დოკუმენტებს ლუქავს; დალუქულ პაკეტზე უთითებს საარჩევნო უბნის დასახელებას, ნომერს, დოკუმენტების სახეს და აწერს ხელს.

გადასატანი საარჩევნო ყუთის გახსნა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.1,2,4)

კომისია თავდაპირველად ხსნის გადასატან საარჩევნო ყუთს. კომისიის თავმჯდომარე კომისიის წევრებისა და კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირთა თანდასწრებით ამოწმებს საარჩევნო ყუთის ლუქის მთლიანობას.

ყურადღება!

თუ საარჩევნო ყუთის ლუქის მთლიანობა დარღვეული აღმოჩნდა, მაგრამ კომისია მიიჩნევს, რომ ამას არ გამოუწვევია კანონის მოთხოვნათა დარღვევა, კომისიის განკარგულებით გრძელდება კენჭისყრის შედეგების შეჯამების პროცედურა (აღნიშნული ფაქტი დაუყოვნებლივ ეცნობება საოლქო საარჩევნო კომისიას). წინააღმდეგ შემთხვევაში საარჩევნო ყუთი ილუქება და საუბნო საარჩევნო კომისიის განკარგულებასთან ერთად დაუყოვნებლივ გადაეცემა ზემდგომ საოლქო საარჩევნო კომისიას.

მთვლელები გადასატან საარჩევნო ყუთში არსებულ სპეციალურ კონვერტებს ათავსებენ მაგიდაზე, რის შემდეგაც:

- ▶ ამოწმებენ გადასატან საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცლის არსებობას;
- ▶ გადასატან საარჩევნო ყუთში არსებულ საკონტროლო ფურცელს უდარებენ კომისიაში შედარების მიზნით შენახულ საკონტროლო ფურცელს;
- ▶ თუ დარღვევა არ გამოვლინდა, კომისიის თავმჯდომარე მიუთითებს მთვლელებს, დროებით დააბრუნონ სპეციალური კონვერტები გადასატან საარჩევნო ყუთში.

ყურადღება!

თუ გადასატან საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცელი არ აღმოჩნდა, ან საკონტროლო ფურცლებს შორის განსხვავება გამოვლინდა, ყველა სპეციალური კონვერტი და საარჩევნო ბიულეტენი შეიკვრება პაკეტად და დაეწერება „ბათილია“. დოკუმენტაცია საარჩევნო უბანში კენჭისყრისა და ხმის დათვლის პროცედურების დასრულების შემდეგ გადაეცემა საოლქო საარჩევნო კომისიას.

ძირითადი საარჩევნო ყუთის გახსნა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.1,2,5)

კომისიის თავმჯდომარე კომისიის წევრებისა და კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირთა თანდასწრებით ამოწმებს საარჩევნო ყუთის ლუქის მთლიანობას.

ყურადღება!

თუ საარჩევნო ყუთის ლუქის მთლიანობა დარღვეული აღმოჩნდა, მაგრამ

კომისია მიიჩნევს, რომ ამას არ გამოუწვევია კანონის მოთხოვნათა დარღვევა, კომისიის განკარგულებით გრძელდება კენჭისყრის შედეგების შეჯამების პროცედურა (აღნიშნული ფაქტი დაუყოვნებლივ ეცნობება საოლქო საარჩევნო კომისიას). წინააღმდეგ შემთხვევაში საარჩევნო ყუთი ილუქება და საუბნო საარჩევნო კომისიის განკარგულებასთან ერთად დაუყოვნებლივ გადაეცემა ზემდგომ საოლქო საარჩევნო კომისიას.

მთვლელები:

- ▶ ძირითად საარჩევნო ყუთში არსებულ სპეციალურ კონვერტებს და საარჩევნო ბიულეტენებს ათავსებენ მაგიდაზე;
- ▶ ამოწმებენ ძირითად საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცლის არსებობას და მას უდარებენ კომისიაში შედარების მიზნით შენახულ საკონტროლო ფურცელს.

ყურადღება!

თუ საკონტროლო ფურცლებს შორის განსხვავება გამოვლინდა ან ძირითად საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცელი არ აღმოჩნდა, ყველა სპეციალური კონვერტი და საარჩევნო ბიულეტენი შეიფუთება და დაილუქება, შედგება სათანადო ოქმი და დაუყოვნებლივ გადაეცემა საოლქო საარჩევნო კომისიას.

ხმის დათვლის პროცედურა:

მთვლელები იკავებენ ადგილს მაგიდის ერთ მხარეს. მათ გვერდით დგება დამკვირვებელთაგან გამოვლენილი ორი მეთვალყურე და წილისყრით გამოვლენილი საარჩევნო სუბიექტების ორი წარმომადგენელი.

საარჩევნო ბიულეტენების დახარისხება

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 69)

პირველი მთვლელი:

- ▶ სპეციალური კონვერტიდან იღებს საარჩევნო ბიულეტენებს;
- ▶ ამოწმებს საარჩევნო ბიულეტენების ნამდვილობას;
- ▶ აცხადებს, ვისთვისაა მიცემული ხმა;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენს საარჩევნო სუბიექტების შესაბამისად გადასცემს მთვლელებს;
- ▶ სპეციალურ კონვერტს დებს ცალკე.

მთვლელები ცალ-ცალკე აწყობენ:

- ▶ ბიულეტენებს, თითოეული საარჩევნო სუბიექტისათვის მიცემული ხმების შესაბამისად;
- ▶ ბათილად მიჩნეულ საარჩევნო ბიულეტენებს;
- ▶ საექვოდ მიჩნეულ საარჩევნო ბიულეტენებს.

დადგენილი ნიმუშის საარჩევნო ბიულეტენი მხოლოდ იმ შემთხვევაში მიიჩნევა ბათილად, თუ:

- ▶ სპეციალური კონვერტი არ არის დადგენილი ნიმუშის;
- ▶ სპეციალურ კონვერტში აღმოჩნდა ერთზე მეტი ერთი სახეობის საარჩევნო ბიულეტენი;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენი საარჩევნო ყუთში აღმოჩნდა სპეციალური კონვერტის გარეშე;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენი დამოწმებული არ არის ამომრჩეველთა რეგისტრატორის ხელმოწერითა და რეგისტრატორის ბეჭდით;
- ▶ შეუძლებელია იმის დადგენა, რომელ საარჩევნო სუბიექტს მისცა ხმა ამომრჩეველმა;
- ▶ საარჩევნო ბიულეტენი განკუთვნილი იყო სხვა საარჩევნო უბნისთვის (ასეთი ბიულეტენები ცალკე პაკეტად იკვრება, მათი რაოდენობა არ მიეთითება კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმში და აღინიშნება მხოლოდ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში).

საარჩევნო ბიულეტენების დახარისხების დასრულების შემდეგ კომისია განიხილავს და კენჭისყრით წყვეტს საექვოდ მიჩნეული საარჩევნო ბიულეტენების ნამდვილობის საკითხს.

ნამდვილად მიჩნეულ საარჩევნო ბიულეტენს კომისიის თავმჯდომარე დებს ნამდვილი ბიულეტენების დასტაში (საარჩევნო სუბიექტისათვის მიცემული ხმის მიხედვით), ხოლო ბათილად მიჩნეულ საარჩევნო ბიულეტენს – ბათილად მიჩნეული საარჩევნო ბიულეტენების დასტაში.

საარჩევნო ბიულეტენების დათვლა

საარჩევნო ბიულეტენების დახარისხების შემდეგ კომისიის თავმჯდომარე მთვლელებს მიუთითებს, დაითვალონ:

- ▶ ბათილად მიჩნეული საარჩევნო ბიულეტენები;
- ▶ თითოეული საარჩევნო სუბიექტისათვის მიცემული ხმები.

ყურადღება!

საარჩევნო სუბიექტისთვის კუთვნილი ყოველი 10 საარჩევნო ბიულეტენი იკვრება ლითონის შემკერით და ყოველ შეკვრას, როგორც სრულს, ისე არასრულს, ეწერება შეკრული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობა.

კომისიის თავმჯდომარე აცხადებს თითოეული საარჩევნო სუბიექტის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობას. კომისიის მდივანი კომისიის თავმჯდომარესთან ერთად, მონაცემების სისწორის გადამოწმების მიზნით ამოწმებს:

თუ საარჩევნო სუბიექტების მიერ მიღებული ხმებისა და ბათილი საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობათა ჯამი მეტია ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობაზე, კომისიის თავმჯდომარე მთვლელებს მიუთითებს, ხელახლა გადაითვალონ მონაცემები, რის შემდეგაც შედეგები კომისიის მდივანს შეაქვს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში.

საარჩევნო ბიულეტენების დალუქვა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 69.6,9)

საარჩევნო ბიულეტენების დათვლის შემდეგ კომისიის თავმჯდომარე მთვლელებს მიუთითებს, ცალ-ცალკე პაკეტებად დალუქონ:

- ▶ ბათილი ბიულეტენები (მათ ეწერება „ბათილია“);
- ▶ საარჩევნო სუბიექტის კუთვნილი საარჩევნო ბიულეტენების დასტა.

ყურადღება!

საარჩევნო სუბიექტის კუთვნილი საარჩევნო ბიულეტენების პაკეტზე უნდა მიეთითოს საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, საარჩევნო სუბიექტის მონაცემები (დასახელება, სახელი და გვარი) და მის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა, აგრეთვე პაკეტში ჩადებული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობა.

თითოეულ პაკეტზე მთვლელები მიუთითებენ ოლქისა და უბნის ნომრებს, საარჩევნო ბიულეტენების სახეობასა და რაოდენობას. პაკეტს დალუქვის ზოლზე ხელს აწერენ მთვლელები და კომისიის თავმჯდომარე.

კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის შედგენა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 70-71)

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი საარჩევნო ბიულეტენების დალუქვის შემდეგ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარესთან შეთანხმებით ავსებს კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.

კომისიის ყველა წევრი ვალდებულია კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს ხელი მოაწეროს, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ იგი არ ეთანხმება მასში შეტანილ მონაცემებს უფლება აქვს წერილობით დაურთოს განსხვავებული აზრი. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი მოწმდება საუბნო საარჩევნო კომისიის სპეციალური ბეჭდით.

აკრძალულია კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმში შეტანილი მონაცემების გადასწორება. შეცდომის გამოსასწორებლად კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმში შესაბამისი მონაცემის გასწვრივ კეთდება ჩანაწერი „შესწორებულია“ და დგება შესწორების ოქმი.

კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის საჯაროობა

(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.8)

კომისია ვალდებულია კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლი გამოაკრას საჯარო გაცნობისათვის. კომისია კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლებს, კომისიის წევრთა თანდართული განსხვავებული აზრებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მოთხოვნის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ გადასცემს კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე ყველა პირს.

კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლები უნდა დამოწმდეს კომისიის ბეჭდით, კომისიის თავმჯდომარისა და კომისიის მდივნის ხელმოწერებით. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლის მიღებას მიმღები პირი კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში ხელმოწერით ადასტურებს.

კომისია ვალდებულია კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი, შესწორების ოქმსა და რეგისტრატორების წერილობით ახსნა-განმარტებებთან ერთად (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დაუყოვნებლივ გადაუგზავნოს ცესკოს.

სარეგისტრაციო ჟურნალის, კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის დალუქვა, საარჩევნო დოკუმენტაციის გადაცემა საოლქო საარჩევნო კომისიისთვის

ყველა პროცედურის დასრულების შემდეგ იხურება კომისიის სარეგისტრაციო ჟურნალი და ჩანაწერთა წიგნი, მას ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე და კომისიის მდივანი და იგი მოწმდება კომისიის სპეციალური ბეჭდით.

კომისია ლუქავს:

- ▶ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნს, სარეგისტრაციო ჟურნალს და განცხადებებს/საჩივრებს;
- ▶ საუბნო საარჩევნო კომისიის სპეციალურ ბეჭედს (კომისიის სპეციალური ბეჭდის დალუქულ პაკეტს ხელს აწერს კომისიის ყველა წევრი).

ყურადღება!

კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი არ ილუქება.

კომისიის უფლებამოსილი პირები საოლქო საარჩევნო კომისიას გადასცემენ საარჩევნო ინვენტარს და საარჩევნო დოკუმენტაციის ყუთს/ ტომარას, რომელშიც მოთავსებულია დალუქული საარჩევნო დოკუმენტაცია. ამასთან დაკავშირებით დგება მიღება-ჩაბარების აქტი. მიღება-ჩაბარების აქტს ხელს აწერენ საარჩევნო დოკუმენტაციის გამცემი და მიმღები პირები, რის შემდეგაც თითოეულს გადაეცემა აქტის თითო ეგზემპლარი.

ნაწილი IV

კენჭისყრის დღის განცხადებები/საჩივრები

თავი I. კენჭისყრის დღის განცხადებების/საჩივრების რეგისტრაცია

საუბნო და ზემდგომ საოლქო საარჩევნო კომისიებში პარტიის/საარჩევნო ბლოკის/ ამომრჩეველთა საინიციატივო ჯგუფის წარმომადგენელს, დამკვირვებელს უფლება აქვს:

- ▶ განცხადება/საჩივარი გადასცეს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, კომისიის თავმჯდომარის მოადგილეს ან კომისიის მდივანს (დანართი №2).
- ▶ კენჭისყრის დღეს საარჩევნო პროცედურებთან დაკავშირებული პრეტენზიები, საჩივრები და შენიშვნები შეიტანოს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში (მე-10 და მომდევნო გვერდებზე).

ყურადღება!

- ▶ არავის არ აქვს უფლება, ხელი შეუშალოს კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირს, კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში შეიტანოს პრეტენზია, შენიშვნა ან საჩივარი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 62.10).
- ▶ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში ჩანაწერის შემტანი პირი ვალდებულია მიუთითოს თავისი გვარი, სახელი და მისამართი (საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობის მიხედვით).

კომისიის მდივანი განცხადებას/საჩივარს რეგისტრაციაში გაატარებს სარეგისტრაციო ჟურნალის შემოსული დოკუმენტაციის ნაწილში და განმცხადებელს/მომჩივანს გადასცემს ცნობას, რომელშიც აღინიშნება განცხადების/საჩივრის მიღების თარიღი, დრო და სარეგისტრაციო ნომერი. ცნობას კომისიის მდივანი ხელმოწერით ადასტურებს (დანართი №3).

საჩივრების რეგისტრაციის პროცესზე დაკვირვების მიზნით წილისყრით გამოვლენილი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლების მიერ დარღვევის დაფიქსირების შემთხვევაში საჩივრის რეგისტრაციასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებას იღებს კომისია.

კენჭისყრის დღის განცხადებებზე/საჩივრებზე ხარვეზის დადგენის წესი

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი, კომისიის თავმჯდომარე ან კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე განცხადების/საჩივრის წარმდგენს დაუდგენს ხარვეზს და განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას მის შესავსებად, თუ განცხადება/საჩივარი არ შეიცავს:

- ▶ განცხადების/საჩივრის შედგენის თარიღსა და დროს;
- ▶ განმცხადებლის/მომჩივანის სახელს, გვარს და რეგისტრაციის ადგილს;
- ▶ საარჩევნო უბნის ნომერს;
- ▶ მოწმის არსებობის შემთხვევაში – მის სახელს, გვარს და რეგისტრაციის ადგილს.

განმცხადებელს/მომჩივანს უფლება აქვს, დადგენილ ვადაში შეავსოს ხარვეზი ანალოგიური განცხადების/საჩივრის წარმდგენის გზით ან წარადგინოს ახალი განცხადება (რომელშიც მიეთითება ის

მონაცემები, რომელთა გამოც მას დაუდგინდა ხარვეზი). კომისიის მდივანი სარეგისტრაციო ჟურნალში აკეთებს ჩანაწერს „ხარვეზი“. ჩანაწერის გასწვრივ ხელს აწერენ განცხადების/საჩივრის წარმდგენი და კომისიის მდივანი.

ყურადღება!

ხარვეზის შევსების ვადა დგინდება საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივნისა და განცხადება/საჩივრის წარმდგენის შეთანხმების საფუძველზე. ხარვეზის შევსების ვადის თაობაზე მხარეთა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში ვადას ერთპიროვნულად ადგენს საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივანი.

ხარვეზის შევსების შემთხვევაში კომისიის მდივანი სარეგისტრაციო ჟურნალში წერს „შევსებულია“ და უთითებს ხარვეზის შევსების ზუსტ დროსა და თარიღს. ჩანაწერის გასწვრივ ხელს აწერენ განცხადების/საჩივრის წარმდგენი და კომისიის მდივანი.

ყურადღება!

დადგენილ ვადაში ხარვეზის შეუვსებლობის შემთხვევაში განცხადება/საჩივარი არ განიხილება, რის თაობაზედაც საუბნო საარჩევნო კომისია გამოსცემს განკარგულებას (განკარგულების სათაურში უნდა მიეთითოს განცხადების/საჩივრის განუხილველად დატოვების კონკრეტული მიზეზი).

თავი II. კენჭისყრის დღის განცხადებებზე/საჩივრებზე რეაგირება

კომისიის თავმჯდომარე ვალდებულია განცხადებაზე/საჩივარზე, რომელიც ეხება კენჭისყრის დღის 7 საათიდან ყუთის გახსნამდე ჩატარებული პროცედურების დარღვევას, დაუყოვნებლივ მოახდინოს სათანადო რეაგირება და აღმოფხვრას არსებული დარღვევა.

დარღვევის აღმოფხვრის შემთხვევაში კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში კეთდება ჩანაწერი „დარღვევა აღმოფხვრილია“ და მიეთითება ზუსტი დრო.

განცხადებას/საჩივარს, რომელიც ეხება ხმის დათვლისა და კენჭისყრის შედეგების შეჯამების პროცედურების დარღვევას, საუბნო საარჩევნო კომისია არ განიხილავს და გადასცემს საოლქო საარჩევნო კომისიას კენჭისყრის დღიდან 2 კალენდარული დღის განმავლობაში.

წარდგენილი განცხადება/საჩივარი არ განიხილება და საუბნო საარჩევნო კომისია გამოსცემს განკარგულებას განცხადების/საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ, თუ:

- ▶ განცხადება/საჩივარი შედგენილია არაუფლებამოსილი პირის მიერ;
- ▶ განცხადებაში/საჩივარში არ არის აღნიშნული დარღვევის არსი და ჩადენის დრო;
- ▶ განცხადება/საჩივარი საარჩევნო კომისიას გადაეცა კანონით მოთხოვნილი ვადების დარღვევით;
- ▶ დადგენილ ვადაში არ შეივსო წარდგენილი განცხადების/საჩივრის ხარვეზი.

განკარგულების სათაურში უნდა მიეთითოს განცხადების/საჩივრის განუხილველად დატოვების კონკრეტული მიზეზი.

დამტკიცებულია საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის 2012 წლის
9 მარტის №14/2012 დადგენილებით

საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა ეთიკის კოდექსი

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა ეთიკის კოდექსი (შემდგომში „კოდექსი“) ადგენს ქცევის წესს, რომელიც სავალდებულოა საარჩევნო ადმინისტრაციის ნებისმიერი მოხელისათვის.

მუხლი 2. კოდექსის სამართლებრივი საფუძვლები

ამ კოდექსის სამართლებრივი საფუძვლებია საქართველოს კონსტიტუცია, საქართველოს ორგანული კანონი „საქართველოს საარჩევნო კოდექსი“ (შემდგომში „საარჩევნო კოდექსი“), საქართველოს საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

ამ კოდექსის მიზნებისათვის მასში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) საარჩევნო ადმინისტრაცია – ცესკო, ცესკოს აპარატი, უსკო, უსკოს აპარატი, საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიები;
- ბ) ოჯახის წევრი – მოხელის მეუღლე, შვილი და გერი, პირდაპირი აღმავალი და დაღმავალი შტოს ნათესავი, და და ძმა, აგრეთვე მასთან მუდმივად მცხოვრები პირი.

მუხლი 4. კოდექსის მიზნები, ამოცანები და მოქმედების სფერო

1. კოდექსის მიზანია ხელი შეუწყოს საზოგადოებაში საარჩევნო ადმინისტრაციის პრესტიჟის ამაღლებას, საარჩევნო ადმინისტრაციის მიმართ საზოგადოების წევრთა ნდობის განმტკიცებას, საარჩევნო პროცესში ჩართული მხარეების მიმართ ამ ქცევის წესების დაცვასა და დამკვიდრებას.
2. კოდექსის ამოცანაა მოსამსახურეთა პროფესიული ეთიკის ნორმებისადმი ერთგულების, მაღალი ზნეობრიობის განმტკიცება და სამსახურებრივ მოვალეობებთან მიმართებაში პირადი პასუხისმგებლობის გრძნობის ამაღლება.
3. კოდექსის მოქმედება ვრცელდება საარჩევნო ადმინისტრაციაში დასაქმებულ მოხელეებზე.

მუხლი 5. საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა (შემდგომში – მოხელეთა) საქმიანობის ძირითადი პრინციპები

მოხელე ვალდებულია:

1. პატივი სცეს კანონს:

უზრუნველყოს საარჩევნო კანონმდებლობის ზუსტი და თანმიმდევრული განხორციელება, ფუნქციების შესრულებისას იყოს დამოუკიდებელი, კეთილსინდისიერი და მიუკერძოებელი.

2. იყოს სამართლიანი, მიუკერძოებელი და დამოუკიდებელი:

- ა) უზრუნველყოს საარჩევნო სუბიექტების, ამომრჩევლებისა და საარჩევნო პროცესში მონაწილე სხვა პირთათვის თანაბარი და სამართლიანი გარემოს შექმნა;
- ბ) თავი აარიდოს ისეთ მოქმედებას, რომელიც შეიძლება აღქმულ იქნეს რომელიმე პარტიისა თუ საარჩევნო სუბიექტის მხარდაჭერად/წინააღმდეგ ქმედებად;
- გ) მოხელის ოჯახის წევრის საარჩევნო სუბიექტად რეგისტრაციის შემთხვევაში, ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში ან/და ცესკოში 5 სამუშაო დღის ვადაში წარადგინოს წერილობითი განცხადება, რომლის

წარუდგენლობაც აღნიშნულ ვადაში შეიძლება გახდეს დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრების საფუძველი;

დ) არ მიიღოს საჩუქარი ან რაიმე სარგებელი პოლიტიკური პარტიის, ორგანიზაციისა ან იმ პირისაგან, რომელიც ჩართულია საარჩევნო პროცესში;

ე) საარჩევნო პერიოდში არ დაესწროს წვეულებებს, ბანკეტებსა და სადღესასწაულო ღონისძიებებს, რომელიც ორგანიზებულია პოლიტიკური პარტიის, ორგანიზაციის ან იმ პირის მხრიდან, რომელიც ჩართულია საარჩევნო პროცესში;

ვ) საარჩევნო პერიოდში თავი აარიდოს ადგილობრივი თუ სახელმწიფო ხელისუფლების თანამდებობის პირებთან პირადი ხასიათის შეხვედრებსა და ვიზიტებს.

3. მოქმედებდეს გამჭვირვალედ:

ხელი შეუწყოს დაინტერესებულ მხარეებს საარჩევნო პროცესთან ან საარჩევნო ადმინისტრაციის საქმიანობასთან დაკავშირებული ინფორმაციისა და დოკუმენტების მიღებაში (გარდა ამომრჩეველთა სიებში პირადი ნომრის შემცველი ინფორმაციისა).

4. იყოს პროფესიონალი, მოწესრიგებული და პუნქტუალური:

ა) მიიღოს მონაწილეობა მისთვის ჩატარებულ ტრენინგებში და ზედმიწევნით შეისწავლოს საარჩევნო პროცედურები;

ბ) არ დაუშვას სამსახურებრივი დროისა და ქონების გამოყენება არასამსახურებრივი მიზნებისათვის;

გ) იყოს კომუნიკაბელური და თავი აარიდოს პირადი თუ სხვა სახის კონფლიქტების წარმოშობას ან მათ გაღვივებას;

დ) საკუთარი მოსაზრებების გამოთქმისას ტაქტიანად გამოხატოს დასაბუთებული კრიტიკა;

ე) იყოს პუნქტუალური და იმოქმედოს კანონით დადგენილი ვადების შესაბამისად.

მუხლი 6. პასუხისმგებლობა ამ კოდექსის მოთხოვნების დარღვევაზე

1. ამ კოდექსით დადგენილი მოთხოვნების დარღვევა წარმოადგენს დისციპლინურ გადაცდომას და მასზე საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეს შეიძლება დაეკისროს პასუხისმგებლობა საარჩევნო კოდექსითა და „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონებით დადგენილი წესით.

2. საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეები, რომლებიც არ არიან საჯარო მოხელეები და მათზე არ ვრცელდება „საჯარო სამსახურის შესახებ“ კანონი, ამ კოდექსის მოთხოვნების დარღვევისათვის პასუხს აგებენ საარჩევნო კოდექსით დადგენილი ზომების შესაბამისად და წესით.

საარჩევნო კომისიაში წარდგენილი განცხადების/საჩივრის რეკვიზიტები

განცხადებაში/საჩივარში აღინიშნება:

- ✓ განცხადების/საჩივრის შედგენის თარიღი და დრო*;
- ✓ განმცხადებლის/მომჩივნის სახელი, გვარი და რეგისტრაციის ადგილი*;
- ✓ საარჩევნო უბნის ნომერი*;
- ✓ მოწმის არსებობის შემთხვევაში – მისი სახელი, გვარი და რეგისტრაციის ადგილი*;
- ✓ დარღვევის არსი და ჩადენის დრო**;
- ✓ დამრღვევის დადგენის შემთხვევაში – მისი ის მონაცემები, რომელთა დადგენაც შესაძლებელი გახდა**;
- ✓ დამრღვევის ახსნა-განმარტება (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)**;
- ✓ განმცხადებლის/მომჩივნის საკონტაქტო ტელეფონის (საცხოვრებელი ადგილის ან/და მობილურის) ნომერი***;
- ✓ განმცხადებლის/მომჩივნის ფაქსის ნომერი და ელექტრონული ფოსტის მისამართი (მათი არსებობის შემთხვევაში)***;
- ✓ სხვა დამატებითი ინფორმაცია.

* აღნიშნული რეკვიზიტების არაზუსტად ან არასრულყოფილად მითითება არის განცხადებაზე/საჩივარზე ხარვეზის დადგენის საფუძველი, ხოლო ხარვეზის გამოუსწორებლობის შემთხვევაში – მისი განუხილველად დატოვების საფუძველი.

** აღნიშნული რეკვიზიტების მიუთითებლობა არის ხარვეზის დადგენის გარეშე განცხადების/საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველი.

*** აღნიშნული რეკვიზიტების არაზუსტად ან არასრულყოფილად მითითება არ შეიძლება გახდეს განცხადებაზე/საჩივარზე ხარვეზის დადგენის და მისი განუხილველად დატოვების საფუძველი, მაგრამ შეიძლება გახდეს მხარის საჩივრის განხილვაზე დაბარების შეუძლებლობის საფუძველი.

№ „.....“ ..... საარჩევნო ოლქი

№ „.....“ ..... საუბნო საარჩევნო კომისია

ცნობა

განცხადების/საჩივრის რეგისტრაციაში გატარების შესახებ

განცხადების/საჩივრის მიღების თარიღი: .....

განცხადების/საჩივრის მიღების დრო: .....

განცხადების/საჩივრის სარეგისტრაციო ნომერი: .....

კომისიის მდივანი:

.....

/ხელმოწერა/

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის უფლებამოსილებანი

1. საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომასთან დაკავშირებული უფლებამოსილებანი:

- იწვევთ საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომას (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 8.2*);
- უძღვებით საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომას (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.1.ბ*).

2. ადმინისტრაციული ფუნქციები:

- უფლება გაქვთ, დავალება მისცეთ კომისიის თავმჯდომარის მოადგილეს, კომისიის მდივანს და კომისიის სხვა წევრებს (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.1.ე*);
- უფლება გაქვთ, გამოსცეთ განკარგულება (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 30.1.გ*);
- იღებთ და თქვენი რეზოლუციით ანაწილებთ საუბნო საარჩევნო კომისიაში შემოსულ საარჩევნო საბუთებს და საუბნო საარჩევნო კომისიის სახელზე შემოსულ კორესპონდენციას (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.1.გ*);
- პასუხისმგებელი ხართ საოლქო საარჩევნო კომისიისგან საარჩევნო დოკუმენტაციის, ინვენტარის და სხვა მასალების მიღებისთვის, შენახვისა და დანიშნულებისამებრ გაცემისთვის (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 27.1.დ; მუხლი 63.6*).
- საჯაროობის უზრუნველსაყოფად გაითვალისწინეთ, რომ საარჩევნო უბანზე თვალსაჩინო ადგილას გამოკრული უნდა იყოს (*საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 8*):
  - საუბნო საარჩევნო კომისიის საკონტაქტო ტელეფონის, ფაქსის ნომრები და სხვა რეკვიზიტები;
  - საარჩევნო ადმინისტრაციის ის სამართლებრივი აქტები, რომლებიც შეეხება საუბნო საარჩევნო კომისიის საქმიანობას;
  - საუბნო საარჩევნო კომისიისა და კომისიის თავმჯდომარის განკარგულებები;
  - ამომრჩეველთა სიები, ამომრჩეველთა სიებში ცვლილებების შეტანის და უზუსტობების გასაჩივრების წესი და ვადები.

ყურადღება!

- კენჭისყრის დღემდე არაუგვიანეს მეორე დღისა გადმოგეცემათ დაზუსტებული სიების საბოლოო ვერსიები (საარჩევნო კომისიისათვის განკუთვნილი ვერსია – სამაგიდო სია და საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია – კედლის სია) (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 31.11*);
- საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული კედლის სიის თავდაპირველი ვერსია უნდა ჩამოხსნათ და იმავე ადგილას დაზუსტებული ვერსია გამოაკრათ.

**საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის უფლებამოსილებანი
კენჭისყრის წინა დღეს
(21 მაისი)**

1. კენჭისყრის შენობის მოწყობასთან დაკავშირებული უფლებამოსილებანი:

- პასუხისმგებლობა გეკისრებათ კენჭისყრის შენობის მოწყობისათვის. გაითვალისწინეთ *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.4):*
  - კენჭისყრის შენობაში ყოველი 500 ამომრჩევლისთვის უნდა მოეწყოს არანაკლებ ერთი კენჭისყრის კაბინა, სადაც უნდა იყოს ერთი კალმისტარი;
  - უნდა გამოიყოს ადგილები ამომრჩეველთა რეგისტრაციისათვის და განთავსდეს მაგიდები რეგისტრატორთა რაოდენობის შესაბამისად;
  - თვალსაჩინო ადგილას უნდა დაიდგას გამჭვირვალე საარჩევნო ყუთი;
  - საარჩევნო ყუთთან ახლოს უნდა დაიდგას მაგიდა სპეციალური კონვერტებისთვის.
- კენჭისყრის შენობაში თვალსაჩინო ადგილას გამოკრული უნდა იყოს *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 58.4.დ; 58.5):*
  - ამომრჩეველთა ერთიანი სიის საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია);
  - ამომრჩეველთა სპეციალური სიის საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია);
  - გადასატანი საარჩევნო ყუთის საჯარო ინფორმაციისთვის მიკუთვნებული ვერსია (კედლის სია);
  - კანდიდატთა სიები;
  - ხმის მიცემის ინსტრუქცია და ცესკოს მიერ დადგენილი საარჩევნო ბიულეტენის შევსების წესი;
  - ამონარიდი კანონიდან, თუ რა შემთხვევაშია საარჩევნო ბიულეტენი ბათილი;
  - კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმი.

2. საარჩევნო დოკუმენტაციის მიღებასთან დაკავშირებული უფლებამოსილებანი:

გახსოვდეთ: კენჭისყრის დაწყებამდე არაუგვიანეს 12 საათისა საოლქო საარჩევნო კომისიისგან უნდა მიიღოთ საარჩევნო ბიულეტენები და სპეციალური კონვერტები. მიღებისას აუცილებლად გადაითვა-
ლეთ და შეადარეთ გადმოცემული საარჩევნო ბიულეტენებისა და სპეციალური კონვერტების რაოდენობა მიღება-ჩაბარების აქტში შეტანილ მონაცემებს *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 63.9-11)*. გადაამოწმეთ, რომ საარჩევნო ბიულეტენებზე მითითებული იყოს თქვენი საარჩევნო უბნისა და საარჩევნო ოლქის ნომრები.

**საუზნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის უფლებამოსილებანი
კენჭისყრის დღეს
(22 მაისი)**

07:00-08:00 საათი

- 07:00 საათზე გახსენით საარჩევნო უბანი, ტელეფონით შეატყობინეთ საოლქო საარჩევნო კომისიას საარჩევნო უბნის გახსნისა და კომისიის წევრთა კვორუმის (7 წევრი) თაობაზე *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.1)*.

- გადაეცით კომისიის მდივანს კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნი, სარეგისტრაციო ჟურნალი, კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი და სადემონსტრაციო ოქმი (იკვრება თვალსაჩინო ადგილას).

- შეამოწმეთ კენჭისყრის შენობაში მყოფი უფლებამოსილი პირების სააკრედიტაციო მოწმობები (მაღაშია პირადობის მოწმობასთან ერთად).

- ყველას დასანახად შეამოწმეთ იმ პაკეტის მთლიანობა, რომელშიც მოთავსებულია კომისიის სპეციალური ბეჭედი და გახსენით ის (ბეჭდის ნომერი მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-9 გვერდზე) *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ბ)*.

- გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები კომისიის 2 წევრის გამოსავლენად ჩაატარეთ წილისყრა, რომელშიც მონაწილეობენ მხოლოდ პარტიების მიერ დანიშნული კომისიის წევრები *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.დ)*.

- ჩაატარეთ წილისყრა კომისიის წევრთა შორის დარჩენილი ფუნქციების (ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელი, ამომრჩეველთა რეგისტრატორი, საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი კომისიის წევრები) გასანაწილებლად *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ე)*.

- ჩაატარეთ წილისყრა საარჩევნო უბანზე მყოფი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებისაგან არაუმეტეს 2 წარმომადგენლის გამოსავლენად, საჩივრების რეგისტრაციის პროცესზე დაკვირვების მიზნით. გახსოვდეთ: წილისყრით გამოვლენილი წარმომადგენლები და კომისიის მდივანი არ შეიძლება იყვნენ ერთი და იმავე საარჩევნო სუბიექტის მიერ წარდგენილი პირები *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.5)*.

- კომისიის მდივანს სთხოვეთ გამოაცხადოს ამომრჩეველთა რაოდენობა ამომრჩეველთა ერთიან სიაში, ამომრჩეველთა სპეციალურ სიაში, აგრეთვე გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.6.ა; მუხლი 61.9)*.

- კომისიის მდივანს სთხოვეთ გამოაცხადოს მიღებული საარჩევნო ბიულეტენების და სპეციალური კონვერტების რაოდენობები *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.6.ბ; მუხლი 61.9)*.

- შეამოწმეთ, რომ საარჩევნო ყუთები ცარიელი იყოს და ძირითადი და გადასატანი საარჩევნო ყუთები ინდივიდუალური ნომრის მქონე ლუქით დალუქეთ *(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.6.გ)*.

- თითოეულ ამომრჩეველთა რეგისტრატორს გადაეცით: 300-ამომრჩეველიანი სია (ამომრჩეველთა სპეციალური სია აგრეთვე გადაეცით ერთ-ერთ ამომრჩეველთა რეგისტრატორს), საარჩევნო

ბიულეტენის თითო ბლოკნოტი, მარკირების სითხე, რეგისტრატორის ბეჭედი (ბეჭდის ნომერი მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-9 გვერდზე) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.7).

- ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელს გადაეცით მარკირების შესამოწმებელი ულტრაისფერი ფარანი.
- საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველს გადაეცით სპეციალური კონვერტები და ძირითადი საარჩევნო ყუთი.
- კომისიის წევრებისათვის მასალების გადაცემის შემდეგ დაუყოვნებლივ, კენჭისყრის დაწყებამდე, კომისიის მდივანთან ერთად შეავსეთ საკონტროლო ფურცლის თვითკოპირებადი ფორმა (გარდა პირველი ამომრჩევლის შესახებ მონაცემებისა). ყურადღება მიაქციეთ, რომ საკონტროლო ფურცელს კომისიის ყველა დამსწრე წევრმა მოაწეროს ხელი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.10).

08:00 საათიდან

- საარჩევნო უბანზე მოსვლისას პირველი ამომრჩეველი გადის რეგისტრაციას და იღებს საარჩევნო ბიულეტენს. ამის შემდეგ მიუთითეთ კომისიის მდივანს, პირველი ამომრჩევლის შესახებ მონაცემები შეიტანოს საკონტროლო ფურცელში, ხელი მოაწერინოს მას და მიუთითოს საარჩევნო ყუთებში საკონტროლო ფურცლების ჩაყრის ზუსტი დრო. საკონტროლო ფურცლის ერთი ეგზემპლარი ჩააგდეთ ძირითად საარჩევნო ყუთში, მეორე ეგზემპლარი – გადასატან საარჩევნო ყუთში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ხოლო მესამე ეგზემპლარი შეინახეთ (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.10).
- პირველი ამომრჩევლის მიერ რეგისტრაციის გავლის შემდეგ ტელეფონით შეატყობინეთ საოლქო საარჩევნო კომისიას საარჩევნო ყუთის/ყუთების დალუქვის, საკონტროლო ფურცლის/ფურცლების ყუთში/ყუთებში ჩაგდების/ჩაყრის და კენჭისყრის დაწყების შესახებ.

09:00 საათიდან

- გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით კენჭისყრის ჩატარება დაავალეთ წილისყრით გამოვლენილ კომისიის 2 წევრს და გადაეცით მათ (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 66.3):
  - გადასატანი საარჩევნო ყუთის სია;
  - ამომრჩეველთა რეგისტრატორის მიერ ხელმოწერითა და რეგისტრატორის ბეჭდით დამოწმებული საჭირო რაოდენობის საარჩევნო ბიულეტენი;
  - სპეციალური კონვერტები;
  - დალუქული გადასატანი საარჩევნო ყუთი, რომელშიც მოთავსებული უნდა იყოს საკონტროლო ფურცელი.

- 10:00 საათი** სთხოვეთ ამომრჩეველთა რეგისტრატორებს, კენჭისყრის პროცესისთვის ხელის შეუშლელად გადაითვალონ ამომრჩეველთა სიებში ამომრჩეველთა ხელმოწერების და
- 12:00 საათი** მათ მიერ გაცემული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობები (კომისიის თავმჯდომარისთვის გადაცემული გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენების
- 15:00 საათი** რაოდენობის ჩათვლით). თუ მონაცემებს შორის სხვაობა გამოვლინდა, ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა დაუყოვნებლივ უნდა დაწეროს ახსნა-განმარტება, რომელიც უნდა
- 17:00 საათი** დაურთოთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.

12:00 საათსა და 17:00 საათზე ამომრჩეველთა რეგისტრატორებთან ერთად დათვლილი ამომრჩეველთა სიებში კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობა კომისიის მდივანს მიათითებინეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში

და აცნობეთ საოლქო საარჩევნო კომისიას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.6).

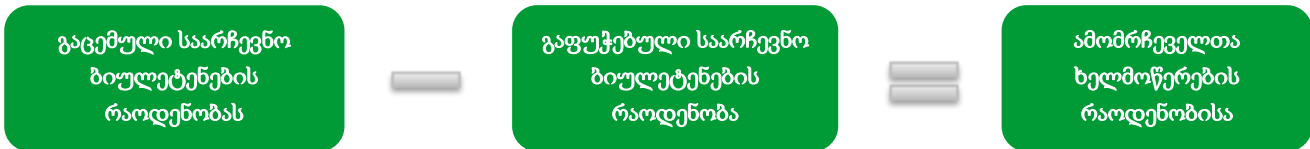
20:00 საათამდე

- გადასატანი საარჩევნო ყუთი საარჩევნო უბანზე უნდა დაბრუნდეს არაუგვიანეს 20 საათისა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 66.1).

20:00 საათიდან საარჩევნო ყუთის გახსნამდე

- 20:00 საათზე კენჭისყრა დასრულებულად გამოაცხადეთ. დაავალეთ კომისიის ერთ-ერთ წევრს, დაითვალოს რიგში მდგომი ამომრჩევლების რაოდენობა. კენჭისყრის დასრულების შემდეგ დახურეთ საარჩევნო უბნის კარი და დალუქეთ საარჩევნო ყუთის ჭრილი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65.8).

- კენჭისყრის დასრულების შემდეგ მიდით თითოეულ ამომრჩეველთა რეგისტრატორთან და დაავალეთ, კენჭისყრის დასრულებამდე მის მიერ დაწერილ ახსნა-განმარტებაში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) აღნიშნული მონაცემების გათვალისწინებით დაითვალოს:

თუ ტოლობა არ შედგა, დაავალეთ ამომრჩეველთა რეგისტრატორს, ხელახლა გადაითვალოს და დააზუსტოს რაოდენობები. თუ ტოლობა კვლავ არ შედგა, სთხოვეთ ამომრჩეველთა რეგისტრატორს, დაწეროს ახსნა-განმარტება, რომელიც უნდა დაურთოთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.

- ზემოთ აღნიშნული მონაცემების დადგენის შემდეგ დაავალეთ რეგისტრატორებს დაითვალონ აგრეთვე კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა გენდერული მონაცემები (ქალების რაოდენობა) ყველა სახის სიაში. მონაცემები მიაწოდეთ საოლქო საარჩევნო კომისიას.

- ჩაატარეთ წილისყრა არანაკლებ 3 მთვლელის გამოსავლენად (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.1).

- დამკვირვებელთა შორის ჩაატარეთ წილისყრა 2 მეთვალყურის გამოსავლენად, თუ დამკვირვებლები თავიანთი შემადგენლობიდან ურთიერთშეთანხმებით ვერ შეარჩევნ საარჩევნო ბიულეტენების დათვლის პროცესის მეთვალყურე პირებს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.1).

- ჩაატარეთ წილისყრა საარჩევნო უბანზე მყოფი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებისაგან არაუმეტეს 2 წარმომადგენლის გამოსავლენად, რომლებიც კომისიის წევრთაგან წილისყრით გამოვლენილ მთვლელებთან ერთად მონაწილეობენ ნამდვილი ან/და ბათილი საარჩევნო ბიულეტენების დათვლის პროცესში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.2).

- მიუთითეთ მთვლელებს, დაითვალონ ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობა ამომრჩეველთა ერთიან სიაში, ამომრჩეველთა სპეციალურ სიაში, აგრეთვე გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.3).

- მიუთითეთ კომისიის მდივანს, ცალ-ცალკე დალუქოს ამომრჩეველთა ერთიანი სიის, ამომრჩეველთა სპეციალური სიის, აგრეთვე გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) სამაგიდო ვერსიები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.3).

□ მიუთითეთ მთვლელებს, ცალ-ცალკე დალუქონ გამოუყენებელი და გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.4).

□ დალუქულ პაკეტზე მიუთითეთ საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, საარჩევნო დოკუმენტაციის სახე და მთვლელებთან ერთად მოაწერეთ ხელი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.5).

საარჩევნო ყუთის გახსნა, კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის შევსება

□ შეამოწმეთ საარჩევნო ყუთის, აგრეთვე გადასატანი საარჩევნო ყუთის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ლუქების მთლიანობა (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.1).

□ პირველ რიგში, გახსენით გადასატანი საარჩევნო ყუთი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). მთვლელები ამოწმებენ საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცლის არსებობას და ადგენენ მის და კომისიაში შედარების მიზნით შენახული საკონტროლო ფურცლის იდენტურობას (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.4).

□ გახსენით ძირითადი საარჩევნო ყუთი. მთვლელები ამოწმებენ საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცლის არსებობას და მისი ნამდვილობის დასადასტურებლად მას უდარებენ კომისიაში შედარების მიზნით შენახულ საკონტროლო ფურცელს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.5).

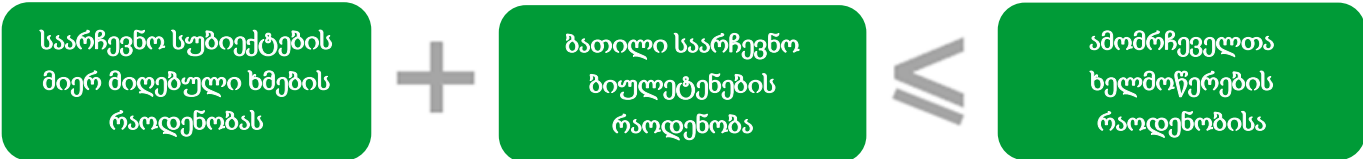
□ გახსენით გამონაკლის შემთხვევაში შექმნილი საარჩევნო უბნის საარჩევნო ყუთი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). მთვლელები ამოწმებენ საარჩევნო ყუთში საკონტროლო ფურცლის არსებობას და მისი ნამდვილობის დასადასტურებლად მას უდარებენ კომისიაში შედარების მიზნით შენახულ საკონტროლო ფურცელს.

□ თუ ყველაფერი წესრიგში აღმოჩნდა, მთვლელებმა ერთმანეთში უნდა შეურიონ გადასატანი, ძირითადი და გამონაკლის შემთხვევაში შექმნილი საარჩევნო უბნის საარჩევნო ყუთებიდან გადმოყრილი სპეციალური კონვერტები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 68.5).

□ მიუთითეთ მთვლელებს, დაახარისხონ საარჩევნო ბიულეტენები. კომისიასთან ერთად სათითაოდ უყარეთ კენჭი საეჭვოდ მიჩნეულ საარჩევნო ბიულეტენებს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 69.5).

□ მიუთითეთ მთვლელებს, დაითვალონ ბათილი საარჩევნო ბიულეტენები და თითოეული საარჩევნო სუბიექტის მიერ მიღებული ხმები/საარჩევნო ბიულეტენები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 69.6-9).

□ კომისიის მდივანთან ერთად შეამოწმეთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის მონაცემების სისწორე:

□ მიუთითეთ მთვლელებს, შეკრან და დალუქონ: ბათილი საარჩევნო ბიულეტენები (ცალკე ილუქება სხვა საარჩევნო უბნისთვის განკუთვნილი ბათილი საარჩევნო ბიულეტენები), თითოეული საარჩევნო სუბიექტის საარჩევნო ბიულეტენები (პაკეტებს ხელს აწერენ მთვლელები და კომისიის თავმჯდომარე) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 69.6-9).

□ კომისიის მდივანი თქვენთან შეთანხმებით ავსებს კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის შედგენისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ამომრჩეველთა რეგისტრატორების ახსნა-განმარტებებში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მითითებული მონაცემები. კომისიის მდივანი კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს რეგისტრაციაში ატარებს სარეგისტრაციო ჟურნალში. კომისიის ყველა წევრი ვალდებულია ხელი მოაწეროს კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს, რითაც დასტურდება მათი ყოფნა საარჩევნო უბანზე. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი შევსებული ოქმი დაამოწმეთ კომისიის სპეციალური ბეჭდით. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლი, შესწორების ოქმთან და ამომრჩეველთა რეგისტრატორების წერილობით ახსნა-განმარტებებთან ერთად (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დაუყოვნებლივ გაუგზავნეთ ცესკოს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.14).

□ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლის გაცემისას (მოთხოვნის შემთხვევაში) კომისიის მდივანთან ერთად ხელი მოაწერეთ და დაამოწმეთ იგი კომისიის სპეციალური ბეჭდით (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.8).

□ ცალ-ცალკე პაკეტებად დალუქეთ კომისიის სპეციალური ბეჭედი (კომისიის სპეციალური ბეჭდის დალუქულ პაკეტს კომისიის ყველა წევრი აწერს ხელს) (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.13); ამომრჩეველთა რეგისტრატორების ბეჭდები; კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნი განცხადებებთან/საჩივრებთან ერთად; სარეგისტრაციო ჟურნალი. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი არ ილუქება.

□ დალუქული საარჩევნო დოკუმენტაცია დიდ ყუთში ან ტომარაში მოათავსეთ და მიიტანეთ საოლქო საარჩევნო კომისიაში. ყუთისგან/ტომრისგან განცალკევებით წაიღეთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი, სარეგისტრაციო ჟურნალის, კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნისა და განცხადება-საჩივრების დალუქული პაკეტები.

საუბნო საარჩევნო კომისიის მდივნის უფლებამოსილებანი კენჭისყრის დღეს
(22 მაისი)

07:00-08:00 საათი

- საარჩევნო უბნის გახნისას კომისიის თავმჯდომარისგან მიიღეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნი, სარეგისტრაციო ჟურნალი, კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი და სადემონსტრაციო ოქმი.

- კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმი საარჩევნო უბანში თვალსაჩინო ადგილას გამოაკარით.

- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის პირველ და მეორე გვერდებზე, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – მე-10 და მომდევნო გვერდებზედაც შეიტანეთ საარჩევნო უბნის გახნისას კენჭისყრის შენობაში მყოფი უფლებამოსილი პირების (კომისიის წევრების, დამკვირვებლების, წარმომადგენლების) სახელები და გვარები და სთხოვეთ მათ, კენჭისყრის შენობაში ყოფნა კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში ხელმოწერით დაადასტურონ (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ა*).

- კომისიის თავმჯდომარის მიერ კომისიის სპეციალური ბეჭდის დალუქული პაკეტის გახნის შემდეგ, აღნიშნული ბეჭდის ნომერი მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-9 გვერდზე.

- კომისიის წევრთა შორის ფუნქციების გასანაწილებლად ჩატარებული წილისყრის შედეგები შეიტანეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2.ვ*).

- საჩივრების რეგისტრაციის პროცესზე დასაკვირვებლად ჩატარებული წილისყრით გამოვლენილი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლების მონაცემები შეიტანეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე.

- გამოაცხადეთ ამომრჩეველთა ერთიან სიაში, ამომრჩეველთა სპეციალურ სიაში და გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში არსებული ამომრჩეველთა რაოდენობა და მონაცემები მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-6 და მე-7 გვერდზე და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.9*).

- გამოაცხადეთ მიღებული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობა და მონაცემები მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-6, მე-7 გვერდზე და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.9*).

- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 და მე-9 გვერდზე მიუთითეთ თითოეული ამომრჩეველთა რეგისტრატორისთვის გადაცემული ბეჭდის ნომერი.

- საარჩევნო ყუთების დალუქვის დრო და საარჩევნო ყუთების ლუქების ინდივიდუალური ნომრები მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე.

- კენჭისყრის დაწყებამდე კომისიის თავმჯდომარესთან ერთად შეავსეთ საკონტროლო ფურცლის თვითკოპირებადი ფორმა (გარდა პირველი ამომრჩევლის შესახებ მონაცემებისა). ყურადღება

მიაქციეთ, რომ საკონტროლო ფურცელს კომისიის ყველა დამსწრე წევრმა მოაწეროს ხელი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.10).

08:00 საათიდან

- საარჩევნო უბანზე მოსვლისას პირველი ამომრჩეველი გადის რეგისტრაციას და იღებს საარჩევნო ბიულეტენს ამის შემდეგ პირველი ამომრჩევლის შესახებ მონაცემები შეიტანეთ საკონტროლო ფურცლებში, ხელი მოაწერინეთ მას და მიუთითეთ საარჩევნო ყუთებში საკონტროლო ფურცლების ჩაყრის ზუსტი დრო (საკონტროლო ფურცლის მონაცემები შეიტანეთ ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე).

09:00 საათიდან

- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე აღნიშნეთ, რამდენი საარჩევნო ბიულეტენი და სპეციალური კონვერტი გადაეცა გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლებ კომისიის წევრებს (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 62.6).

12:00 საათი

- თითოეულ ამომრჩეველთა რეგისტრატორთან ერთად გადაითვალეთ ამომრჩეველთა სიებში კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობები და მათი ჯამი მიუთითეთ ჩანაწერთა წიგნის მე-6, მე-7 გვერდზე და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში.

17:00 საათი

- თითოეულ ამომრჩეველთა რეგისტრატორთან ერთად გადაითვალეთ ამომრჩეველთა სიებში კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობები და მათი ჯამი მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-6, მე-7 გვერდზე და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში.

20:00 საათამდე

- გადასატანი საარჩევნო ყუთის (ასეთის არსებობისას) საარჩევნო უბანზე დაბრუნების შემდეგ, დარჩენილ გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულეტენებსა და სპეციალურ კონვერტებს ჩამოაჭერით კუთხე, დააწერეთ "გაფუჭებულია" და კომისიის თავმჯდომარის ხელმოწერის შემდეგ შეინახეთ ცალკე, მათი რაოდენობა შეიტანეთ ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე.

20:00 საათიდან ყუთის გახსნამდე

- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე მიუთითეთ 20:00 საათისთვის რიგში მდგომ ამომრჩეველთა რაოდენობა.

-
- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე აღნიშნეთ კომისიის წევრებს შორის მთვლელების ფუნქციების წილისყრით გადანაწილების შედეგები.

-
- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე შეიტანეთ საარჩევნო ბიულეტენების დათვლის პროცესის მეთვალყურეობისათვის დამკვირვებელთაგან გამოვლენილი მეთვალყურეების მონაცემები.

-
- კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-3 გვერდზე შეიტანეთ წილისყრით გამოვლენილი საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლების მონაცემები, რომლებიც მთვლელებთან ერთად მონაწილეობენ ნამდვილი ან/და ბათილი საარჩევნო ბიულეტენების დათვლის პროცესში.

□ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში მიუთითეთ ხმების დათვლის დროს კენჭისყრის შენობაში მყოფი პირების ვინაობა.

□ ამომრჩეველთა ერთიანი სიის, ამომრჩეველთა სპეციალური სიის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მიხედვით მთვლელების მიერ გამოვლენილი კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.3*).

□ ცალ-ცალკე შეფუთეთ და დალუქეთ ამომრჩეველთა ერთიანი სიის, ამომრჩეველთა სპეციალური სიის, აგრეთვე გადასატანი საარჩევნო ყუთის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) სიის სამაგიდლო ვერსიები. დალუქულ პაკეტებს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე და მთვლელები (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.3*).

□ არსებობის შემთხვევაში აღრიცხეთ იმ შემთხვევების რაოდენობა, რომლებიც ეხება ამომრჩევლის სახისა და წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში/ამომრჩეველთა სიაში არსებული ფოტოსურათების ერთმანეთთან შეუსაბამობას, და კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნისთვის დართული დოკუმენტების რაოდენობა. მონაცემები შეიტანეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის 29-ე და მომდევნო გვერდებზე, რის შემდეგაც დალუქეთ აღნიშნული დოკუმენტები. დალუქულ პაკეტზე მიუთითეთ საარჩევნო უბნის დასახელება და ნომერი, დოკუმენტების სახე და მოაწერეთ ხელი (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.5'*).

□ გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულეტენებს ჩამოაჭერით კუთხე. გამოუყენებელი და გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენები ცალ-ცალკე პაკეტებად შეკარით. დალუქულ პაკეტებს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე და მთვლელები (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 67.4*).

საარჩევნო ყუთის გახსნა, კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის შედგენა

□ საარჩევნო ყუთის გახსნის შემდეგ მთვლელების მიერ დათვლილი ბათილი საარჩევნო ბიულეტენებისა და საარჩევნო სუბიექტების მიერ მიღებული ხმების რაოდენობები მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში და კენჭისყრის შედეგების სადემონსტრაციო ოქმში (სხვა საარჩევნო უბნისათვის განკუთვნილი ბათილი საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობა აღინიშნება მხოლოდ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში) (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 69.6,8*).

□ კომისიის თავმჯდომარესთან ერთად შეამოწმეთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის მონაცემების სისწორე: საარჩევნო სუბიექტების მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა + ბათილი საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობა = ან < ამომრჩეველთა ხელმოწერების რაოდენობა.

□ მთვლელების მიერ ხმების დათვლის პროცედურის დამთავრების შემდეგ კომისიის თავმჯდომარესთან შეთანხმებით შეავსეთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი (*საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.1*). კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის შედგენისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ამომრჩეველთა რეგისტრატორების ახსნა-განმარტებებში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

მითითებული მონაცემები. **გახსოვდეთ: კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმში შეტანილი მონაცემების შესწორება აკრძალულია!** (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 70.3).

□ ხელი მოაწერეთ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს და თვალყური ადევნეთ, რომ მათ კომისიის ყველა წევრმა მოაწეროს ხელი. კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმი დაამოწმეთ კომისიის სპეციალური ბეჭდით და რეგისტრაციაში გაატარეთ სარეგისტრაციო ჟურნალის გასული დოკუმენტაციის ნაწილში (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.4).

□ კენჭისყრის შედეგების შეჯამების შემდეგ დახურეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნი და სარეგისტრაციო ჟურნალი შესაბამისი ჩანაწერით „ჟურნალი დახურულია“ დაადასტურეთ თქვენი და კომისიის თავმჯდომარის ხელმოწერებით, რის შემდეგაც ისინი კომისიის სპეციალური ბეჭდით დაამოწმეთ (საუბნო საარჩევნო კომისიის რეგლამენტი - მუხლი 11.15; საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 62.11, 71.12).

გაითვალისწინეთ!

- ▶ კომისიის წევრთა წილისყრით დადგენილი ფუნქციების სხვა წევრისთვის დროებით გადაცემის შემთხვევაში ინფორმაცია შეიტანეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-5 გვერდზე (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 61.2. ზ);
- ▶ თუ მარკირების შემოწმებისას აღმოჩნდა, რომ ამომრჩეველს უკვე აქვს მარკირება, მისი ვინაობა მიუთითეთ კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-4 გვერდზე;
- ▶ სარეგისტრაციო ჟურნალში და კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნის მე-10 და მომდევნო გვერდებზე რეგისტრაციაში გაატარეთ ყველა შემოსული განცხადება/საჩივარი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 62.9);
- ▶ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლის გაცემისას ასლი დაამოწმეთ კომისიის სპეციალური ბეჭდით და კომისიის თავმჯდომარესთან ერთად მოაწერეთ მას ხელი (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 71.8);
- ▶ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმის ასლების მიღება მიმდებმა პირებმა კენჭისყრის დღის ჩანაწერთა წიგნში ხელმოწერით უნდა დაადასტურონ.

ამომრჩეველთა ნაკადის მომწესრიგებელი კომისიის წევრის ფუნქციები
(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 64, 65)

- არეგულირეთ საარჩევნო უბანში შემოსულ ამომრჩეველთა ნაკადი.
- სთხოვეთ ამომრჩეველს, წარმოადგინოს საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტი.
- ულტრაიისფერი ფარნით შეამოწმეთ, აქვს თუ არა ამომრჩეველს მარკირება, და მას შემდეგ, რაც დარწმუნდებით, რომ ამომრჩეველს მარკირება არ აქვს, მიეცით მას კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლება.
- თვალყური ადევნეთ, რამდენი ამომრჩეველი დგას ამომრჩევლისთვის განკუთვნილ სარეგისტრაციო მაგიდასთან. თუ სარეგისტრაციო მაგიდასთან ორზე მეტი ამომრჩეველი დგას, დროებით შეაყოვნეთ კენჭისყრის შენობაში მორიგი ამომრჩევლის შესვლა.
- მიუთითეთ ამომრჩეველს, მივიდეს იმ სარეგისტრაციო მაგიდასთან, რომელსაც მიეკუთვნება ამომრჩეველთა სიაში შეტანილი მისი გვარის პირველი ასო.

ყურადღება!

- თუ ამომრჩეველს არ აღმოაჩნდება საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტი, აუხსენით მას, რომ იგი ვერ მიიღებს კენჭისყრაში მონაწილეობას, და სთხოვეთ, დატოვოს საარჩევნო უბანი.
- თუ ულტრაიისფერი ფარნით მარკირების შემოწმებისას გამოვლინდება, რომ ამომრჩეველს უკვე აქვს მარკირება, მას ეკრძალება კენჭისყრაში მონაწილეობა. ამომრჩევლის ვინაობა აცნობეთ კომისიის თავმჯდომარეს. სთხოვეთ ამომრჩეველს, დატოვოს საარჩევნო უბანი.
- ამომრჩეველი, რომელიც „ფიზიკური მდგომარეობის“, კერძოდ, ზედა კიდურების არქონის, გამო ვერ ახერხებს ხმის მიცემის პროცედურების დამოუკიდებლად შესრულებას არ გადის მარკირების შემოწმებისა და მარკირების პროცედურებს.

ამომრჩეველთა რეგისტრატორი კომისიის წევრის ფუნქციები
(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65)

- სთხოვეთ ამომრჩეველს, წარმოადგინოს:
  - ✓ საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტი;
  - ✓ იძულებით გადაადგილებული პირის – დევნილის შემთხვევაში – დევნილის მოწმობა საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობასთან ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტთან ერთად.
- შეამოწმეთ, არის თუ არა ამომრჩეველი შეყვანილი ამომრჩეველთა ერთიან ან სპეციალურ სიაში, და შეადარეთ ამომრჩეველის პირადი ნომერი ამომრჩეველთა სიაში არსებულ ნომერს.
- შეამოწმეთ წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში შეტანილი ამომრჩეველის სარეგისტრაციო მონაცემებისა და ამომრჩეველთა სიაში არსებული მონაცემების შესაბამისობა.
- შეამოწმეთ წარდგენილ დოკუმენტში/დოკუმენტებში და ამომრჩეველთა სიაში არსებული ფოტოსურათების და ამომრჩეველის სახის ერთმანეთთან შესაბამისობა.
- თუ ამომრჩეველი შეყვანილია ამომრჩეველთა სიაში, გაუკეთეთ ამომრჩეველს მარკირება.
- დაამოწმეთ საარჩევნო ბიულეტენი (უკანა გვერდზე, ამისთვის განკუთვნილ ადგილზე) რეგისტრატორის ბეჭდით.
- მოაწერეთ ხელი საარჩევნო ბიულეტენის უკანა გვერდზე.
- ამომრჩეველთა სიაში ხელმოწერით დაადასტურეთ საარჩევნო ბიულეტენის გაცემა.
- სთხოვეთ ამომრჩეველს, ამომრჩეველთა სიაში თავისი გვარის გასწვრივ ხელმოწერით დაადასტუროს საარჩევნო ბიულეტენის მიღება.
- გადაეცით ამომრჩეველს თქვენ მიერ ხელმოწერილი და რეგისტრატორის ბეჭდით დამოწმებული საარჩევნო ბიულეტენი.
- მიუთითეთ ამომრჩეველს, შევიდეს კენჭისყრის კაბინაში.

ყურადღება!

- თუ ამომრჩეველი არ წარმოგიდგინთ საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობას, საქართველოს მოქალაქის პასპორტს, იძულებით გადაადგილებული პირის – დევნილის შემთხვევაში – დევნილის მოწმობას საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობასთან ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტთან ერთად, მას არ უნდა გადასცეთ საარჩევნო ბიულეტენი.
- თუ ამომრჩეველი უარს აცხადებს მარკირებაზე, მას არ აქვს კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლება და არ უნდა გადასცეთ საარჩევნო ბიულეტენი
- ამომრჩეველი, რომელიც ფიზიკური მდგომარეობის, კერძოდ, ზედა კიდურების არქონის, გამო ვერ ახერხებს ხმის მიცემის პროცედურების დამოუკიდებლად შესრულებას, არ გადის მარკირების პროცედურას. ამომრჩეველისათვის საარჩევნო ბიულეტენის გაცემისას ამომრჩეველთა ერთიანი სიის გრაფაში „ამომრჩეველის ხელმოწერა“ უნდა გააკეთოთ ჩანაწერი „ფიზიკური მდგომარეობა“ და დაადასტუროთ ხელმოწერით.

- თუ თქვენ ან ამომრჩეველს გაგიფუჭდებათ საარჩევნო ბიულეტენი, ეს დაუყოვნებლივ აცნობეთ კომისიის თავმჯდომარეს და ამომრჩეველს გადაეცით ახალი (თქვენ მიერ ხელმოწერილი და რეგისტრატორის ბეჭდით დამოწმებული) საარჩევნო ბიულეტენი.

გაითვალისწინეთ!

- ✓ რეკომენდებულია ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა 10:00, 12:00, 15:00 და 17:00 საათებზე, კენჭისყრის პროცესისთვის ხელის შეუშლელად გადაითვალოს ამომრჩეველთა სიებში ამომრჩეველთა ხელმოწერების და მის მიერ გაცემული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობები (კომისიის თავმჯდომარისთვის გადაცემული გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობის ჩათვლით). თუ მონაცემებს შორის სხვაობა გამოვლინდა, ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა დაუყოვნებლივ უნდა დაწეროს ახსნა-განმარტება, რომელიც დაერთვება კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.
- ✓ ამომრჩეველთა რეგისტრატორის ფუნქციის გადაცემის შემთხვევაში რეგისტრატორი ვალდებულია გადაითვალოს ამომრჩეველთა სიებში ამომრჩეველთა ხელმოწერების და მის მიერ გაცემული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობები (კომისიის თავმჯდომარისთვის გადაცემული გაფუჭებული საარჩევნო ბიულეტენების რაოდენობის ჩათვლით) და შედეგები აცნობოს კომისიის თავმჯდომარეს. თუ მონაცემებს შორის სხვაობა გამოვლინდა, ამომრჩეველთა რეგისტრატორმა დაუყოვნებლივ უნდა დაწეროს ახსნა-განმარტება, რომელიც დაერთვება კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელ ოქმს.

გადასატანი საარჩევნო ყუთის წამლები კომისიის წევრის ფუნქციები
(საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 66)

ყურადღება!

გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით კენჭისყრის პროცედურა იწყება კენჭისყრის დღის 9 საათიდან და სრულდება 19 საათზე.

- კენჭისყრის დღის 9 საათიდან კომისიის თავმჯდომარემ უნდა გადმოგცეთ:
  - ✓ გადასატანი საარჩევნო ყუთის სია;
  - ✓ ამომრჩეველთა რეგისტრატორის მიერ ხელმოწერითა და რეგისტრატორის ბეჭდით დამოწმებული საჭირო რაოდენობის საარჩევნო ბიულეტენები;
  - ✓ სპეციალური კონვერტები;
  - ✓ დალუქული გადასატანი საარჩევნო ყუთი, რომელშიც მოთავსებული უნდა იყოს საკონტროლო ფურცელი.
- ამომრჩეველთან მისვლისას სთხოვეთ მას, წარმოადგინოს:
  - ✓ საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობა ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტი;
  - ✓ იძულებით გადაადგილებული პირის – დევნილის შემთხვევაში – დევნილის მოწმობა საქართველოს მოქალაქის პირადობის მოწმობასთან ან საქართველოს მოქალაქის პასპორტთან ერთად.
- შეადარეთ ამომრჩევლის პირადი ნომერი გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში არსებულ პირად ნომერს.
- გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში ხელმოწერით დაადასტურეთ საარჩევნო ბიულეტენის გაცემა.
- სთხოვეთ ამომრჩეველს, გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიაში თავისი გვარის გასწვრივ ხელმოწერით დაადასტუროს საარჩევნო ბიულეტენის/ბიულეტენების მიღება.
- გადაეცით ამომრჩეველს ამომრჩეველთა რეგისტრატორის ხელმოწერითა და რეგისტრატორის ბეჭდით დამოწმებული საარჩევნო ბიულეტენი.
- ამომრჩევლის მიერ ბიულეტენის შევსების შემდეგ გადაეცით მას სპეციალური კონვერტი და მიუთითეთ, მოათავსოს მასში გადაკეცილი საარჩევნო ბიულეტენი.
- სთხოვეთ ამომრჩეველს, მოათავსოს სპეციალური კონვერტი გადასატან საარჩევნო ყუთში.
- კენჭისყრის დასრულების შემდეგ გადასატანი საარჩევნო ყუთის ჭრილი იმგვარად დალუქეთ, რომ შეუძლებელი იყოს ლუქის დაზიანების გარეშე მისი გახსნა.
- კენჭისყრის დღის არაუგვიანეს 20 საათისა გადასატანი საარჩევნო ყუთი დააბრუნეთ საარჩევნო უბანზე.
- კენჭისყრის შენობაში დაბრუნების შემდეგ კომისიის მდივანს გადაეცით გამოუყენებელი საარჩევნო ბიულეტენები და სპეციალური კონვერტები. დაელოდეთ კომისიის თავმჯდომარის შემდგომ მითითებებს.

ყურადღება!

- თუ დაირღვა გადასატანი საარჩევნო ყუთის ლუქის მთლიანობა, ეს დაუყოვნებლივ აცნობეთ კომისიის თავმჯდომარეს. შეადგინეთ შესაბამისი ოქმი (აღნიშნეთ მიზეზი) და ხელი მოაწერეთ თანმხლებ პირებთან ერთად. დაელოდეთ კომისიის თავმჯდომარის შემდგომ მითითებებს.
- გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა მიმართ მარკირება არ გამოიყენება.
- „ფიზიკური მდგომარეობის“ გამო ამომრჩევლის მიერ გადასატანი საარჩევნო ყუთის მეშვეობით ხმის მიცემის შემთხვევაში გადასატანი საარჩევნო ყუთის სიის გრაფაში „ამომრჩევლის ხელმოწერა“ გააკეთეთ ჩანაწერი „ფიზიკური მდგომარეობა“ და ხელმოწერით დაადასტურეთ.
- „ფიზიკური მდგომარეობის“ მქონე ამომრჩევლის (აგრეთვე იმ ამომრჩევლის, რომელსაც დამოუკიდებლად არ შეუძლია საარჩევნო ბიულეტენის შევსება) ნაცვლად მისი თანდასწრებით საარჩევნო ბიულეტენს ავსებს, სპეციალურ კონვერტში ათავსებს და კონვერტს გადასატან საარჩევნო ყუთში აგდებს მის მიერ არჩეული პირი (გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, კანდიდატისა, საარჩევნო სუბიექტის წარმომადგენლისა და დამკვირვებლისა).

საარჩევნო ყუთისა და სპეციალური კონვერტების ზედამხედველი კომისიის წევრის ფუნქციები (საარჩევნო კოდექსი - მუხლი 65)

- მუდმივად უნდა იმყოფებოდეთ საარჩევნო ყუთთან.
- უნდა აკონტროლოთ საარჩევნო ყუთი და სპეციალური კონვერტები.
- დახურული უნდა გქონდეთ საარჩევნო ყუთში სპეციალური კონვერტის ჩასაგდები ჭრილი.
- კენჭისყრის კაბინიდან ამომრჩევლის გამოსვლის შემდეგ უნდა მიუთითოთ მას, განცალკევებით მდგარი მაგიდიდან დამოუკიდებლად აიღოს ერთი სპეციალური კონვერტი და მოათავსოს მასში გადაკეცილი საარჩევნო ბიულეტენი.
- მას შემდეგ, რაც დარწმუნდებით, რომ ამომრჩეველს ხელში მხოლოდ ერთი სპეციალური კონვერტი აქვს, უნდა გახსნათ საარჩევნო ყუთის ჭრილი და მიუთითოთ ამომრჩეველს, სპეციალური კონვერტი მოათავსოს საარჩევნო ყუთში.
- სთხოვეთ ამომრჩეველს, დატოვოს საარჩევნო უბანი.

ყურადღება!

- მხოლოდ ამომრჩეველს აქვს უფლება, საარჩევნო ბიულეტენი მოათავსოს სპეციალურ კონვერტში. გამონაკლისია „ფიზიკური მდგომარეობის“ მქონე ამომრჩეველი, რომლის ნაცვლად მისი თანდასწრებით საარჩევნო ბიულეტენს სპეციალურ კონვერტში ათავსებს და კონვერტს საარჩევნო ყუთში აგდებს მის მიერ არჩეული პირი, რომელიც დაეხმარება მას კენჭისყრის კაბინაში საარჩევნო ბიულეტენის შევსებაში.
- საარჩევნო ყუთთან ერთდროულად ერთზე მეტი ამომრჩევლის მისვლა არ შეიძლება.
- საარჩევნო კომისიის წევრს არ აქვს უფლება, გახსნას შევსებული საარჩევნო ბიულეტენი.
- უფლება გაქვთ, ამომრჩევლის მიერ სპეციალურ კონვერტში ბიულეტენის მოთავსებამდე მოსთხოვოთ მას, გიჩვენოთ, რომ ხელში დადგენილი რაოდენობის საარჩევნო ბიულეტენი და ერთი სპეციალური კონვერტი აქვს. ამომრჩეველი ვალდებულია შეასრულოს ეს მოთხოვნა.

ფოტოვიდეოგადაღება საარჩევნო უბანზე

(მომზადებულია საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის 2012 წლის 24 სექტემბრის №42/2012 დადგენილების მიხედვით)

I კენჭისყრის დღეს საარჩევნო უბნის გახსნიდან (დილის 7 საათი) საუბნო საარჩევნო კომისიის მიერ კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმების შედგენის პერიოდის ჩათვლით

კენჭისყრის ფარულობის უზრუნველყოფის მიზნით დაუშვებელია:

- ▶ კენჭისყრის **კაბინის** ფოტოვიდეოგადაღება, რათა არ გამჟღავნდეს ამომრჩევლის არჩევანი;
- ▶ ამომრჩეველთა სიების საარჩევნო კომისიისათვის განკუთვნილი (სამაგიდო) ვერსიის და სხვა ისეთი ინფორმაციისა თუ მასალის გადაღება, რომელიც საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობით არ განეკუთვნება საჯარო ინფორმაციას.

კენჭისყრის პროცესის ხელშეუშლელად მიმდინარეობის უზრუნველყოფის მიზნით:

- ▶ კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირებთან ინტერვიუს ჩაწერა **დასაშვებია მხოლოდ** კენჭისყრის შენობის გარეთ;
- ▶ საარჩევნო კომისიის წევრებმა ინტერვიუ უნდა მისცენ კენჭისყრის პროცესში მათ მიერ საკუთარი **მოვალეობების შესრულების შეფერხების გარეშე.**

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლება აქვთ:

- ▶ ამომრჩეველს – ხმის მიცემისათვის საჭირო დროის განმავლობაში;
- ▶ საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებს და ზემდგომი საარჩევნო კომისიის წევრებს/წარმომადგენლებს;
- ▶ საარჩევნო სუბიექტების წარმომადგენლებს (ერთი და იმავე საარჩევნო სუბიექტის არაუმეტეს 1 წარმომადგენელს);
- ▶ მედიის აკრედიტებულ წარმომადგენლებს (ერთი და იმავე პრესისა და მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალების არაუმეტეს 3 წარმომადგენელს);
- ▶ რეგისტრირებული ადგილობრივი დამკვირვებელი ორგანიზაციის დამკვირვებლებს (ერთი და იმავე ადგილობრივი დამკვირვებელი ორგანიზაციის არაუმეტეს 1 დამკვირვებელს);
- ▶ რეგისტრირებული საერთაშორისო ორგანიზაციის დამკვირვებლებს (ერთი და იმავე საერთაშორისო ორგანიზაციის არაუმეტეს 2 დამკვირვებელს) (მათ შესაძლოა ახლდეთ თარჯიმანი).

II კენჭისყრის დღეს დილის 7 საათიდან საარჩევნო უბანზე პირველი ამომრჩევლის მოსვლამდე და საარჩევნო უბანზე ბოლო ამომრჩევლის მიერ ხმის მიცემის შემდგომი პერიოდიდან კენჭისყრის შედეგების შემაჯამებელი ოქმების შედგენის პერიოდის ჩათვლით

საარჩევნო პროცესის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით:

კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირებს შეუძლიათ აწარმოონ ფოტოვიდეოგადაღება საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მიერ სპეციალურად გამოყოფილი ადგილიდან, გადაღების სუბიექტიდან/ობიექტიდან არანაკლებ **3 მეტრის** დაშორებით, საიდანაც ჩანს საარჩევნო პროცესი.

! იმ შემთხვევაში, თუ კენჭისყრის შენობა არ იძლევა 3 მეტრიანი დისტანციის დაცვის საშუალებას, გადასაღებ ადგილს განსაზღვრავს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე.

III კენჭისყრის დღეს, საარჩევნო უბანზე პირველი ამომრჩევლის მოსვლიდან ბოლო ამომრჩევლის მიერ ხმის მიცემის პერიოდში

საარჩევნო პროცესის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით:

- ▶ კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირებს შეუძლიათ დაუბრკოლებლად გადაიღონ საარჩევნო უბნებში კენჭისყრის პროცესი იმ პერიოდში, როდესაც მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესის მქონე ამომრჩევლები (პოლიტიკური თანამდებობის პირები, საარჩევნო სუბიექტებისა და პოლიტიკური გაერთიანებების ხელმძღვანელები, რელიგიური ლიდერები) აძლევენ ხმას, რის შემდეგაც ფოტოვიდეოგადამღები აპარატები გატანილი უნდა იქნეს კენჭისყრის შენობიდან.
- ▶ ერთსა და იმავე პრესისა და მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალებას უფლება აქვს, საარჩევნო უბანზე კენჭისყრის პროცესის განმავლობაში ერთხელ, არაუმეტეს 10 წუთისა ფოტოვიდეოგადამღები აწარმოოს ნებისმიერი ადგილიდან, კენჭისყრის ფარულობის უზრუნველყოფით.
- ▶ კენჭისყრის შენობაში ყოფნის უფლების მქონე პირებს (მათ შორის, მედიის წარმომადგენლებს, რომლებსაც სურთ ფოტოვიდეოგადამღები აწარმოონ 10 წუთზე მეტი ხნის განმავლობაში) შეუძლიათ კენჭისყრის დღეს მთელი დღის განმავლობაში აწარმოონ ფოტოვიდეოგადამღები საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მიერ სპეციალურად გამოყოფილ ადგილზე განთავსებული სტაციონარული ფოტოვიდეოგადამღები აპარატის მეშვეობით. ამ ადგილიდან უნდა ჩანდეს საარჩევნო ყუთი.

დარღვევებზე რეაგირება

ფოტოვიდეოგადამღების წარმოების წესების დარღვევის შემთხვევაში საუბნო საარჩევნო კომისია ხმათა უმრავლესობით იღებს გადაწყვეტილებას შესაბამისი პირის კენჭისყრის შენობიდან გამეცების შესახებ.

MÜNDƏRİCAT

I HİSSƏ. MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ TƏRKİBİ VƏ İŞ QAYDASI.....	3
I FƏSİL. MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ KOMPLEKTLƏŞDİRİLMƏSİ QAYDASI.....	3
Məntəqə seçki komissiyasının komplektləşdirilməsi qaydası	3
II FƏSİLŞ MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ İŞ QAYDASI.....	3
Məntəqə seçki komissiyasının rəhbər şəxslərinin səlahiyyətləri	3
Məntəqə seçki komissiyasının işinin təşkili qaydası	4
Məntəqə seçki komissiyasının hüquqi aktları	4
Məntəqə seçki komissiyasının iclasında sərəncamın qəbul olunması qaydası	5
Məntəqə seçki komissiyasının seçkiqabağı təbliğata/kompaniyaya qoşulması və məhdudiyyətləri.....	5
II HİSSƏ. MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ SEÇKİQABAĞI DÖVRDƏ FƏALİYYƏTİ.....	6
I FƏSİL. SEÇİCİLƏRİN SİYAHILARI.....	6
Seçicilərin vahid siyahısı və onun dərc olunması qaydası	6
Seçicilərin vahid siyahı göstəricilərinin yoxlanılması	6
Seçicilərin xüsusi siyahısı	6
Aparılacaq seçki qutusu siyahısının tərtib edilməsi qaydası	7
Seçici vərəqəsi	8
II FƏSİL. SEÇKİ SƏNƏDLƏRİNİN QƏBULU VƏ SƏSVERMƏ BİNASININ TƏŞKİLİ	8
Dairə Seçki Komissiyasından seçki sənədlərinin və inventarın qəbulu.....	8
Seçki sənədləri və inventarın qəbul-təhvil protokolu	9
Püşkatma binasının təşkili.....	9
III. HİSSƏ. SƏSVERMƏ GÜNÜ MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ FƏALİYYƏTİ	9
I FƏSİL. SEÇKİ MƏNTƏQƏSİNİN AÇILMASI, SƏSVERMƏYƏ QƏDƏR KEÇİRİLMƏLİ OLAN PROSEDURLAR	9
Seçki məntəqəsinin açılması	9
Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslər	10
Müşahidəçinin, seçki subyektinin və Kütləvi İnformasiya Vasitələri nümayəndələrinin hüquqi vəziyyəti	10
Seçki məntəqəsinin açılışından səsvermənin başlanmasınadək həyata keçirilməli olan proseduralar	10
II FƏSİL. SƏSVERMƏ PROSESİ	13
Səsvermənin keçirilməsi	13
Fiziki vəziyyətinə görə seçici tərəfindən səsvermə prosesi	15
Seçki günü səsvermə binasında asayişin qorunması.....	16
Səsvermə prosesinin müvəqqəti dayandırılması	16
Səsvermədə iştirak edən seçicilərin qeydə alınması	16
Aparılacaq seçki qutusu vasitəsilə səsvermə	16

III FƏSİL. SEÇKİ MƏNTƏQƏSİNİN BAĞLANILMASI, SƏSVERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİNİN YEKUNLAŞDIRILMASI .....

Seçki məntəqəsinin bağlanması	17
Seçki məntəqəsinin səsərin hesablanması proseduru üçün təşkili	17
Seçki qutusu açılanadək həyata keçirilməli olan proseduralar	19
Seçicilərin siyahılarının, korlanmış və istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin möhürlənməsi	19
Aparılacaq seçki qutusunun açılması	19
Əsas seçki qutusunun açılması	20
Seçki bülletenlərinin çeşidlənməsi	21
Seçki bülletenlərinin hesablanması	21
Seçki bülletenlərinin möhürlənməsi	22
Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun tərtibi	22
Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun açıqlığı	22
Qeydiyyat jurnalının, Qeydlər kitabının möhürlənməsi, səsvermə sənədlərinin Dairə Seçki Komissiyasına verilməsi	23

IV. HİSSƏ. SƏSVERMƏ GÜNÜNÜN ƏRİZƏ VƏ ŞİKAYƏTLƏRİ .....

I FƏSİL. SƏSVERMƏ GÜNÜNÜN ƏRİZƏ VƏ ŞİKAYƏTLƏRİNİN QEYDƏ ALINMASI	23
Səsvermə günü ərizə və şikayətlərdə nöqsanların aşkarlanması qaydası	24

II FƏSİL. SƏSVERMƏ GÜNÜ ƏRİZƏ VƏ ŞİKAYƏTLƏRƏ REAKSİYA .....

Əlavə №1. Seçki administrasiyası qulluqçularının Etika məəcəlləsi	25
Əlavə №2. Seçki komissiyasına təqdim olunmuş ərizə/şikayətin rekvizitləri	27
Əlavə №3. Arayış/ərizə/şikayətin qeydiyyatdan keçirilməsi haqqında	28
Əlavə №4. Məntəqə seçki komissiyasının sədrinin səlahiyyətləri	29
Əlavə №5. Səsvermə günü Məntəqə seçki komissiyası katibinin səlahiyyətləri	35
Əlavə №6. Seçicilər axınıni nizamlayan komissiya üzvünün funksiyaları	38
Əlavə №7. Seçiciləri qeydə alan komissiya üzvlərinin funksiyaları	39
Əlavə №8. Aparılacaq seçki qutusu daşıyan komissiya üzvlərinin funksiyaları	40
Əlavə №9. Seçki qutusuna və xüsusi zərflərə nəzarət edən komissiya üzvünün funksiyaları	41
Əlavə №10. Seçki məntəqəsində foto-video çəkiliş	42

I FƏSİL. MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ KOMPLEKTLƏŞDİRİLMƏSİ QAYDASI

Məntəqə seçki komissiyasının tərkibi və iş qaydası

Məntəqə seçki komissiyası 13 üzvdən ibarət olur:

(seçki məəcəlləsi - maddə 24.1,2,4)

- ▶ 6 üzvü müsabiqə əsasında Dairə Seçki Komissiyası seçir;
- ▶ 7 üzvü partiyalar təyin edirlər.

DİQQƏT!

- ▶ **Seçki komissiyasının üzvü onu təyin edən/seçən subyektin nümayəndəsi deyildir. O, öz işində müstəqildir və yalnız Gürcüstan Konstitusiyasına və Seçki Məcəlləsinə tabedir. (Seçki məəcəlləsi-maddə 8.21**
- ▶ **Məntəqə seçki komissiyası üzvünü səsvermə gününədək 15 gündən (7 may) tez geri çağırmaq qadağandır (Seçki məəcəlləsi - maddə 29.9).**

II FƏSİL. MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ İŞ QAYDASI

Məntəqə seçki komissiyasının rəhbər şəxslərinin səlahiyyətləri

Məntəqə seçki komissiyasının rəhbər şəxsləri aşağıdakılardır:

(Seçki məəcəlləsi - maddə 25.1)

- ▶ Komissiya sədri;
- ▶ Sədr müavini;
- ▶ Komissiya katibi;

Məntəqə seçki komissiyasının sədri:

(Seçki məəcəlləsi - maddə 27.1)

- ▶ Komissiyanın iclasını çağırır və ona rəhbərlik edir;
- ▶ Komissiyaya daxil olmuş sənədləri və korrespondensiyaları qəbul edir və paylayır;
- ▶ Seçki sənədlərinin və inventarının saxlanılmasına və verilməsinə şəxsən məsuliyyət daşıyır;
- ▶ Sədrin müaviniyə, komissiyanın katibinə və komissiyanın başqa üzvlərinə tapşırıqlar verir;
- ▶ Səsvermə günü komissiya üzvləri arasında funksiyaların püşkatma yolu ilə bölünməsinə təşkil edir;
- ▶ Səsvermə günü seçki məntəqəsinin binasının və ətraf ərazidə asayişin qorunmasına məsuliyyət daşıyır;
- ▶ Səsvermə binasına müvafiq döş nişanı olmayan şəxsləri buraxmamağa borcludur;
- ▶ Səsvermənin nəticələri yekunlaşdırılan andan etibarən bütün səsvermə sənədlərini Dairə Seçki Komissiyasına təqdim edir.

Məntəqə seçki komissiyası sədrinin müavini:

(Seçki məəcəlləsi - maddə 27.2)

- ▶ Əgər komissiyanın sədri yoxdursa, yaxud öz vəzifəsini yerinə yetirə bilmərsə, komissiya sədrinin vəzifəsini yerinə yetirir;
- ▶ Komissiya sədrinin sərəncamı ilə, komissiya sədrinin ayrı-ayrı səlahiyyətlərini yerinə yetirir.

Məntəqə seçki komissiyasının katibi:

(Seçki məcalləsi - maddə 27.3)

- ▶ Komissiya iclasının gündəliyini və sərəncamların layihələrini hazırlayır;
- ▶ Kütləvi informasiya verilməsinə məsuliyyət daşıyır;
- ▶ Komissiya iclaslarının protokollarını, o cümlədən, səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu tərtib edir.

Məntəqə seçki komissiyasının iclası açıqdır. Məntəqə seçki komissiyasının iclasında iştirak etmək hüququ vardır:

(Seçki məcalləsi - maddə 8.15)

- ▶ MSK-nın və Dairə Seçki Komissiyası üzvlərinin;
- ▶ MSK-nın və Dairə Seçki Komissiyası nümayəndələrinin;
- ▶ MSK aparatı əməkdaşlarının;
- ▶ Müvafiq seçki komissiyasına akreditə olunmuş media nümayəndələrinin;
- ▶ Seçki subyektlərinin hərəsinin bir nəfər nümayəndəsinin;
- ▶ Yerli müşahidəçi təşkilatların hərəsinin bir nəfər müşahidəçisinin;
- ▶ Beynəlxalq müşahidəçi təşkilatların hər birinin bir nəfər nümayəndəsinin (tərcüməçi ilə birlikdə).

Asayişin pozulduğu və komissiyanın işinə maneçilik törədildiyi təqdirdə Məntəqə seçki komissiyasının sayışı pozan şəxsi iclas salonundan qovmaq hüququ vardır ki, bu da iclasın protokolunda qeyd edilir (Seçkiməcelləsi - maddə 8.15).

Məntəqə seçki komissiyasının işinin təşkili qaydası

(Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 11)

Məntəqə seçki komissiyasında Qeydiyyat jurnalı mövcuddur; burada aparılan qeydlərə görə komissiyanın katibi məsuliyyət daşıyır.

Qeydiyyat jurnalı iki hissədən ibarət olur:

I. Daxil olan sənədlər

Komissiyanın katibi sənədlər və ərizələr daxil olan zaman onları qeydiyyat jurnalında qeydə almağa borcludur.

DİQQƏT!

Sənədi və ya ərizəni qəbul etdikdən və qeydiyyat jurnalında müvafiq qeydiyyatdan keçirdikdən sonra komissiyanın katibi sənədin və yaxud ərizənin qəbul olunduğu tarix və dəqiq vaxt göstərilməklə, eləcə də jurnalda ona qeydiyyat nömrəsi verilməklə arayış verməyə borcludur. Komissiyanın katibi qeyd ediləni özünün imzası ilə təsdiq etməlidir (Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti –maddə 11.5).

II. Çıxan sənədlər

Komissiya katibi qeydiyyat jurnalında sənədin verildiyini çıxan sənədlər hissəsində qeydə almağa borcludur. Qeydiyyat jurnalı hər gün saat 18:00-da bağlanır. Jurnalın hər iki hissəsində, sonuncu qeyddən sonra belə bir qeyd verilir "jurnal bağlanmışdır", sonra tarix və dəqiq vaxt göstərilir. Göstərilən qeydi komissiyanın katibi öz imzası ilə təsdiq edir. Qeydiyyat jurnalının bağlanmasından sonra həmin tarixdə hər hansı bir sənədi qeyd etmək qadağandır. (Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 11.15).

Məntəqə seçki komissiyasının hüquqi aktları

(Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 6)

Məntəqə seçki komissiyasının aktları aşağıdakılardır:

- ▶ Komissiyanın sərəncamı;
- ▶ Komissiya sədrinin sərəncamı;

- ▶ Komissiyanın səsvermə nəticələrinin yekun protokolu.

Məntəqə seçki komissiyasının qərarı sərəncam əsasında tərtib olunur. O cümlədən:

- ▶ Məntəqə seçki komissiyasının rəhbər şəxslərinin seçilməsi və vəzifədən vaxtından əvvəl azad edilməsi haqqında (seçki məəcəlləsi - maddə 25; maddə 29.3).
- ▶ Səsvermə binasının müvəqqəti bağlanması və səsvermənin dayandırılması - ara verməsi barədə Məntəqə seçki komissiyası sədrinin sərəncamının təsdiq edilməsi və ya ləğv olunması barədə (Seçki məəcəlləsi - maddə 60.4);
- ▶ Səsvermənin dayandırılması və seçki məntəqəsinin bağlanması haqqında (Seçki məəcəlləsi - maddə 60.4);
- ▶ Seçki qutusunun açılması zamanı, əgər seçki qutusunun möhürü zədələnsə, seçki qutusunun möhürlənməsi və Dairə seçki komissiyasına təqdim olunması haqqında; əgər komissiya Seçki məəcəlləsinin tələblərinin pozulduğunu hesab edirsə (Seçki məəcəlləsi - maddə 68).

Məntəqə komissiyası sədrinin sərəncamı verilə bilər:

- ▶ Səsvermə binasının müvəqqəti bağlanması, səsvermənin dayandırılması və yaxud ara verməsi haqqında (Seçki məəcəlləsi - maddə 60.3);
- ▶ Səsvermə binasının açılması, səsvermənin davam etdirilməsi haqqında (Seçki məəcəlləsi - maddə 60.3);
- ▶ Sədrin müavininə komissiya sədrinin ayrı-ayrı səlahiyyətlərinin verilməsi haqqında (Seçki məəcəlləsi - maddə 27.2.b).

DİQQƏT!

Məntəqə seçki komissiyası sədrinin sərəncamı qəbul olunduğu andan tərtib edilməlidir, bu işə ən gec ertəsi gün seçki məntəqəsində nəzərə çarpan yerdən asılmalıdır. Məntəqə seçki komissiyası sədrinin sərəncamını komissiyanın sədri imzalayır (Seçki məəcəlləsi - maddə 30.4; Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 6.3.4).

Məntəqə seçki komissiyasının iclasında sərəncamın qəbul olunması qaydası

Məntəqə seçki komissiyasının sərəncamlar layihəsini komissiya katibi hazırlayır (Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 9.4). Komissiya sədrinin sərəncamı iclasda iştirak edənlərin əksəriyyəti-ən azı komissiyanın tam tərkibinin üçdə biri (ən azı 5 üzvü) tərəfdar çıxdıqları halda qəbul olunmuş hesab edilə bilər, lakin səsərin bərabər bölündüyü halda işə iclas sədrinin səsi həlledici hesab oluna bilər (Seçki məəcəlləsi - maddə 8.4-5).

Komissiyanın sərəncamına iclasın sədri və komissiyanın katibi imza atır. Komissiyanın sərəncamı ertəsi gün komissiya məntəqəsində asılır (Seçki məəcəlləsi - maddə 26.3; maddə 30.4; Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 6.4).

Məntəqə seçki komissiyasının seçkiqabağı təbliğata və ya kampaniyaya qoşulması və məhdudiyətləri

Məntəqə seçki komissiyası namizədlərin siyahılarını səsvermə binasında nəzərəçarpan yerdən asır (Seçki məəcəlləsi - maddə 58.4.d; Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti - maddə 8.2.q).

DİQQƏT!

Seçki komissiyası üzvünə seçki təbliğatında iştirak etmək qadağan olunur (Seçki məəcəlləsi - maddə 45.4.a).

I. FƏSİL. SEÇİCİLƏRİN SİYAHILARI

Seçicilərin vahid siyahısı və onun dərc olunması qaydası

(Seçki məcalləsi – maddə 31)

Seçicilərin vahid siyahısında seçicilər haqqında aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

- ▶ Ad, soyad;
- ▶ Doğum tarixi (gün,ay,il);
- ▶ Ünvan (Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsində və ya Dövlət xidmətlərinin inkişaf agentliyinin bazasına görə);
- ▶ Gürcüstan vətəndaşının şəxsi nömrəsi;
- ▶ Faktiki yaşayış yeri (Gürcüstanın işğal olunmuş ərazilərindən məcburi köçən şəxs üçün, ünvanı göstərilmədən qeyd edilən şəxs üçün, yaşayış yeri üzrə qeydiyyatdan çıxarılan şəxs üçün, həmçinin Dövlət xidmətlərinin inkişaf agentliyinin qərarı ilə qeydiyyatı ləğv edilmiş şəxs üçün, göstərilmiş müvəqqəti yaşayış ünvanı, digər ölkədə olan şəxs üçün göstəriləcəkdir "Konsulluğun qeydiyyatına alınıb", əgər belə bir şəxs Gürcüstanın konsulluq qeydiyyatında deyilsə - "Xaricdədir");
- ▶ Seçicilərin vahid siyahısında qeydiyyat tarixi;
- ▶ Foto şəkil (Dövlət xidmətlərinin inkişaf agentliyinin məlumat elektron bazasında olan ən son fotosəkil rəqəmsal formatda);
- ▶ Cinsi.

Dəqiqləşdirilmiş siyahıların son versiyaları səsvermə gününə ən azı **2 gün qalmış** (20 may) Məntəqə seçki komissiyasına verilməlidir:

- ▶ Seçki komissiyası üçün nəzərdə tutulmuş versiya (masa siyahısı);
- ▶ İctimai informasiya üçün aid olan versiya (divar siyahısı).

DİQQƏT!

- ▶ **Divar siyahılarının ilkin versiyası götürülməli və həmin yerdən dəqiqləşdirilmiş versiya yerləşdirilməlidir.**
- ▶ **Masa siyahısının və onun surətinin kütləvi informasiya şəklində göstərilməsi yolverilməzdir.**

Seçicilərin vahid siyahı göstəricilərinin yoxlanılması

(Seçki məcalləsi - maddə 26.2. b)

Məntəqə seçki komissiyası:

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısının doğruluğunu yoxlayır; Səhvlərin və yaxud dəqiqsizliyin aşkara çıxarıldığı təqdirdə, ertəsi gündən gec olmayaraq, lakin seçkilər gününədək ən azı 16 gün qalmış (6 may), siyahıda dəyişikliklər olunması təklifi ilə Dairə Seçki Komissiyasına müraciət edir;
- ▶ Siyahılarla əlaqədar daxil olmuş ərizələri dərhal Dairə seçki komissiyasına təqdim edir.

Seçicilərin xüsusi siyahısı

(Seçki məcalləsi – maddə 32)

Seçicilərin xüsusi siyahısını Dairə seçki komissiyası seçki gününə ən gec 3 gün qalmış (19 may) təyin edir və

müvafiq məntəqə seçki komissiyasına verir.

Əgər seçici siyahıda qeydiyyatdan keçmək xahişi ilə seçicilərin siyahısının dəqiqliyini təmin edən komissiyaya seçki gününə ən azı 16 gün qalmış (6 may) məntəqə seçki komissiyasına seçkilərdə iştirak etmək xahişi ilə müraciət edə bilməmişdirsə (**xaricdən gəlmişdir, stasionar müalicə müəssisədən çıxmışdır, penitensiyar müəssisədən buraxılmışdır**) müvafiq sənədlərin təqdim olunduğu təqdirdə (sərhədi keçmək barədə pasportda qeydiyyat, stasionar müalicə müəssisəsindən çıxması barədə arayış, penitensiyar müəssisəsindən buraxılmaq haqqında arayış təqdim olunduğu təqdirdə) Məntəqə seçki komissiyası onu xüsusi siyahıda qeydə alır və təqdim olunmuş sənədlərin foto surətlərini seçicilərin siyahısına əlavə edir (Seçki məcəlləsi - maddə 31.12).

Aparılası seçki qutusu siyahısının tərtib edilməsi qaydası

(Seçki məcəlləsi - maddələr 33-34)

Aparılası seçki qutusu siyahısının tərtibinə görə Məntəqə seçki komissiyası məsuliyyət daşıyır. Aparılası seçki qutusunun siyahısı vahid və xüsusi siyahıları əsasında tərtib olunur.

Seçicini aparılası seçki qutusu siyahısına daxil edirlər, əgər:

- ▶ Məhdud imkanlıdır və ya səhhətinin vəziyyəti ilə əlaqədar səsvermə binasına gedə bilməyirsə (bu cür seçicilərin sayı seçki məntəqəsində vahid siyahıda mövcud olan seçicilərin 3 faizindən artıq olmamalıdır. Qeyd olunan sayın doldurulmasından sonra Məntəqə seçki komissiyasının sədri hər bir yeni daxil olan ərizə barədə dərhal Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verməyə və müvafiq göstərişlər gözləməyə borcludur);
- ▶ Seçki məntəqəsinin ərazisindədir, lakin çətin gediləsi yerdədir (belə halda Dairə Seçki Komissiyası ilə məsləhətləşmə aparmaq tövsiyə edilir);

DİQQƏT!

Seçici səsvermə gününə kimi (19 may) aparılası seçki qutusu vasitəsilə səs vermək tələbi ilə, yazılı və ya telefon vasitəsilə Məntəqə seçki komissiyasına müraciət edir. Komissiyanın katibi seçicinin yazılı ərizəsini və ya telefon vasitəsilə şifahi müraciətini, telefon məlumatının daxil olmasının dəqiq vaxtını və ya telefon nömrəsini, seçicinin adını, soyadını, şəxsi nömrəsini və aparılası seçki qutusunun çatdırılacağı ünvanı göstərməklə Qeydiyyat jurnalında qeyd edir. Əgər həmin ünvan seçicinin qeydiyyatda olduğu Seçki məntəqəsinin ərazinə daxil deyilsə, ona məlumat verilir ki, aparılası seçki qutusu siyahısına daxil edilməyəcəkdir.

- ▶ Müalicə olunmaq üçün xəstəxanada və ya başqa stasionar müalicə idarəsində yatır və orada seçki məntəqəsi açılmır (Məntəqə seçki komissiyası səsvermə günü stasionar müalicə müəssisəndə olan seçici barəsində informasiyanı Dairə Seçki Komissiyasına səsvermə gününə ən azı 2 gün qalmış verməlidir);
- ▶ Hərbi xidmətçidir, dövlət sərhədində yerləşmiş hərbi hissədə qulluq edir, hansı ki, seçki məntəqəsində uzaqda yerləşmişdir və orada seçki məntəqəsi açılmır;
- ▶ Həbsxanadadır.

Aparılası seçki qutusunun siyahısında (masa siyahısında) seçicinin eynən o göstəriciləri daxil edilir, hansı ki, seçicilərin vahid siyahısında mövcuddur, fotosəkildən başqa və onun sıra nömrəsi vahid və ya xüsusi siyahıda əlavə qeyd edilir. (Seçki məcəlləsi - maddə 33.5).

Aparılası seçki qutusunun siyahısı ictimai informasiya üçün aid olunan versiya (Seçicinin şəxsi nömrəsindən başqa həmin məlumatların qeyd ediləcəyi divar siyahısı və masa siyahısı) elə tərtib edilən andan səsvermə binasında nəzərə çarpan yerdən asılmalıdır.

Aparılası seçki qutusunun siyahısına seçicinin daxil edildiyi təqdirdə, vahid və xüsusi siyahıların qarşısındakı qrafada "Faktiki vəziyyət"də "Aparılası qutu" qeydi edilməlidir.

DİQQƏT!

- ▶ **Aparılası seçki qutusunun siyahısı (divar və masa) Məntəqə seçki komissiyası sədrinin və komissiyanın katibinin imzası ilə yoxlanılır.**
- ▶ **Aparılası seçki qutusunun siyahısına daxil ediləcək seçici barəsində informasiya dərhal seçki**

məntəqəsində nəzərəçarpan yerdən asılmalıdır.

- ▶ **Məntəqə seçki komissiyasının üzvlərinin, seçki subyektləri nümayəndələrinin və müşahidəçilərin aparılması seçki qutusu vasitəsilə səsvermə tələbinin əsaslı olmasını və səsvermə gününədək istənilən vaxt Məntəqə seçki komissiyasının qarşısında bu şəxslərin aparılması seçki qutusu siyahısına daxil edilməsinin məqsəduyğunluğu məsələsini qoymaq hüququ vardır. Qeyd edilən məsələ ilə əlaqədar qərarı Məntəqə seçki komissiyası qəbul edir.**

Seçici və rə qə si

(Seçki məcalləsi - maddə 35).

Məntəqə seçki komissiyası seçki məntəqəsinin ərazisində qeydə alınmış və seçicilərin vahid siyahısına daxil edilmiş bütün seçicilərə seçki gününə ən gec 2 gün qalmış (19 may) seçici vəsiqəsini vermək səlahiyyətinə malikdir.

Seçicilərə paylanılmamış vəsiqələri məntəqə seçki komissiyasının üzvləri komissiyanın katibinə qaytarmalıdır.

DIQQƏT!

Seçici vəsiqəsinin qəbul olunmaması səsvermədə iştirak etmək hüququnun məhdudlaşdırılması üçün əsas deyildir.

II. FƏSİL. SEÇKİ SƏNƏDLƏRİNİN QƏBULU VƏ SƏSVERMƏ BİNASININ ŞKİLİ

Dairə seçki komissiyasından seçki sənədlərinin və inventarın qəbulu

Məntəqə seçki komissiyası səsverməyə hazırlıq və onun keçirilməsi məqsədilə Dairə seçki komissiyasından alır:

Seçki sənədlərini:

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısının son versiyasını (divar və masa);
- ▶ Seçicilərin xüsusi siyahısı (divar və masa);
- ▶ Aparılması seçki qutusu siyahısının (divar və masa) blanklarını;
- ▶ Seçici vəsiqəsi;
- ▶ Seçki bülletenlərinin bloknotları;
- ▶ Xüsusi zərfləri;
- ▶ Səsvermə gününün qeydlər kitabını ;
- ▶ Nəzarət vərəqlərini;
- ▶ Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu və düzəliş protokolu formalarını;
- ▶ Səsvermə nəticələrin nümayiş protokolunu.

Seçki inventarını:

- ▶ Əsas və aparılması şəffaf seçki qutularını;
- ▶ Seçki qutularının möhürlərini;
- ▶ Səsvermə kabinalarını;
- ▶ Markirovka mayesini və markirovkanı yoxlayan xüsusi avadanlığı (ultrabənövşəyi fənər);
- ▶ Məntəqə seçki komissiyasının möhürünü;
- ▶ Qeydiyyatçıların möhürlərini;
- ▶ Surətçıxarma maşınıni;
- ▶ Mürəkkəb yastıqçaları.

Digər seçki materiallarını:

- ▶ Namizədlərin siyahıları;
- ▶ Seçki bülletenlərinin doldurulması üzrə təlimatı;

- ▶ Bülletenin hansı halda batil hesab edilməsi barədə qanundan çıxarışı;
- ▶ Seçki sənədlərinin qablaşdırıldığı zərfləri.

DIQQƏT!

Dairə Seçki Komissiyası seçki bülletenlərini və xüsusi zərfləri səsverməyə başlamazdan ən gec 12 saat əvvəl Məntəqə seçki komissiyalarına təqdim edir (Seçki məcəlləsi – maddə 63.9).

Seçki sənədləri və inventarının qəbul-təhvil protokolu

Komissiyanın sədri və yaxud sədrin sərəncamı əsasında sədrin müavini Dairə seçki komissiyasından seçki sənədlərinin qəbulunda məsuliyyət daşıyan şəxsdir. Seçki sənədlərinin saxlanılmasına və təyinatına görə paylanmasına görə məsuliyyəti isə Məntəqə seçki komissiyasının sədri və komissiyanın katibi məsuliyyət daşıyırlar (Seçki məcəlləsi - 27.1.d; maddə 63.6).

Qəbul-təhvil protokolunu seçki sənədlərini verən və qəbul edən şəxslər imzalayırlar (Seçki məcəlləsi - maddə 63.10). Qəbul-təhvil aktını Məntəqə seçki komissiyasının katibi Qeydiyyat jurnalının "daxil olan sənədlər" hissəsində qeyd alır.

Səsvermə binasının təşkili

Səsvermə prosedurlarını keçirmək üçün Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri qanunla müəyyən olunmuş qaydalara əməl etməklə, seçkilərə ən azl bir gün qalmış səsvermə binasını təşkil edirlər. Məntəqə seçki komissiyası təşkil etməlidir (Seçki məcəlləsi - maddə 58.4.a-q):

- ▶ Seçicilərin qeydiyyat masalarını;
- ▶ Gizli səsvermə kabinələrini: hər 500 nəfər seçiciyə bir kabinə, orada bir qələm olmalıdır.
- ▶ Xüsusi zərflər masası (seçki qutusuna yaxın yerləşdirilməlidir);
- ▶ Quraşdırılmış və möhürlənməmiş seçki qutuları.

Səsvermə binasında şəffaf seçki qutusu nəzərəçarpan yerdə elə qoyulmalıdır ki, seçici heç bir maneə olmadan ona yaxınlaşsın və zərfi qutuya atdıqdan sonra seçki məntəqəsini dərhal tərk etsin.

Seçki məntəqəsində nəzərəçarpan yerdən asılmalıdır (Seçki məcəlləsi - maddə 58.4.d; 58.5):

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısının ictimai informasiyası üçün aid olunan versiya (divar siyahısı);
- ▶ Seçicilərin xüsusi siyahısının (olduğu halda) ictimai informasiyası üçün aid olunan versiya (divar siyahısı);
- ▶ Aparılası seçki qutusunun siyahısının (olduğu halda) ictimai informasiyası üçün aid olunan versiya (divar siyahısı);
- ▶ Namizədlərin siyahıları;
- ▶ MSK tərəfindən müəyyən olunmuş seçki bülletenlərinin doldurulması qaydası;
- ▶ Bülletenin hansı halda batil hesab olunması barədə qanundan çıxarış;
- ▶ Səsvermə nəticələrinin nümayiş protokolu.

III HİSSƏ

SƏSVERMƏ GÜNÜ MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASININ FƏALİYYƏTİ

I FƏSİL. SEÇKİ MƏNTƏQƏSİNİN AÇILMASI VƏ SƏSVERMƏYƏ QƏDƏR KEÇİRİLMƏLİ OLAN PROSEDURLAR

Seçki məntəqəsinin açılması

Seçki məntəqəsi səsvermə günü saat 7-də açılır.

DİQQƏT!

Əgər həmin vaxtadək komissiya üzvlərinin sayı yeddindən az olarsa, bu haqda informasiya dərhal Dairə Seçki Komissiyasına ötürülməli, bu komissiya isə dərhal müvafiq qərar qəbul etməlidir.

Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri səsvermə günü ərzində onlar üçün ayrılmış xüsusi formalar gəzdirməyə borcludurlar. Qeyd edilən tələbin yerinə yetirilməməsi yuxarı seçki komissiyası tərəfindən intizamı pozmaq kimi qiymətləndirilməli, bu inzibati məsuliyyətin həvalə olunmasının əsasıdır.

Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslər

Səsvermə binasında olmaq hüququna malikdirlər (Seçki məcəlləsi - maddə 8.16; maddə 39.3,6; maddə 42.5; maddə 44.5);

- ▶ Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri;
- ▶ Yuxarı seçki komissiya üzvləri və nümayəndələri;
- ▶ Seçki subyektlərinin nümayəndələri (eyni seçki subyektinin yalnız 1 nümayəndəsi);
- ▶ Qeydiyyatdan keçmiş yerli müşahidəçi orqanını müşahidəçiləri (eyni yerli müşahidə təşkilatının yalnız 1 müşahidəçisi);
- ▶ Qeydiyyatdan keçmiş beynəlxalq təşkilatın müşahidəçiləri (eyni beynəlxalq təşkilatın ən çox 2 nümayəndəsi (əlavə olaraq bir tərcüməçi iştirak edə bilər));
- ▶ Medianın akreditə olunmuş nümayəndələri (Mətbuatın və Kütləvi informasiya eyni vasitəsinin ən çoxu 3 nümayəndəsi).

DİQQƏT!

Səsvermə binasında olmaq hüququna malik hər bir şəxs mütləq özünün kimliyi və statusunu təsdiq edən nişanı taxmalıdır (Seçki məcəlləsi – maddə 8.17).

Müşahidəçinin, seçki subyektinin və Kütləvi İnformasiya Vasitələri nümayəndələrinin hüquqi vəzivəti

(Seçki məcəlləsi - maddə 41)

Müşahidəçilərin və seçki subyektinin nümayəndələrinin **hüquqları vardır:**

- ▶ Səsvermə günü istənilən vaxt səsvermə binasında olmaq, məhdudiyət olmadan seçki məntəqəsinin ərazisində hərəkət etmək və sərbəst şəkildə, heç bir maneə olmadan səsvermə prosesinin bütün mərhələlərini istənilən yerdən müşahidə etmək;
- ▶ Səsvermə günü istənilən vaxt təmsil etdiyi təşkilatın qeydiyyatdan keçmiş başqa nümayəndəsini əvəz etmək.

Müşahidəçilərin, seçki subyektinin və Kütləvi İnformasiya Vasitələri nümayəndələrinin **hüququ yoxdur:**

- ▶ Seçki komissiyasının funksiyalarına və fəaliyyətinə müdaxilə etmək;
- ▶ Seçicinin öz iradəsini sərbəst ifadə etməsinə təsir göstərmək;
- ▶ Seçicidə hər hansı bir seçki subyektinin xeyrinə və yaxud əksinə təbliğat aparmaq;
- ▶ Hər hansı bir seçki subyektinin rənz və nişanını gəzdirmək.

Seçki məntəqəsinin açılışından səsvermənin başlanmasınadək həyata keçirilməli olan prosedurlar

Seçki məntəqəsinin açılmasından səsvermənin başlanmasınadək prosedurlar aşağıdakı ardıcılıqla həyata keçirilir (Seçki məcəlləsi - maddə 61- 62):

I

Seçki məntəqəsi açılan kimi səsvermə gününün Qeydlər kitabı da açılır (Seçki məcəlləsi maddə 61.2.a).

Komissiyanın sədri, seçki məntəqəsi açılan kimi, səsvermə gününün Qeydlər kitabını Məntəqə seçki komissiyasının katibinə verir. Komissiyanın katibi, komissiyanın sədri ilə birlikdə, səsvermə gününün bütün seçki proseduru və onların həyata keçirilməsi vaxtını göstərməyə borcludur (Seçki məəcəlləsi - maddə 62.3).

Komissiya katibi Qeydlər kitabının birinci və ikinci səhifələrinə, ancaq lazım olduqda 10- cu və sıradakı səhifələrə də səsvermə binasında olan komissiyanın bütün üzvlərinin ad və soyadlarını əlavə edir (onları təmsil etdikləri subyekti göstərməklə) və səsvermə binasında olmaq hüququna malik bütün şəxslərin göstəricilərini (adı, soyadı, təmsil etdikləri təşkilat və ya seçki subyekti) və onları imzalamaqla yoxlatdırır.

II Komissiyanın sədri Məntəqə seçki komissiyasının xüsusi möhürünün yerləşdirildiyi möhürlənmiş zərfin bütövlüyünü yoxlayır, möhürlü zərfi açır və möhürün ilk surətini çıxarır ki, bunun nümunəsi də səsvermə gününün Qeydlər kitabın öz əksini tapır, (Seçki məəcəlləsi – maddə 61.2.b).

III Komissiyanın sədri funksiyaların bölüşdürülməsi üzrə püşk atır.

Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri arasında bölüşdürülməli olan funksiyalar:

- ▶ Seçici axınının tənzimlənməsi üzrə komissiya üzvü;
- ▶ Seçicilərin qeydiyyat üzrə komissiya üzvü (hər 300 seçiciyə ən azı bir qeydiyyatçı);
- ▶ Seçki qutusuna və xüsusi zərflərə nəzarət üzrə komissiya üzvü;
- ▶ Aparılacaq seçki qutusunu daşıyan 2 komissiya üzvü (lazım gəldiyi təqdirdə).

DİQQƏT!

Komissiya sədri/ komissiya sədrinin müavini/ komissiyanın katibi püşkatmada iştirak etmirlər.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri püşkatmanı keçirənə kimi Məntəqə seçki komissiya üzvlərinin sayını bölüşdürülməli funksiyaların sayına müqayisə etməlidir.

Əgər püşkatma keçirilən zaman iştirak edən komissiya üzvlərinin sayı bölüşdürülməli funksiyalardan olarsa:

- ▶ **1 nəfər az olarsa**, seçiciləri qeydə alan komissiya üzvlərinin sayı azaldılır;
- ▶ **2 nəfər az olarsa**, komissiya sədrinin müavini səsvermə otağında seçicilər axınıni tənzimləyən komissiya üzvünün funksiyasını yerinə yetirir;
- ▶ **3 nəfər az olarsa**, komissiyanın sədri seçki qutusuna və xüsusi zərflərə nəzarət edən komissiya üzvünün funksiyasını yerinə yetirir.

İlk növbədə, komissiyanın sədri partiyalar tərəfindən təyin olunmuş komissiya üzvlərindən aparılacaq seçki qutusunu daşıyan 2 üzvü seçmək üçün püşk atır (lazım gəldiyi təqdirdə).

DİQQƏT!

Püşkatma yolu ilə seçilmiş şəxslər bir seçki subyekti tərəfindən təyin edilmiş komissiyanın üzvlərindən ola bilməzlər (eyni seçki subyekti kimi "Bidzina İvanişvili - Gürcü Arzusu" bloku və ona daxil olan siyasi partiyalar: Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan, Gürcüstanın Mühafizəkarlar Partiyası, Sənaye Gürcüstanı xilas edəcək, Gürcüstan Respublika Partiyası, nəzərdə tutulur) (Seçki məəcəlləsi- maddə 61.2.d).

Məntəqə seçki komissiyasının sədri:

- ▶ Partiyalar tərəfindən təyin olunmuş komissiya üzvlərinin sayına görə eyni formada və eyni növdə olan vərəqlər hazırlayır;
- ▶ 2 vərəqdə eyni yazı qələmi ilə funksiyanın adını –"Aparılacaq seçki qutusunu daşıyan" yazır;
- ▶ Püşkatma vərəqlərini komissiyanın xüsusi möhürü ilə təsdiq edir;
- ▶ Vərəqləri elə qatlayır ki, mətni oxumaq mümkün olmasın və masanın üzərinə yerləşdirir.

Püşkatmada iştirak edən komissiya üzvləri növbə ilə püşkatma vərəqlərini götürürlər.

DİQQƏT!

- ▶ **Əgər, püşkatma ilə müəyyən olunan şəxslər müxtəlif subyektlər tərəfindən təyin olunmuş komissiya üzvləridilərsə, püşkatma bitmiş hesab olunacaq.**

- ▶ **Əgər püşkatma zamanı püşkatmanın hər iki vərəqəsi bloka daxil olan siyasi partiyalar tərəfindən təyin olunmuş komisiya üzvlərinə düşərsə, komisiya sədri ilə razılaşaraq funksiyanı ikisindən biri yerinə yetirəcək, lakin ikinci üzvü təqdim etmək üçün püşkatma digər subiyektlər tərəfindən təyin olunan komisiya üzvləri arasında təkrar keçiriləcək.**

Komissiyanın katibi püşkatma nəticələrini Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə daxil edir. (Komissiya üzvləri funksiyanın şamil olunduğunu imzaları ilə təsdiqləyirlər).

Aparılacaq seçki qutusu daşıyan komisiya üzvlərinin seçilməsindən sonra, komisiya sədri başqa funksiyaların bölüşdürülməsi üçün püşkatma keçirir.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri:

- ▶ Komissiya üzvlərinin sayına müvafiq olaraq eyni formalı və eyni növ vərəqlər hazırlayır;
- ▶ Vərəqdə eyni yazı vasitəsilə funksiyaların adlarını - "Axının tənzimləyicisi", "Qeydiyyatçı", "Seçki qutusunun və xüsusi zərflərin nəzarətçisi" yazır;
- ▶ Püşkatma vərəqlərini komissiyanın xüsusi möhürü ilə təsdiq edir;
- ▶ Vərəqləri elə qatlayır ki, mətni oxumaq mümkün olmasın və masanın üzərinə yerləşdirir;
- ▶ Püşkatmada iştirak edən komisiya üzvləri növbə ilə püşkatma vərəqlərini götürürlər.

Komissiyanın katibi püşkatma nəticələrini Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə daxil edir. (Komissiya üzvləri imzaları ilə funksiyanın şamil edilməsini təsdiq edirlər).

Komissiya üzvünə püşkatma yolu ilə həvalə olunmuş funksiyanın müvəqqəti olaraq komissiyanın başqa üzvünə verilməsi yalnız komisiya sədrinin icazəsi ilə ola bilər ki, bunu da komissiyanın katibi səsvermə gününün Qeydlər kitabının 5-ci səhifəsində qeyd edir (Seçki məəcəlləsi - maddə 61.2.z).

Əgər komissiyanın hər hansı bir üzvü komissiyaya püşkatma proseduru başa çatdıqdan sonra gələrsə, ona funksiyanın verilməsi məsələsini Məntəqə seçki komissiyasının sədri, ona əmək haqqı verilməsi məsələsini isə Dairə Seçki Komissiyası həll edir (Seçki məəcəlləsi - maddə 61.4).

- IV** Məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki məntəqəsində olan seçki subiyektlərinin nümayəndələrindən püşkatma yolu ilə ən azı 2 nümayəndə seçir ki, bunlar da şikayətlərin qeydə alınması prosesinə nəzarət edəcəklər (Seçki məəcəlləsi - maddə 61.5).

DİQQƏT!

Komissiya katibinin təmsil etdiyi partiya, eləcə də bu cür partiyanın olduğu seçki bloku tərəfindən təyin olunmuş nümayəndələr püşkatmada iştirak etmirlər (Seçki məəcəlləsi - maddə 61.5).

- V** Komissiyanın sədri siyahılara əsasən seçicilərin, daxil olmuş seçki bülletenlərinin və xüsusi zərflərin sayını elan edir (Seçki məəcəlləsi - maddə 61.6.a-b).

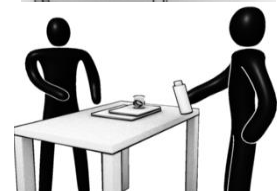
- VI** Komissiyanın sədri əsas və aparılacaq seçki qutularını yoxlayır və fərdi nömrəyə malik möhürlə möhürləyir (Seçki məəcəlləsi - maddə 61.6.q).

- VII** Komissiyanın sədri materialları komisiya üzvünə verir.

Məntəqə seçki komissiyasının sədri seçicilərin qeydiyyatçıları komissiya üzvlərinə verir:

- ▶ Əlifba əsasında sıralanmış seçicilərin vahid siyahısını, həmçinin seçicilərin xüsusi siyahısını qeydiyyatçılardan birinə verir (əgər o mövcuddursa);
- ▶ Seçki bülletenlərinin hər bir bloknotu;
- ▶ Qeydiyyatçıların möhürlərini (möhürlərin nömrələri püşkatma günü Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsində göstəriləcəkdir)

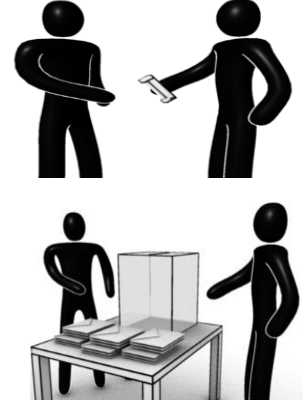
- ▶ Markirovka mayesini.

DİQQƏT!

Sədr masada düzülmüş siyahılara uyğun olaraq hər bir qeydiyyat masasına seçicilərin soyadlarının əlifba sırası ilə ardıcılığını yapışdırmalıdır.

Komissiyanın sədri seçicilərin axınını tənzimləyən komissiya üzvünə markirovkanı yoxlayan ultrabənövşəyi fənəri verir.

Komissiyanın sədri seçki qutusuna və xüsusi zərflərə nəzarət edən komissiya üzvünə əsas seçki qutusunu və xüsusi zərfləri təqdim edir.

VIII Yoxlama vərəqi doldurulur (Seçki məcəlləsi - maddə 61.10).

Püşkatma başlayanadək komissiyanın sədri və katibi yoxlama vərəqlərini doldururlar (birinci seçici barəsində göstəricilərdən başqa). Məntəqə seçki komissiyasının bütün iştirak edən üzvləri yoxlama vərəqində imza atırlar.

DİQQƏT!

Komissiya üzvlərinə materiallar təqdim edildikdən dərhal sonra, səsvermə başlananadək yoxlama vərəqi doldurulmalıdır (birinci seçicini gözləməyin!).

Birinci seçici gələn kimi seçici qeydiyyatdan keçir və seçki bülletenini götürür, bundan sonra isə komissiyanın katibi yoxlama vərəqinə birinci seçicinin göstəricilərini daxil edir və seçiciyə imzaladır. Yoxlama vərəqində həmçinin onların seçki qutusuna atılmasının dəqiq vaxtı da qeyd edilir. Komissiyanın sədri yoxlama vərəqinin bir nüsxəsini əsas seçki qutusuna, digər nüsxəsini isə aparılacaq seçki qutusuna atır, üçüncü nüsxəsini isə seçki qutularında mövcud olan yoxlama vərəqləri ilə sonrakı müqayisə məqsədilə saxlayır.

Yoxlama vərəqinin göstəriciləri səsvermə günü Qeydlər kitabının 4-cü səhifəsinə daxil edilir.

DİQQƏT!

Birinci seçici qeydiyyatdan keçdikdən sonra komissiya sədri Dairə seçki komissiyasına qutunun (qutuların) möhürlənməsi, yoxlama vərəqinin (vərəqlərinin) qutuya (qutulara) atılması, komissiyanın xüsusi möhürünün və qeydiyyat möhürlərinin birinci surətinin çıxarılması və surətin nümunəsinin səsvermə günü Qeydlər kitabında əks olunması barədə məlumat verir.

II. . FƏSİL SƏSVERMƏ PROSESİ

Səsvermənin keçirilməsi

(Seçki məcəlləsi - maddə 64 - 65)

Səsvermə səsvermə günü (22 may) saat 08:00-dan saat 20:00-dək keçirilir. Səsvermə proseduru aşağıdakı qayda və ardıcılığa əməl edilməklə keçirilir:

I

Səsvermə otağına daxil olan kimi seçici ,axını tənzimləyən şəxsin yanına gedir və markirovka yoxlanılması prosedurundan keçir.

Seçici axınını tənzimləyicisi:

- ▶ Seçki məntəqəsinə daxil olan seçicilərin axınını tənzimləyir;
- ▶ Seçicidən Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsini və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı pasportunu təqdim etməsini tələb edir;
- ▶ Ultrabənövşəyi fənlərlə, seçicinin markirovkadan keçib -keçmədiyini yoxlayır;
- ▶ Seçicilər üçün ayrılmış qeydiyyat masasının yanında nə qədər seçicinin durduğunu yoxlayır. Əgər qeydiyyat masasının yanında iki nəfərdən çox seçici durursa, səsvermə otağına növbəti seçicinin daxil olmasını müvəqqəti yubandırır;

- ▶ Seçiciyə göstəriş verir ki, onun soyadının seçicilər siyahısında birinci hərfinin göstərildiyi qeydiyyat masasına yaxınlaşsın.

DİQQƏT!

Əgər qurğu aşkar etsə ki, seçici artıq markirovka olunub, ona səsvermədə iştirak etmək qadağan olunur, onun kimliyi isə Qeydlər kitabına daxil edilir.

II

Seçici qeydiyyatdan keçmək üçün qeydiyyatçının yanına gedir.

Seçicilərin qeydiyyatçısı:

- ▶ Seçicidən Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsini və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı pasportunu, (Gürcüstanın işğal edilmiş ərazisindən məcburi yerini dəyişmiş şəxs halında - Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi ilə birlikdə qaçqınlıq şəhadətnaməsini)təqdim etməsini xahiş edir.

DİQQƏT!

Əgər vahid siyahıda seçici haqqında məlumat tapılmadısa:

- ▶ **Məntəqədə elektron siyahıların mövcud olduğu təqdirdə, göstəricilərin yoxlanılmasında məsuliyyət daşıyan şəxs seçicini elektron siyahıda axtarmaq və onun qeydiyyatda olduğu məntəqə haqqında məlumat verməyə borcludur;**
- ▶ **Məntəqədə elektron siyahıların mövcud olmadığı təqdirdə, göstəricilərin yoxlanılmasına məsuliyyət daşıyan şəxs seçici haqqında məlumat almaq üçün Dairə Seçki Komissiyası və yaxud da MSK-nın qaynar xətti ilə əlaqə saxlamalıdır.**
- ▶ Təqdim edilən sənədlərdə qeyd edilən seçicinin qeydiyyat məlumatlarını və seçicilərin siyahısında olan məlumatlara uyğun olaraq yoxlayır.
- ▶ Təqdim edilən sənədlərdə və seçicilərin siyahısında olan fotosəkillərin və seçicinin üzünün bir-birinə uyğunluğunu yoxlayır.

DİQQƏT!

- ▶ **Əgər seçicilər haqqında məlumatlar yoxlandıqda məlum olsa ki, təqdim edilən sənədlərdə qeyd edilən seçicinin qeydiyyat məlumatları (fotosəkildən başqa) seçicilərin siyahısında olan məlumatlarla uyğundur, ancaq seçicilər qeydiyyatçısı hesab etsə ki, bu seçicinin təqdim etdiyi sənədin surəti seçicilərin siyahısında olan fotosəkillə uyğunlaşdırmır, bu halda o məntəqə seçki komissiyasına müraciət edir, komissiya isə aşağıda göstərilən prosesləri həyata keçirdikdən sonra səsvermədə iştirak etmək üçün ona icazə verir.**
- ▶ **Əgər məntəqə seçki komissiyasının sədri qeyd edləni təsdiq edirsə, məntəqə seçki komissiyasının katibi səsvermə günü Qeydiyyat kitabında nəzərdə tutulan səhifədə uyğunsuzluğunu, seçicinin adını, soyadını və seçicilər siyahısında onun nömrəsini qeyd edir. Bu qeyd Məntəqə seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imza ilə təsdiqlənəcək.**
- ▶ **Əgər Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri bunu təsdiq etməzsə, seçicinin qeydiyyatçısının səsvermə günü Qeydiyyat kitabında nəzərdə tutulan səhifədə öz şəxsi fikrini qeyd etmək hüququ vardır.**
- ▶ **Yuxarıda qeyd edilən hallarda Məntəqə seçki komissiya katibi təqdim edilən sənədin fotosurətini qeydiyyat kitabına əlavə edəcəkdir. (Seçki məcəlləsi – maddə 65.2.b; maddə 65.21)**
- ▶ Seçicilərin siyahısında seçicinin olması təsdiq edildiyi təqdirdə, onun markirovkasını həyata keçirir (penitensiar müəssisələrində, xəstəxanalarda və başqa stasionar müalicə müəssisələrində xəstələrə qarşı markirovka edilmir);

DİQQƏT!

Markirovka prosedurundan imtina olunduğu təqdirdə seçicinin səsvermədə iştirak etmək hüququ yoxdur və ona seçki bülleten(lər)i verilmir

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısının müvafiq qrafasında imza atır, sonra isə seçici seçki bülleteninin alındığını öz

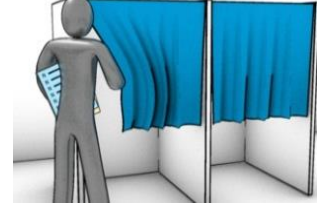
imzası ilə təsdiq edir;

- ▶ Seçki bülletenin verilməsi zamanı onun arxa səhifəsində müvafiq qrafada imza atır və bülleteni xüsusi möhürlə təsdiqləyir.

DİQQƏT!

Qeydiyyatçı funksiyasının başqasına verildiyi təqdirdə, qeydiyyatçı siyahılarda seçi cilərin imzaları və onun tərəfindən verilmiş bülletenlərin miqdarını yenidən saymağa borcludur (sədrə təhvil verilmiş xarab edilmiş bülletenlər daxil olmaqla) və nəticələri sədrə bildirir; Uyğunluq olmadığı halda, izahat yazmalıdır; Bu izahat səsvermənin yekun protokoluna əlavə olunmalıdır.

- III** Səsvermə kabinəsinə daxil olur və seçki bülletenini doldurur. Seçici bülletenini doldurarkən başqa şəxsin iştirakı qadağandır.

DİQQƏT!

- ▶ Əgər seçici bülleteni müstəqil surətdə doldura bilmirsə, onun kömək üçün istənilən, komissiya üzvlərindən, seçki subyektlərinin nümayəndələrindən, namizədlərdən və müşahidəçilərdən başqa, onun üçün arzu edilən şəxsə kömək üçün müraciət etmək hüququ vardır (Seçki məəcəlləsi maddə 65.3).
- ▶ Əgər seçicinin və ya Məntəqə seçki komissiyası üzvünün seçki bülleteni və ya xüsusi zərfi xarab oldu, onlar bu haqda komissiya sədrinə bildirməlidirlər. Komissiya sədrinin tapşırığı ilə seçicinin qeydiyyatçısı seçicinin xarab olmuş seçki bülletenini xüsusi zərfi yenisi ilə dəyişir. Komissiya sədri seçicinin yanında xarab olmuş seçki bülletenin/xüsusi zərfin küncünü kəsir, yazır ki "xarab olub" və imzalayır. Komissiya sədri xarab olmuş bülleteni ayrı saxlayır (Seçki məəcəlləsi – maddə 65.4).

- IV** Seçicayrıca duran masaya yaxınlaşır və xüsusi zərflərin nəzarətçisinin göstərişi ilə xüsusi zərfi götürür, bülleteni onda yerləşdirir.

Seçki qutusu və xüsusi zərflərin nəzarətçisi seçicinin əlində yalnız bir zərf olduğuna əmin olduqdan sonra, seçki qutusunu açır və seçiciyə xüsusi zərfi seçki qutusuna atmağı işarə edir.

- V** Seçici xüsusi zərfi seçki qutusuna atır.

DİQQƏT!

- ▶ **Seçki qutusunun yanına eyni vaxtda bir nəfərdən çox seçicinin getməsi yolverilməzdir;**
- ▶ **Müşahidəçinin, seçki subyekt nümayəndəsinin seçki qutusuna, seçki qutusuna xüsusi zərflərin atılmasını kəndən müşahidə etmək hüququ vardır.**

- VI** Zərfi qutuya atdıqdan sonra seçici seçki binasını tərk edir

"Fiziki vəziyyətinə" görə seçici tərəfindən səsvermə prosesi

Yuxarı ətraf orqanları olmadığına görə səsvermə prosedurunun müstəqil şəkildə (fiziki vəziyyəti) yerinə yetirə bilməyən (markirovka, bülleteni almaq barədə imza, bülletenin seçki qutusuna atılması) seçici, aşağıdakı prosedurlar nəzərə alınmaqla səsvermədə iştirak edir:

- ▶ Seçici markirovka yoxlanışı və markirovka prosedurundan keçmir;
- ▶ Seçicilərə seçki bülleteni verilmədən seçiciləri qeydə alan seçicilərin vahid siyahısında "Seçicinin imzası" qrafasında "Fiziki vəziyyət" adlı qeyd yazır və bunu şəxsi imzası ilə təsdiq edir;
- ▶ Seçicinin kömək üçün komissiya üzvlərindən, seçki subyektlərinin nümayəndələrindən, namizədlərdən və müşahidəçilərdən başqa, istənilən şəxsə kömək üçün müraciət etmək hüququ vardır;
- ▶ Həmin seçicinin əvəzinə, onun iştirakı ilə, seçki bülletenini səsvermə kabinəsində bülletenin doldurulmasında ona kömək göstərən şəxs xüsusi zərflə qoyur və sonra seçki qutusuna atır.

Seçkilər günü səsvermə binasının asayişinin qorunması

(Seçki məcalləsi - maddə 59)

Seçkilər günü səsvermə binasının asayişinin qorunmasına Məntəqə seçki komissiyasının sədri məsulliyət daşıyır. Məntəqə seçki komissiyasının sədri tərəfindən səsvermə binasında asayışı qorumaq məqsədilə qəbul olunmuş qərarların yerinə yetirilməsi seçki komissiyasının üzvləri üçün, səsvermə binasında olmaq hüququna malik bütün şəxslər və seçicilər üçün məcburidir.

Səsvermə işinə mane olunduğu və asayiş pozulduğu halda Məntəqə seçki komissiyasının hüququ vardır ki, asayışı pozan şəxsi komissiyanın yerləşdiyi binadan çıxarsın. Asayışı pozan şəxs binadan çıxarıldığı təqdirdə müvafiq protokol tərtib olunur, ona komissiyanın sədri və üzvləri imza atırlar.

DİQQƏT!

- ▶ **Silahlı şəxslərin səsvermə binasına daxil olması qadağandır.**
- ▶ **Əgər səsvermə binasında və ya onun ətrafındakı ərazidə səsvermənin keçirilməsinə və yaxud seçki sənədlərinin təhlükəsiz yerdəyişməsinə təhlükə yaranarsa, bu zaman Məntəqə seçki komissiyasının sədrinin tələbi ilə polis işçiləri çağırılır və pozuntu aradan qaldırılana qədər onlar səsvermə binasında/ətraf ərazidə qala bilərlər.**

Səsvermə prosesinin müvəqqəti dayandırılması

Əgər hər hansı bir vəziyyət səsvermə prosesinin gedişinə maneçilik törədirsə, Məntəqə seçki komissiyasının sədri dərhal bu barədə Dairə seçki komissiyasına məlumat verməli və müvafiq göstərişlər gözləməlidir.

Səsvermədə iştirak edən seçicilərin qeydə alınması

(Seçki məcalləsi - maddə 65.6)

Tövsiyə olunur ki, qeydiyyatçılar saat 10:00, 12:00, 15:00 və 17:00-da səsvermə prosesinə mane olmadan, siyahılarda seçicilərin imzalarını və onlar tərəfindən verilmiş bülletenlərin miqdarını (sədrə təhvil verilmiş korlanmış bülletenlər nəzərə alınmaqla) saysınlar.

DİQQƏT!

Əgər göstəricilər arasında fərq aşkar edilərsə, qeydiyyatçı dərhal izahat yazmalıdır, bu isə səsvermənin yekun protokollarına əlavə olunmalıdır.

Komissiyanın katibi seçicilər siyahısına seçkilərdə iştirak edən seçicilərin imzalarının sayını saat 12:00-da və saat 17:00-dəki vəziyyətinə əsasən Məntəqə seçki komissiyasının nümayiş protokolunda səsvermə gününün Qeydlər kitabına daxil edir və bu barədə Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verir.

Aparılası seçki qutusu vasitəsilə səsvermə

Aparılası seçki qutusunun vasitəsilə səsvermə seçkilər günü saat 09:00-dan saat 19:00-dək keçirilir. Səsvermə başa çatırdqdan sonra seçki qutusunun xüsusi kəsiyi dərhal möhürlənir. Aparılası seçki qutusu ən gec saat 20:00-dək seçki məntəqəsinə qaytarılmalıdır. (Seçki məcelləsi - maddə 66.1).

Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərin öz arzularına müvafiq olaraq, aparılası seçki qutularının vasitəsilə səsvermə proseduru müşahidə etmək hüququ vardır. Aparılası seçki qutusu vasitəsilə səsvermə zamanı avtomobildən istifadə edildiyi təqdirdə, Məntəqə seçki komissiyası avtomobildə səsvermə binasında iştirak etmək hüququna

malik şəxslərdən səs vermə yolu ilə müəyyənləşdirilmiş 2 müşahidəçi üçün yer ayırmağa borcludu. (Seçki məəcəlləsi – maddə 66.5):

Məntəqə seçki komissiyasının sədri aparılması seçki qutusunu daşıyıcı olan komissiya üzvlərinə verir (Seçki məəcəlləsi – maddə 66.3):

- ▶ Yoxlama vərəqəsinin yerləşdirildiyi möhürlənmiş aparılması seçki qutusunu;
- ▶ Aparılması seçki qutusunun siyahısını;
- ▶ Xüsusi zərfləri;
- ▶ Seçicilərin qeydiyyatçısı tərəfindən imzalanmış və xüsusi möhürlə təsdiq edilmiş lazımı sayda seçki bülletenləri.

Yuxarıda qeyd olunan göstəriciləri komissiya katibi Qeydlər kitabının 4-cü səhifəsinə daxil edir.

DİQQƏT!

Aparılması seçki qutusu vasitəsi ilə səsvermədə iştirak edən seçiciyə markirovka tətbiq olunmur (Seçki məəcəlləsi- maddə 64.5).

“Fiziki vəziyyətinə” görə seçici tərəfindən aparılması seçki qutusu vasitəsilə səs verildiyi təqdirdə, aparılması seçki qutusu siyahısının “Seçicinin imzası” qrafasında –aparılması seçki qutusunu daşıyan komissiya üzvü “Fiziki vəziyyət” adlı qeyd yazır və bunu şəxsi imzası ilə təsdiq edir.

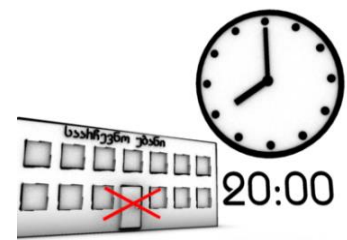
Həmin seçicinin əvəzinə bülleteni onun tərəfindən seçilmiş şəxs (seçki komissiyası üzvündən, namizəddən, seçki subyekti nümayəndələrindən və müşahidəçilərdən başqa) doldurur, xüsusi zərfə yerləşdirir və zərflə aparılması seçki qutusuna atır (Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2012-ci il 21 iyun tarixli №20/2012 qərarı).

Aparılması seçki qutusunu daşıyan komissiya üzvləri səsvermə binasına qayıtdıqdan sonra, Məntəqə seçki komissiyasının katibinə istifadə olunmamış bülletenləri və xüsusi zərfləri verməlidirlər. Komissiyanın katibi bu cür bülletenlərin və xüsusi zərflərin küncünü kəsməli, “Xarab olmuşdur” sözlərini yazmalı və komissiya sədrinin imzasından sonra ayrıca saxlamalıdır.

III. FƏSİL SEÇKİ MƏNTƏQƏSİNİN BAĞLANMASI, SƏSVERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİNİN YEKUNLAŞDIRILMASI

Seçki məntəqəsinin bağlanması

Saat 20:00-da seçki başa çatır və seçki binası bağlanır. Bu vaxta qədər növbədə durmuş seçicilər səs verə bilərlər. Məntəqə seçki komissiyası sədrinin tapşırığı ilə, komissiya üzvlərindən biri növbədə durmuş seçicilərin soyadları və adlarını qeydə alır və onların sayını Məntəqə seçki komissiyasının sədrinə bildirir, o isə məlumat verir ki, səsvermədə yalnız növbədə duran seçicilər iştirak edə bilərlər; katib isə onların sayını Qeydlər kitabına daxil edir. Bundan sonra məntəqə seçki komissiyası seçki qutusunun kəsiyini möhürləyir (Seçki məəcəlləsi - maddə 65.8).

Məntəqə seçki komissiyasının sədri səslər hesablanarkən səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərdən başqa, bütün şəxslərin seçki məntəqəsinə tərək etməsini təmin etməlidir. Məntəqə seçki komissiyasının katibi səsvermə gününün Qeydlər kitabında səslər hesablanan zaman səsvermə binasında olan şəxslərin kimliyini göstərməlidir.

Seçki məntəqəsinin səslərin hesablanması proseduru üçün təşkili

Səsvermə başa çatdıqdan sonra komissiyanın sədri hər bir qeydiyyatçının yanına gedir, onlar isə komissiya sədrinin göstərişi ilə (səsvermə başa çatdırılanadək) qeydiyyatçılar tərəfindən yazılmış

izahatlarda (mövcud olduğu təqdirdə) həmin göstəricilərin nəzərə alınması ilə) hesablayırlar:

DİQQƏT!

- ▶ **Əgər bərabərlik baş tutmursa, qeydiyyatçı yenidən saymalı və miqdarı dəqiqləşdirməlidir. Əgər bərabərlik yenə də baş tutmasa, qeydiyyatçı izahat yazmalıdır (səbəbi göstərilməklə), bu isə yekun protokolunaa əlavə edilməlidir.**
- ▶ **Qeydiyyatçıların izahatlarında (mövcud olduğu təqdirdə) verilmiş göstəricilər səsvermənin yekun protokolunun tərtibi zamanı nəzərə alınmalıdır.**
- ▶ **Yuxarıda göstərilən məlumatlar məlum olduqdan sonra, vacibdir ki, qeydiyyatçılar həmçinin səsvermədə iştirak edən seçicilərin bərabərlik məlumatlarını bütün növ siyahıda saysınlar. Komissiya sədri məlumatları Dairə seçki komissiyasına verir.**

Komissiyanın sədri səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərin iştirakı ilə komissiya üzvlərindən püşkatma yolu ilə ən azı üç sayıcı seçir, müşahidəçilər isə öz tərkiblərindən, qarşılıqlı razılaşma əsasında iki nəfərdən çox olmamaq şərti ilə nəzarətçi seçirlər. Əgər müşahidəçilər öz aralarında razılığa gələ bilmirlərsə, onlardan iki nəzarətçini püşkatmayolu ilə komissiyanın sədri seçir (*Seçki məcalləsi – maddə 67.1*).

Sayıcların aşkar edilməsi üçün püşkatma aşağıdakı qaydalara əməl etməklə keçirilir:

Məntəqə seçki komissiyasının sədri:

- ▶ Komissiya üzvlərinin sayına müvafiq olaraq bir forma və növdə vərəqlər hazırlayır;
- ▶ Vərəqlər üzərində eyni rəngli qələmlə funksiyaların "Birinci sayıcı", "İkinci sayıcı və "Üçüncü sayıcı" adlarını yazır;
- ▶ Püşkatma vərəqlərini komissiyanın xüsusi möhürü ilə təsdiq edir;
- ▶ Bütün vərəqləri elə qatlayır ki, onlarda mətni oxumaq mümkün olmasın və masanın üzərinə qoyur.

Püşkatmada iştirak edən komissiya üzvləri püşkatma vərəqlərini götürürlər. Komissiyanın katibi püşkatmanın nəticələrini Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə daxil edir (*Seçki məcalləsi- maddə 61.2.v*).

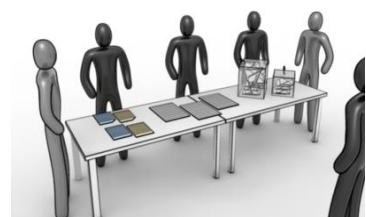
Komissiyanın sədri püşkatma yolu ilə 2 nəfərdən çox olmayaraq, nümayəndə seçir, bunlar isə komissiya üzvlərindən püşkatma yolu ilə seçilmiş sayıcılarla birlikdə əsl və batil olunmuş seçki bülletenlərinin hesablanması prosesində iştirak edirlər (*Seçki məcalləsi – maddə 67.2*).

DİQQƏT!

Seçki subyektlərinin nümayəndələri olan, təyin olunmuş komissiya üzvləri tərəfindən püşkatma yolu ilə seçilmiş sayıcılar, püşkatmada iştirak etmirlər (*Seçki məcalləsi – maddə 67.2*)

Komissiyanın sədri və sayıcılar seçki məntəqəsini səsli sayılması proseduru üçün hazırlayırlar:

- ▶ Sayıcılar masanın bir tərəfində yer tuturlar;
- ▶ Komissiyanın sədri elə yerdə əyləşir ki, o bütün sayıcıları görə bilsin;
- ▶ Komissiyanın katibi sədrin yanında əyləşir və Qeydlər kitabını doldurur;
- ▶ Səsvermə binasında olmaq hüququna malik digər şəxslər (sayıcılardan) iki metr aralıda yer tuturlar (*Seçki məcalləsi–maddə 68.3*).

Komissiyanın sədri sayıcıların masalarına aparmalıdır:

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısını, xüsusi siyahını, aparılmalı seçki qutusunun siyahısını;
- ▶ İstifadə olunmamış seçki bülletenlərini;
- ▶ Korlanmış seçki bülletenləri;
- ▶ Əsas və daşınan seçki qutularını;
- ▶ Müqayisə etmək üçün saxlanılmış yoxlama vərəqini;
- ▶ Kalkulyator.

Seçki qutusu açılanadək həyata keçiriləsi prosedurlar

(Seçki məcəlləsi – maddə67)

Sayıclar səsvermədə iştirak edən seçicilərin ümumi miqdarını ardıcılıqla sayırlar (Seçki məcəlləsi –maddə 67.3):

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısı əsasında;
- ▶ Xüsusi siyahı əsasında;
- ▶ Aparılmalı seçki qutusunun siyahısı əsasında.

Məntəqə seçki komissiyasının katibi nəticələri dərhal nümayiş protokoluna və Qeyd kitabına daxil edir. Məntəqə seçki komissiyasının katibi istifadə olunmamış seçki bülletenlərinin küncələrini kəsir. İstifadə

olunmamış və korlanmış seçki bülletenlərini ayrı-ayrı zərflərdə paketləşdirir (Seçki məcəlləsi – maddə 67.4).

Seçicilərin siyahılarının, korlanmış və istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin möhürlənməsi

(Seçki məcəlləsi –maddə 67.3, 67.4-5¹)

Komissiyanın katibi ayrı-ayrılıqda möhürləyir:

- ▶ Seçicilərin vahid siyahısını;
- ▶ Xüsusi siyahısını;
- ▶ Aparılmalı seçki qutusunun siyahısını.

Sayıclar ayrı-ayrılıqda möhürləyirlər:

- ▶ İstifadə olunmamış seçki bülletenlərini;
- ▶ Korlanmış seçki bülletenlərini;

Sayıclar hər bir zərfin üzərində seçki məntəqəsinin adını və nömrəsini, seçki sənədlərinin növünü göstərir. Sayıclar və komissiyanın sədri zərfin üzərinə imza atırlar.

Qeyd edilən prosedur bitdikdən sonra Məntəqə seçki komissiyasının katibi **seçicinin surətinin və təqdim etdiyi sənədlə/ seçici siyahısında olan fotosəkil ilə bir-birinə uyğun gəlmədiyi halda**, eləcə də səsvermə günü qeydiyyat kitabı üçün əlavə olunan sənədlərinin cəmini qeyd edir (məlumatları qeydiyyat kitabına qeyd edir).

Məntəqə seçki komissiyasının katibi qeyd edilən sənədi möhürləyir; möhürlənmiş zərfdə seçki məntəqəsinin adını, nömrəsini, sənədlərin adını göstərir və imzalayır.

Aparılmalı seçki qutusunun açılması

(Seçki məcəlləsi –maddə 68.1,2,4)

Komissiya ilk növbədə aparılmalı seçki qutusunu açır.

Komissiyanın sədri, komissiya üzvlərinin və səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərin iştirakı ilə seçki qutusunun möhürünün bütövlüyünü yoxlayır.

DİQQƏT!

Əgər möhürün bütövlüyünün pozulduğu aşkar edilərsə, lakin Məntəqə seçki komissiyası belə hesab edərsə ki, təqdirdə, bu Seçki Məcəlləsinin tələblərini pozmağa səbəb olmamışdır, komissiyanın sərəncamı ilə səsvermə nəticələrinin yekunlaşdırılması proseduru davam etdirilir. Əks təqdirdə, komissiya sərəncamla qutunun və seçki sənədlərinin möhürlənməsi barədə qərar qəbul edir və səslərin sayılması prosedurları başa çatdırıldıqdan sonra möhürlənmiş aparılacaq qutu başqa sənədlərlə birlikdə Dairə Seçki Komissiyasına təqdim olunur.

Sayıclar aparılacaq seçki qutusunda olan xüsusi zərfləri masanın üzərinə yerləşdirirlər, bundan sonra isə:

- ▶ Aparılacaq seçki qutusunda yoxlama vərəqinin mövcudluğunu yoxlayırlar;
- ▶ Qutuda mövcud olan yoxlama vərəqini komissiyada müqayisə məqsədilə saxlanılmış yoxlama vərəqəsi ilə tutuşdururlar;
- ▶ Əgər pozuntu aşkar edilməzsə, komissiyanın sədri sayıclara xüsusi zərfləri aparılacaq qutuya müvəqqəti qaytarmaq göstərişini verir.

DİQQƏT!

Əgər yoxlama vərəqi aşkar edilməzsə və ya o müqayisə üçün saxlanılmış yoxlama vərəqindən əsaslı surətdə fərqlənərsə, aparılacaq qutuda aşkar edilmiş bütün xüsusi zərflər və bülletenlər paket halında bağlanır və “ Batildir” sözləri yazılır, komissiya səslərin sayılması prosedurları başa çatdırıldıqdan sonra möhürlənmiş zərfləri başqa sənədlərlə birlikdə Dairə Seçki Komissiyasına təqdim edir.

Əsas seçki qutusunun açılması

(Seçki məcəlləsi –maddə 68.1,2,5)

Komissiya sədri, komissiya üzvlərinin və səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərin iştirakı ilə seçki qutusunda möhürün bütövlüyünü yoxlayır.

DİQQƏT!

Əgər möhürün bütövlüyünün pozulduğu aşkar edilərsə, ancaq komissiyanın bunun Seçki Məcəlləsinin tələblərinin pozulmasına səbəb olmadığını hesab etdiyi təqdirdə, komissiyanın sərəncamı ilə səsvermənin nəticələrinin yekunlaşdırılması proseduru davam etdirilir. Əks təqdirdə, seçki qutusu möhürlənir və seçki qutusu, başqa seçki sənədləri və qutunun və seçki sənədlərinin möhürlənməsi qərarı barədə komissiyanın sərəncamı dərhal Dairə Seçki Komissiyasına verilir.

Sayıclar:

- ▶ Əsas seçki qutusunda mövcud olan xüsusi zərfləri və seçki bülletenlərini masanın üzərinə düzürlər;
- ▶ Əsas seçki qutusunda yoxlama vərəqinin mövcudluğunu yoxlayırlar və onu komissiyada müqayisə məqsədilə saxlanılmış yoxlama vərəqi ilə tutuşdururlar.

DİQQƏT!

Əgər yoxlama vərəqi aşkar edilməzsə və ya o müqayisə üçün saxlanılmış yoxlama vərəqindən əsaslı surətdə fərqlənərsə, bütün xüsusi zərflər və seçki bülletenləri qablaşdırılır, möhürlənir, müvafiq protokol tərtib olunur və dərhal Dairə Seçki Komissiyasına verilir.

Səslərin hesablanması proseduru:

Sayıclar masanın bir tərəfində yer tuturlar, onların yanlarında isə müşahidəçilərdən seçilmiş iki nəfər nəzarətçi durur və püşkatma yolu ilə seçilmiş seçki subyektlərinin iki nəfər nümayəndəsi yer tutur.

Seçki bülletenlərinin çeşidlənməsi

(Seçki məcalləsi- maddə 69)

Birinci sayıcı:

- ▶ Xüsusi zərfdən seçki bülletenini çıxarır;
- ▶ Seçki bülletenlərinin düzgünlüyünü yoxlayır;
- ▶ Kimə səs verildiyini elan edir;
- ▶ Seçki bülletenini seçki subyektlərinə uyğun olaraq sayıcılara verir;
- ▶ Xüsusi zərfləri ayrıca qoyur.

Sayıcılar ayrı-ayrılıqda düzülər:

- ▶ Bülletenləri, hər bir seçki subyekti üçün verilmiş səsələrə uyğun olaraq;
- ▶ Batil hesab olunmuş bülletenləri;
- ▶ Şübhəli hesab olunan bülletenləri.

Müəyyən olunmuş nümunənin seçki bülleteni yalnız o halda batil hesab oluna bilər, əgər :

- ▶ Xüsusi zərf müəyyən olunmuş nümunədən deyilsə;
- ▶ Xüsusi zərfdə müəyyən olunmuş miqdardan çox seçki bülleteni aşkar edilmişdirsə;
- ▶ Seçki bülleteni seçki qutusunda xüsusi zərfdə aşkar edilmişdirsə;
- ▶ Seçki bülleteni seçicilərin qeydiyyatçısının imzası və xüsusi möhürü ilə təsdiqlənməyibsə;
- ▶ Seçicinin hansı seçki subyektinə səs verdiyini müəyyənləşdirmək mümkün olmur;
- ▶ Seçki bülleteni başqa seçki məntəqəsinə mənsubdursa (belə bülletenlər ayrıca paketə toplanır və onların miqdarı yalnız Qeydlər kitabında göstərilir, qeyd edilən göstəricilər yekun protokoluna daxil edilmir.

Seçki bülletenlərinin çeşidlənməsi başa çatdırıldıqdan sonra komissiya şübhəli sayılan bülletenlərin həqiqiliyi məsələsini müzakirə edir və püşkatma ilə həll edir.

Həqiqi hesab edilmiş seçki bülletenlərini komissiyanın sədri həqiqi bülletenlər dəstinə (seçki subyektlərinə verilmiş səsələrə əsasən), batil hesab olunmuş seçki bülletenlərini isə batil hesab edilmiş seçki bülletenləri dəstinə əlavə edir.

Seçki bülletenlərinin hesablanması

Bülletenlər çeşidləndikdən sonra komissiya sədri sayıcılara göstəriş verir ki, hesablasınlar:

- ▶ Batil hesab olunmuş bülletenləri;
- ▶ Hər bir seçki subyektinə verilmiş səsleri.

DİQQƏT!

Seçki subyektinə mənsub hər 10 seçki bülleteni metal sıxıcı ilə sıxılır və tam, eləcə də tam olmayan hər bir dəstin üzərində yuxarı tərəfdə bağlanmış seçki bülletenlərinin miqdarı yazılmalıdır.

Komissiyanın sədri hər bir seçki subyektinin topladığı səslerin miqdarını elan edir. Komissiyanın katibi sədrə birlikdə göstəricilərin doğruluğunu yenidən yoxlamaq məqsədilə yoxlayır:

Subyektlər tərəfindən
Qazanılmış səslerin sayı

+

Batil hesab edilmiş
bülletenlərin sayı

≤

Seçicilərin imzalarının
sayı

Əgər seçici subyektlər tərəfindən toplanılmış səsrlə bülletenlərin **cəmi seçicilərin imzalarından artıqdırsa**, komissiya sədri sayıcılara göstəriş verir ki, göstəriciləri yenidən hesablasınlar və bundan sonra bərabərlik baş tutmasa, komissiyanın sədri sayıcılara göstəriş verir ki, göstəriciləri yenidən saysınlar və nəticələri komissiyanın katibi Qeydlər kitabına və nümayiş protokoluna daxil edir.

Seçki bülletenlərinin möhürlənməsi

(Seçki məcalləsi –maddə 69.6,9)

Seçki bülletenləri sayıldıqdan sonra komissiyanın sədri sayıcılara ayrı-ayrı zərflərdə möhürlənmək üçün göstəriş verir:

- ▶ Batıl hesab olunmuş bülletenləri (onlara "batildir" sözü yazılır);
- ▶ Seçki subyektinə mənsub seçki bülleteni dəstini.

DİQQƏT!

Seçiki subyektinə mənsub seçki bülletenləri paketi üzərində məntəqənin adı və nömrəsi, seçki subyektinin göstəriciləri (adlandırılması, adı və soyadı) və onun tərəfindən toplanmış səsrlərin miqdarı, eləcə də bu paketə qoyulmuş seçki bülletenlərinin miqdarı yazılmalıdır.

Hər bir zərfin üzərində sayıcılar dairə və məntəqənin nömrələrini, seçki bülletenlərinin növlərini və miqdarını yazırlar. Zərfin möhürlənmə zolağında sayıcılar və komissiyanın sədri imza atırlar.

Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun tərtibi

(Seçki məcalləsi –maddə 70-71)

Komissiyanın katibi sədrlə razılaşma əsasında səsvermənin nəticələrinin yekun protokoluna doldurur və Qeydiyyat jurnalında qeydiyyatdan keçirir.

Komissiyanın bütün üzvü səsvermə nəticələrinin yekun protokollarını imzalamağa məcburdur. Əgər o, ona daxil olunan məlumatlarla razılaşmırsa, onun protokola yazılı şəkildə fərqli fikirini əlavə etmək hüququ var, Səsvermə nəticələrinin yekun protokolu məntəqə seçki komissiyasının xüsusi möhürü ilə təsdiqlənir.

Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunda məlumatların düzəlişi qadağandır. Səhvlərin düzəlişi üçün səsvermə nəticələrinin yekun protokolunda həmin məlumatların kənarında qeyd edilir ki "düzəldilmişdir" və düzəlmiş protokol tərtib olunur.

Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun açıqlığı

(Seçki məcalləsi –maddə 71.8)

Seçki komissiyasının səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun surətinin kütləvi tanışlıq üçün asmalıdır. Komissiya protokolun surətini, komissiya üzvlərinin əlavə olunmuş fərqli fikirlərini (əgər varsa), tələb olunduğu təqdirdə seçki binasında olmaq hüququna malik bütün şəxslərə ötürür.

Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun surəti komissiyanın möhürü və komissiya sədrinin və komissiya katibinin imzası ilə təsdiq edilməlidir. Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun surətini götürən şəxs Qeydlər kitabında sənədi götürdüyünü imzası ilə təsdiq edir.

Komissiya səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu, düzəliş protokolunu və qeydiyyatçıların yazılı izahatları ilə birlikdə (beləsinin mövcudluğu təqdirdə) dərhal MSK-ya göndərməyə borcludur.

Qeydiyyat jurnalının, səsvermə günü Qeydlər kitabının möhürlənməsi, səsvermə sənədlərinin Dairə seçki komissiyasına verilməsi

Bütün prosedurlar başa çatdırıldıqdan sonra komissiyanın Qeydiyyat jurnalı və qeydlər kitabı bağlanır, komissiyanın sədri və katibi ona imza atırlar və bu, komissiyanın möhürü ilə təsdiq edilir.

Komissiya möhürləyir:

- ▶ Seçkilər günü Qeydlər kitabını, qeydiyyat jurnalını və ərizə/şikayətləri;
- ▶ Məntəqə seçki komissiyasının xüsusi möhürünü (Komissiya möhürünü möhürlənmiş zərfinə komissiyanın bütün üzvləri imza atırlar).

DİQQƏT!

Səsvermə nəticələrinin yekun protokolu möhürlənmişdir.

Komissiyanın səlahiyyətli üzvləri Məntəqə seçki komissiyasında inventarı və seçki sənədləri qutusunu/kisəsini verirlər. Burada möhürlənmiş seçki sənədləri yerləşdirilir. Bununla əlaqədar qəbul-təhvil aktı tərtib olunur. Qəbul-təhvil aktını seçki sənədlərini verən və alan şəxslər imzalayırlar, bundan sonra isə hər birinə aktın bir nüsxəsi verilməlidir.

IV HİSSƏ

SƏSVERMƏ GÜNÜNÜN ƏRİZƏ VƏ ŞİKAYƏTLƏRİ

I. FƏSİL SƏSVERMƏ GÜNÜNÜN ƏRİZƏ VƏ ŞİKAYƏTLƏRİNİN QEYDƏ ALINMASI

Məntəqə və Dairə Seçki Komissiyalarında partiyanın/seçki blokunun, seçicilərin təşəbbüs qrupunun nümayəndəsinin, müşahidəçinin hüququ vardır:

- ▶ Ərizəni/şikayəti Məntəqə seçki komissiyasının sədrinə, onun müavininə və yaxud komissiyanın katibinə vernək (Əlavə №2).
- ▶ Səsvermə günü (15 iyun), seçki proseduru ilə əlaqədar iddialar, şikayətlər və qeydlər Qeydlər kitabında əks olunmalıdır (10-cu və növbəti səhifələrdə).

DİQQƏT!

- ▶ **Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərə Qeydlər kitabına etiraz, qeyd və ya şikayət daxil etməyə heç kəsin mane olmaq hüququ yoxdur (Seçki məəcəlləsi – maddə 62.10).**
- ▶ **Qeydlər kitabına qeyd daxil edən şəxs öz soyadını, adını və (Gürcüstan vətəndaşının qeydiyyatı vəsiqəsi üzrə) ünvanını göstərməyə borcludur.**

Komissiyanın katibi, ərizə/şikayətin qəbulunu təsdiq etmək məqsədilə ərizəçiyə öz imzası ilə yazılı arayış verir. Burada ərizə/şikayətin qəbul tarixi, dəqiq vaxtı və jurnalda onun üçün verilmiş nömrəni göstərir. Qeyd edilən arayışı komissiyanın katibi öz imzası ilə təsdiq etməlidir (Əlavə №3).

Şikayətlərin qeydə alınması prosesini müşahidə etmək məqsədilə Məntəqə seçki komissiyasının

sədri seçki məntəqəsində olan seçki subyektlərinin nümayəndələrindən püşkatma yolu ilə ən azı iki nümayəndə seçir. Nümayəndələr tərəfindən pozuntular qeydə alındığı təqdirdə, qeydiyyatla əlaqədar qərarı komissiya qəbul edir.

Səsvermə günü ərizə və şikayətlərdə nöqsanların aşkarlanması qaydası

Məntəqə seçki komissiyasının katibi, sədri və ya sədrin müavini ərizə-şikayəti təqdim edən nöqsanını aşkar edir və onu aradan qaldırmaq üçün münsab vaxt müəyyənləşdirir və yaxud ərizə/şikayəti qəbul etmir:

- ▶ Ərizə/şikayətin tərtib edildiyi tarix və vaxtı;
- ▶ Ərizəçinin/şikayətçinin adını, soyadını və qeydiyyatda olduğu yeri;
- ▶ Seçki məntəqəsinin nömrəsini;
- ▶ Şahid olduğu təqdirdə, adını, soyadını və qeydiyyat yerini.

Ərizəçinin müəyyən edilmiş vaxtda nöqsanı analoji ərizə/şikayət təqdim etmək yolu ilə düzəltmək və yaxud yeni ərizə vermək hüququ vardır (burada onun nöqsanlarının aşkar edildiyi göstəricilər qeydə alınır).

Komissiyanın katibi Qeydlər kitabında "nöqsan" qeydini göstərir. Həmin yazının qarşısında ərizəni/şikayəti təqdim edən şəxs və komissiyanın katibi imza atırlar.

DİQQƏT!

Nöqsanın aradan qaldırılması müddəti Məntəqə seçki komissiyasının katibi və ərizə -şikayəti təqdim edən şəxsin razılığı əsasında müəyyənləşdirilir. Nöqsanın aradan qaldırılması müddəti barədə tərəflər arasında narazılıq baş verdiyi təqdirdə, vaxtı, yalnız Məntəqə seçki komissiyasının katibi təyin edir.

Nöqsan aradan qaldırıldığı təqdirdə, komissiyanın katibi qeyd olunan barəsində "Nöqsan aradan qaldırılmışdır" müvafiq qeydini yazır və dəqiq vaxt göstərməklə Qeydiyyat jurnalına daxil edir. Qeydin qarşısında ərizə/şikayəti təqdim edən şəxs və komissiyanın katibi imza atır.

DİQQƏT!

Müəyyən olunmuş vaxtda nöqsan aradan qaldırılmadığı təqdirdə ərizə/şikayət müzakirə olunmur, bunun barəsində isə Məntəqə seçki komissiyası sərəncam verir (Sərəncamın başlığında müzakirə olunmamasının konkret səbəbi göstərməlidir).

II. FƏSİL SƏSVERMƏ GÜNÜ ƏRİZƏ VƏ ŞİKAYƏTLƏRƏ REAKSIYA

Səsvermə günü saat 7:00-dan qutunun açılmasınadək keçirilmiş prosedurların pozulmasına aid olan ərizə/şikayətə komissiyanın sədri dərhal müvafiq reaksiyasını bildirməli və mövcud pozuntunu aradan qaldırmalıdır.

Pozuntu aradan qaldırıldığı təqdirdə "Pozuntu aradan qaldırılmışdır" adlı müvafiq qeyd aparılır və dəqiq vaxt göstərməklə qeydlər kitabına daxil edilir.

Səsin hesablanmasına və səsvermənin nəticələrinin yekun prosedurunun pozulmasına aid olan ərizə/şikayəti Məntəqə seçki komissiyası müzakirə etmir və səsvermə günündən üç təqvim günü müddətində Dairə Seçki Komissiyasına təqdim edir.

Təqdim olunmuş ərizə/şikayət müzakirə edilmir və Məntəqə seçki komissiyası ərizə/şikayətin müzakirə olunmamış saxlandığı barədə sərəncam verir, əgər:

- ▶ Ərizə/şikayət hüququ olmayan şəxs tərəfindən tərtib edilmişdirsə;
- ▶ Ərizə/şikayətdə pozuntunun məği və onun törədildiyi vaxt qeyd edilməmişdirsə;
- ▶ Ərizə/şikayət seçki komissiyasına qanunla nəzərdə tutulmuş vaxtın pozulması ilə təqdim edilmişdirsə;
- ▶ Təqdim edilmiş ərizə/şikayətdəki nöqsan müəyyən olunmuş vaxtda düzəldilməmişdirsə.

Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2012-ci il 9 mart tarixli №14/2012 qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

Seçki administrasiyası qulluqçularının Etika məcəlləsi

Maddə 1. Ümumi müddəalar

Seçki administrasiyası qulluqçularının Etika məcəlləsi (sonralar "Məcəllə") davranış qaydasını müəyyən edir və seçki administrasiyasının istənilən qulluqçusu üçün məcburidir.

Maddə 2. Məcəllənin hüquqi əsasları

Bu məcəllənin hüquqi əsasları Gürcüstan Konstitusiyası, Gürcüstanın üzvi qanunu olan "Gürcüstanın Seçki məcəlləsi" (sonradan "Seçki məcəlləsi"), Gürcüstanın qanunvericilik və qanunatabe normativ aktlardır.

Maddə 3. Terminlərin izahı

Bu məcəllənin məqsədləri naminə onda istifadə edilmiş terminlərin aşağıdakı mənası vardır:

- a) Seçki administrasiyası – MSK, MSK aparatı, Acarıstan Seçki dairəsi, Acarıstan Seçki dairəsi aparatı, Dairə və Məntəqə seçki komissiyaları;
- b) Ailə üzvü – qulluqçunun həyat yoldaşı, övladı və övladlığı, birbaşa yaxın və uzaq qohumlar, bacı-qardaşı, onunla daim yaşayan şəxs.

Maddə 4. Məcəllənin məqsədləri, vəzifələri və fəaliyyət dairəsi

1. Məcəllənin məqsədi cəmiyyətdə Seçki administrasiyasının nüfuzunu artırmaqdan, Seçki administrasiyasına münasibətdə cəmiyyətin üzvlərinin etimadını möhkəmləndirməkdən, seçki prosesinə cəlb olunmuş tərəflərə münasibətdə bu davranış qaydalarına əməl etmək və tətbiq etməkdən ibarətdir.
2. Məcəllənin vəzifəsi qulluqçuların peşə etikasını normalarına sədaqətlik, yüksək əqli yetişkənlik və xidməti borca münasibətdə şəxsi məsuliyyət hissələrini yüksəltməkdən ibarətdir.
3. Məcəllənin fəaliyyəti Seçki administrasiyasında fəaliyyət göstərən qulluqçuları əhatə edir.

Maddə 5. Seçki administrasiyası qulluqçularının (sonradan -qulluqçuların) fəaliyyətinin əsas prinsipləri

Qulluqçu borcludur:

1. Qanuna hörmət etməyə:

Qanunvericiliyin dəqiq və ardıcıl həyata keçirilməsini təmin etməli, funksiyaların yerinə yetirilməsi zamanı müstəqil, vicdanlı və tərəfsiz olmalıdır.

2. Ədalətli, tərəfsiz və müstəqil olmağa:

- a) Subyektin, seçicinin və seçki prosesində iştirak edən başqa şəxslər üçün bərabər və ədalətli mühitin yaradılmasını təmin etməlidir;
- b) Elə hərəkətlərdən çəkinməlidir, hansılar ki, hər hansı bir partiyanın və yaxud seçki subyektinin tərəfdarı/əleyhdarı hərəkəti kimi dərk oluna bilər;
- c) Qulluqçu ailəsi üzvlərinin seçki subyektini kimi qeyd edildiyi halda, yuxarı komissiyaya və yaxud MSK-ya 5 iş günü ərzində yazılı surətdə ərizə təqdim etməlidir, əks təqdirdə, bu təqdim etməmək qeyd edilən müddətdə inzibati məsuliyyətə cəlb olunmağın əsasına çevrilə bilər.
- ç) Siyasi partiya, təşkilat və ya siyasi prosesə qoşulmuş şəxsdən hədiyyə və ya qiymətli bir şey almamalıdır;
- d) Siyasi partiya, təşkilat və ya seçki prosesində iştirak edən şəxs tərəfindən təşkil olunmuş ziyafətlərə, banketlərə və bayram tədbirlərinə getməməlidir.;
- e) Seçki dövründə yerli və ya dövlət hakimiyyətinin vəzifəli şəxsləri şəxsi xarakterli görüşlərdən və səfərlərdən çəkinməlidir.

v) Seçkilər dövründə yerli və dövlət hökumət vəzifəsində olan şəxslərlə şəxsi xarakterli görüşlərdən və səfərlərdən çəkinsin.

3. Şəffaf hərəkət etməyə:

Maraqlı tərəflərə seçki prosesi və yaxud Seçki administrasiyasının fəaliyyəti ilə əlaqədar informasiyanın və sənədlərin alınmasına kömək göstərməlidir (seçici siyahılarında şəxsi nömrəni əhatə edən informasiyadan başqa).

4. Peşəkar, intizamlı və punktual olmağa:

a) Onun üçün təşkil edilmiş treninqlərdə iştirak etsin və seçki prosedurlarını dərinlən öyrənsin;

b) İş vaxtının və əmlakının qeyri-xidməti məqsədlərə xərclənməsinə yol verməsin;

q) Kommunikal olsun və şəxsi və ya başqa növ münaqişələr yaratmaqdan və ya onları qızıqdırmaqdan çəkinməlidir;

d) Öz mülahizələrini söyləyərkən dəlilləşdirilmiş tənqidi taktiki şəkildə əks etdirdin;

e) Punktual olmalı və qanunla müəyyən edilmiş müddətlərə müvafiq hərəkət etməlidir.

Maddə 6. Bu Məcəllənin tələblərini pozmağa görə məsuliyyət

1. Bu Məcəllə ilə təsbit olunmuş tələblərin pozulması inzibati yayınma hesab olunur və onda Seçki administrasiyası qulluqçusuna Seçki məcəlləsini və "Dövlət qulluğu haqqında" Gürcüstan qanunu ilə təsbit olunmuş qaydada məsuliyyətə cəlb oluna bilər.

2. Seçki administrasiyasının qulluqçuları, hansılar ki, dövlət qulluqçuları deyillər və onlara "Dövlət qulluğu haqqında" qanun şamil edilmir, bu məcəllənin tələblərinin pozulmasına görə Seçki məcəlləsi ilə təsbit olunmuş meyarlara müvafiq, qayda ilə məsuliyyət daşıyırlar.

Seçki komissiyasına təqdim olunmuş ərizə/şikayətin rekvizitləri

Ərizə/şikayətdə qeyd edilir:

- ✓ Ərizənin/şikayətin tərtib edilməsi tarixi və vaxtı*;
- ✓ Ərizəçinin/şikayəçinin adı, soyadı və ünvanı *;
- ✓ Seçki məntəqəsinin nömrəsi *;
- ✓ Şahidin olduğu təqdirdə, onun adı, soyadı və qeydə alındığı yer *;
- ✓ Pozuntunun məğzi və onun törədildiyi vaxt **;
- ✓ Pozuntunun müəyyənləşdirildiyi təqdirdə, müəyyənləşdirilməsi mümkün olan göstəricilər **;
- ✓ Pozuntuya yol verənin izahatı (onun mövcudluğu təqdirdə)**;
- ✓ Ərizəçinin/şikayətçinin əlaqə telefonunun (yaşadığı evin və ya mobil telefonunun) nömrəsi***;
- ✓ Eləcə də ərizəçinin/şikayətçinin faksı və elektron poçtunun ünvanı (mövcud olduqları təqdirdə) ***;
- ✓ Müxtəlif əlavə məlumatlar.

---

* Qeyd edilən rekvizitlərin göstərilməməsi ərizə/şikayətin nöqsanının müəyyənləşdirilməsi əsasını, nöqsanların aradan qaldırılmadığı təqdirdə isə onun müzakirə olunmamış saxlanması əsasını qeyri-dəqiq və ya natamam təşkil edir.

** Qeyd edilən rekvizitlərin göstərilməməsi nöqsanın müəyyənləşdirilməsindən kənar ərizə/şikayətin müzakirə olunmamış saxlanması əsasını.

*** Qeyd edilən rekvizitlərin qeyri-dəqiq və ya natamam göstərilməməsi ərizə/şikayətin nöqsanının müəyyənləşdirilməsi və müzakirə olunmamış saxlanması əsası ola bilməz, lakin tərəfin şikayətinin müzakirəsinə qayıtmağın qeyri-mümkünlüyünün səbəbi ola bilər.

№ "....." ..... Seçki dairəsi
№ "....." ..... Məntəqə seçki komissiyası

Ərizə/şikayətin qeydiyyatdan keçirilməsi haqqında

ARAYIŞ

Ərizə/şikayətin qəbul edilmə tarixi: .....

Ərizə/şikayətin qəbul edilmə vaxtı: .....

Ərizə/şikayətin qeydiyyat nömrəsi: .....

Komissiyanın katibi:

.....

/ İmza /

Məntəqə seçki komissiyasının sədrinin səlahiyyətləri

1. Məntəqə seçki komissiyasının iclası ilə bağlı səlahiyyətlər:

- Komissiya iclasını çağırırsınız (Seçki məcəlləsi- maddə 8.2);
- Məntəqə seçki komissiyasının iclaslarına rəhbərlik edirsiniz (Seçki məcəlləsi- maddə 27.1.b);

2. İnzibati səlahiyyətləri:

- Komissiya katibinə və komissiyanın başqa üzvlərinə tapşırıq verə bilərsiniz (Seçki məcəlləsi- maddə 27.1.e);
- Əmr vermək hüququna maliksiz (Seçki məcəlləsi- maddə 30.1.q);
- Məntəqə seçki komissiyasına daxil olan sənədləri və Məntə qə seçki komissiyasının adına gəlmiş korrespondensiyanı qəbul edir və öz qətnamə ilə bölüşdürürsünüz (Seçki məcəlləsi- maddə 27.1.q);
- Dairə seçki komissiyası qarşısında sənədlər, inventar və başqa materialların qəbul edilməsində, saxlanması və təyinatına uyğun verilməsində məsuliyyət daşıyırsınız (Seçki məcəlləsi- maddə 27.1.d; maddə 63.6).
- Kütləviliyi təmin etmək məqsədilə nəzərə alın ki, məntəqədə nəzərəçarpan yerdən asılmalıdır (Seçki məcəlləsi- maddə 8):
  - Komissiyanın kontakt telefon (faksı) nömrəsi və başqa rekvizitləri;
  - Məntəqə seçki komissiyasının fəaliyyətinə aid seçki administrasiyasının hüquqi aktları;
  - Komissiya və komissiya sədrinin səlahiyyətləri;
  - Seçici siyahıları, seçici siyahısına dəyişikliklər daxil etmənin və qeyri-dəqiqlikləri şikayət etmək qayda və müddətini.

DİQQƏT!

- Səsvermə gününə qədər ən gec iki gün qalmış dəqiqləşdirilmiş siyahıların son versiyası sizə təqdim olunacaq (seçki komissiyası üçün ayrılmış versiya – masa siyahısı və ictimai informasiya vasitələrinə aid olan divar siyahısı) (Seçki məcəlləsi- maddə 31.11);
- İctimai informasiyaya aid olan divar siyahısının ilkin versiyasını götürməli və dəqiqləşdirilmiş siyahını eyni yerdən asmalısınız.

Səsvermədən bir gün əvvəl (21 may) Məntəqə seçki komissiyası sədrinin səlahiyyətləri

1. Səsvermə binasının təşkili ilə əlaqədar səlahiyyətlər:

- Səsvermə binasının təşkili üçün məsuliyyət daşıyırsınız. Nəzərə alın (Seçki məəcəlləsi – maddə 58.4):
  - Səsvermə binasında gizli səsvermə kabinələri quraşdırılmalıdır (hər 500 seçici üçün ən azı bir kabinə nəzərdə tutulmalıdır) Hər kabinədə bir qələm olmalıdır;
  - Seçicilərin qeydə alınması üçün yer ayrılmalı və qeydiyyatçıların sayına müvafiq olaraq masalar yerləşdirilməlidir;
  - Şəffaf seçki qutusu nəzərə çarpan yerdə qoyulmalıdır;
  - Xüsusi zərflər üçün seçki qutusunun yaxınlığında masa yerləşdirilməlidir.
- Səsvermə binasında nəzərə çarpan yerdə asılmalıdır (Seçki məəcəlləsi – maddə 58.4.d; 58.5):
  - Seçicilərin vahid siyahısının ictimai informasiya üçün aid olan versiyası (divar siyahısı);
  - Seçicilərin xüsusi siyahısının ictimai informasiya üçün aid olan versiyası (divar siyahısı);
  - Aparılası seçki qutusunun ictimai informasiya üçün aid olan versiyası (divar siyahısı);
  - Namizədlərin siyahıları;
  - Səsvermə təlimatı və MSK tərəfindən müəyyən olunmuş seçki bülletenlərinin doldurulması qaydası;
  - Hansı bülletinin batil hesab olunması barədə qanundan çıxarış;
  - Səsvermə nəticələrinin nümayiş protokolu.

2. Seçki sənədlərinin qəbulu ilə əlaqədar səlahiyyətlər:

Yadınızıda saxlayın: seçkilərin başlanmasına ən azı 12 saat qalmış Məntəqə seçki komissiyasından seçki bülletenlərini və xüsusi zərfləri almalısınız. Təhvil alarkən **mütləq sayın** və verilmiş seçki bülletenlərinin və xüsusi zərflərin miqdarını qəbul-təhvil protokoluna daxil edilmiş göstəricilərlə müqayisə edin (Seçki məəcəlləsi – maddə 63.9-11). Yoxlayın ki, bülletendə sizin seçki məntəqəsinin və seçki dairəsinin nömrəsi olsun.

Səsvermə günü (22 may) Məntəqə seçki komissiyası sədrinin səlahiyyətləri

saat 07:00-08:00

- Saat 07:00 seçki məntəqəsini açın, telefonla Dairə Seçki Komissiyasına seçki məntəqəsinin açılması və komissiya üzvlərinin kvorumu barədə (7 üzv) məlumat verin (Seçki məcəlləsi –maddə 61.1)

- Səsvermə gününün Qeydlər kitabını, Qeydiyyat jurnalını, səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu və nümayiş protokolunu (nəzərə çarpan yerdən asılır) katibə təhvil

---

- Səsvermə binasında olmaq səlahiyyətinə malik şəxslərin akreditasiya və rəqlərini yoxlayın (şəxsiyyət vəsiqəsi ilə güvvədədir).

- Hamının gözü qarşısında Məntəqə seçki komissiyasının möhürünün yerləşdiyi zərfin bütövlüyünü yoxlayın və onu açın (möhürlərin nömrəsini Qeydlər kitabının 9-cu səhifəsində əks olunmalıdır) (Seçki məcəlləsi – maddə 61.2.b).

- Aparılası seçki qutusunu daşıyacaq 2 seçki komissiyası üzvünü müəyyənləşdirmək üçün püşkatma keçirin, burada yalnız partiyalar tərəfindən təyin olunmuş komissiya üzvləri iştirak edir (Seçkiməcəlləsi –maddə 61.2.d)

- Məntəqə seçki komissiyası üzvləri arasında qalan funksiyaların (seçicilər axınının nizamlayıcısı, seçicilərin qeydiyyatını aparan, seçki qutusuna və zərflərə nəzarət komissiya üzvləri) bölüşdürülməsi üçün püşkatma keçirin (Seçki məcəlləsi –maddə 61.2.e)

- Şikayətlərin qeydə alınması prosesini müşahidə etmək məqsədilə, seçki məntəqəsində olan seçki subyektləri nümayəndələrindən ən azı iki nümayəndəni aşkar etmək üçün püşkatma keçirin. Yadıınızda saxlayın, püşkatma ilə seçilmiş nümayəndələr və komissiyanın katibi eyni partiya tərəfindən təqdim edilmiş şəxs ola bilməz (Seçki məcəlləsi –maddə 61.5)

- Komissiya katibindən xahiş edin ki, seçicilərin sayını seçicilərin vahid siyahısında, xüsusi siyahıda, eləcə də aparılası qutunun siyahısında elan etsin. (Seçki məcəlləsi –maddə 61.6. a)

- Komissiya katibindən xahiş edin ki, alınmış seçki bülletenlərinin və xüsusi zərflərin sayını elan etsin (Seçki məcəlləsi –maddə 61.6.b)

- Yoxlayın ki, seçki qutusu boşdur və əsas və aparılası seçki qutularını fərdi nömrəyə malik möhürlə möhürləyin (Seçki məcəlləsi –maddə 61.6.q)

- Hər bir qeydiyyatçıya verin: seçicilərin siyahısını (eləcə də xüsusi siyahını –qeydiyyatçılardan birinə), bülletenlərin bir-bir bloknotunu, markirovka mayesi, qeydiyyatçının möhürü (möhürün nömrəsini səsvermə günü qeydiyyat kitabının 9-cu səhifəsində qeyd edin) (Seçki məcəlləsi –maddə 61.7)

- Axının nizamlayıcısına markirovkanı yoxlayan ultrabənövşəyi fənər verin Seçki qutusuna və zərflərə nəzarət edən komissiya üzvünə xüsusi zərflər və əsas seçki qutusunu təhvil verin;

- Komissiya üzvlərinə materialların verilməsindən dərhal sonra, səsvermə başlananadək Məntəqə seçki komissiyası katibi ilə birlikdə (birinci seçicinin göstəricilərindən başqa) yoxlama və rəqlərinin özünün surətini çıxaran formanı doldurun. Diqqət yetirin ki, komissiyanın bütün üzvləri yoxlama və rəqinə imza atsınlar (Seçki məcəlləsi –maddə 61.10)

Saat 08:00-dan

- Seçki məntəqəsinə birinci seçici gələn kimi qeydiyyatdan keçir, bülleten götürür və bundan sonra komissiya katibinə göstəriş verin ki, birinci seçicinin göstəricilərini yoxlama vərəqinə daxil etsin. Yoxlama vərəqinin bir nüsxəsini əsas seçki qutusuna, ikinci nüsxəsini aparılmalı seçki qutusuna (onun mövcudluğu təqdirdə) yerləşdirin, üçüncü yoxlama vərəqini isə saxlayın (Seçki məcəlləsi –maddə 61.10)
- Birinci seçici qeydiyyatdan keçdikdən sonra Dairə Seçki Komissiyasına telefon vasitəsilə qutunun möhürlənməsi, yoxlama vərəqənin qutuya atılması, komissiyanın xüsusi möhürünün və qeydiyyat möhürlərinin birinci surətinin çıxarılması və surətin nümunəsinin səsvermə gününün Qeydlər kitabında əks olunması barədə məlumat verin.

Saat 09:00-dan

- Saat 09:00-dan püşkatama yolu ilə müəyyənləşdirilmiş komissiyanın 2 nəfər üzvünə aparılmalı seçki qutusunun vasitəsilə səsvermə keçirməyi həvalə edin və onlara verin (*Seçki məcəlləsi –maddə 66.3*):
  - Aparılmalı seçki qutusunun siyahısını;
  - Seçicilər qeydiyyatçısı tərəfindən imza və xüsusi möhürlə təsdiq olunmuş lazımı sayda seçki bülletenini;
  - Xüsusi zərfləri;
  - Yoxlama vərəqi yerləşdirilən möhürlənmiş aparılmalı seçki qutusunu.

- Saat 10:00** Qeydiyyatçılardan xahiş edin ki, səsvermə prosesinə mane olmadan, siyahılarda seçicilərin
- Saat 12:00** imzaları və onlar tərəfindən verilmiş bülletenlərin miqdarını yenidən saysınlar. Əgər göstəricilər
- Saat 15:00** arasında fərq aşkar edilərsə, qeydiyyatçı dərhal izahat yazmalıdır, bu izahat isə səsvermə
- Saat 17:00** nəticələrinin yekun protokoluna əlavə olunmalıdır

Saat 12:00 və 17:00-da Qeydiyyatçı ilə birlikdə seçicilər siyahısında sayılmış seçicilərin imzalarının sayını katibə Qeydlər kitabına və Məntəqə seçki komissiyasının nümayiş protokoluna daxil etdirin və bu barədə Dairə Seçki Komissiyasına məlumat verin (Seçki məcəlləsimaddə 65.6).

Saat 20:00-dək

- Aparılmalı seçki qutusu ən gec saat 20:00-dək seçki məntəqəsinə qaytarılmalıdır. (Seçki məcəlləsi maddə66.1).

Saat 20:00 –dan qutunun açılmasına qədər

- Saat 20:00-da seçkilərin başa çatdığını elan edin. Komissiya üzvlərindən birinə növbədə dayanmış seçiciləri saymağı həvalə edin. Səsvermə başa çatdıqdan sonra seçki məntəqəsinin qapısını bağlayın və qutunun kəsiyini möhürləyin (Seçki məcəlləsi- maddə 65.8)
- Səsvermə başa çatdıqdan sonra hər bir qeydiyyatçının yanına gedin, göstəriş verin ki, (səsvermə başa çatdırılanadək) onlar tərəfindən yazılmış izahatlarda (onun mövcudluğu təqdirdə) həmin göstəricilərin nəzərə almaqla) hesablasınlar:

Əgər bərabərlik baş tutmursa, qeydiyyatçıya yenidən saymağı və miqdarını dəqiqləşdirməyi həvalə edin. Əgər bərabərlik yenə də baş tutmasa, qeydiyyatçıdan izahat yazmağı (səbəbi göstərilməklə) xahiş edin, bunu isə yekun protokoluna əlavə etməlisiniz.

-
- Yuxarıda göstərilən məlumatları müəyyən etdikdən sonra, qeydiyyatçıları səsvermədə iştirak edən seçicilərin bərabərlik məlumatlarını bütün növ siyahıda saymağa tapşırıq verin.
-
- Püşkatma yolu ilə ən azı 3 sayıcı seçin. Əgər müşahidəçilər öz aralarında razılığa gələ bilmirlərsə, onlardan iki nəzarətçini püşkatmayolu ilə seçin (Seçki məcəlləsi – maddə 67.1)
-
- Əgər müşahidəçilər seçki bülletenlərinin hesablama prosesinə nəzarətçi şəxsləri seçə bilmədikdə, onda müşahidəçilər arasında püşkatma yolu ilə 2 nəzarətçi seçin (Seçki məcəlləsi –maddə 67.1)
-
- Püşkatma yolu ilə 2 nəfərdən çox olmayaraq, nümayəndə seçin, bunlar isə komissiya üzvlərindən püşkatma yolu ilə seçilmiş sayıcılarla birlikdə həqiqi və batil olunmuş seçki bülletenlərinin hesablanması prosesində iştirak edirlər (Seçki məcəlləsi –maddə 67.2)
-
- Sayıcılara göstəriş verin ki, seçicilərin vahid siyahısında, xüsusi siyahıda və aparılası seçki qutusunun siyahısında səsvermədə iştirak edən seçicilərin ümumi miqdarını saysınlar(Seçki məcəlləsi –maddə 67.3)
-
- Komissiya katibinə göstəriş verin ki, seçicilərin masaüstü, xüsusi və aparılası seçki qutusunun siyahıları ayrı-ayrılıqda möhürlənsin (Seçki məcəlləsi –maddə 67.3)
-
- Sayıcılara göstəriş verin ki, istifadə olunmamış və korlanmış seçki bülletenlərini ayrı-ayrılıqda möhürləsinlər(Seçki məcəlləsi –maddə 67.4);
-
- Möhürlənmiş zərfin üzərində məntəqənin adını, nömrəsini, seçki sənədlərinin növünü yazın və sayıcılarla birlikdə imzalayın(Seçki məcəlləsi –maddə 67.5)

Seçki qutusunun açılması, səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun doldurulması

- Seçki qutusunun, eləcə də aparılası seçki qutusunun, möhürünün bütövlüyünü yoxlayın (Seçki məcəlləsi – maddə 68.1)
-
- İlk növbədə, aparılası seçki qutusunu (onun mövcudluğu təqdirdə) açın. Sayıcılar seçki qutusunda yoxlama vərəqinin mövcudluğunu yoxlayırlar və komissiyada müqayisə məqsədilə saxlanılmış yoxlama vərəqinə oxşarlığını müəyyən edirlər. (Seçki məcəlləsi –maddə 68.4)
-
- Əsas seçki qutusunu açın. Sayıcılar seçki qutusunda yoxlama vərəqinin mövcudluğunu yoxlayırlar və onun həqiqiliyini təsdiq etmək məqsədilə onu komissiyada müqayisə etmək üçün saxlanılmış yoxlam vərəqi ilə müqayisə edirlər. (Seçki məcəlləsi –maddə 68.5)
-
- İstisna halında yaradılmış seçki məntəqəsinin seçki qutusunu (onun mövcudluğu təqdirdə) açın. Sayıcılar seçki qutusunda yoxlama vərəqinin mövcudluğunu yoxlayırlar və onun həqiqiliyini təsdiq etmək məqsədilə onu komissiyada müqayisə etmək üçün saxlanılmış yoxlama vərəqi ilə müqayisə edirlər.

Əgər hər şey öz qaydasında olarsa sayıcılar əsas, aparılması vı istisna halında yaradılmış seçki məntəqəsinin seçki qutusundan masanın üzərinə tökülmüş zərfləri bir-birinə qarışdırırlar (Seçki məcəlləsi –maddə 68.5)

Sayıcılara göstəriş verin ki, bülletenləri çeşidləsinlər. Komissiya ilə birlikdə şübhəli sayılan seçki bülletenlərin bir-bir baxın (Seçki məcəlləsi –maddə 69.5).

Sayıcılara göstəriş verin ki, batil hesab olunmuş bülletenləri və hər bir seçki subyektinə verilmiş səsleri/seçki bülletenlərini hesablasınlar (Seçki məcəlləsi –maddə 69.6-9)

Komissiyanın katibi ilə birlikdə səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun məlumatlarının düzgünlüyünü yoxlayın:

Sayıcılara göstəriş verin ki, paketləşdirib möhürləsinlər: batil seçki bülletenlərini (başqa seçki məntəqəsi üçün ayrılmış bülletenlər ayrıca möhürlənir), hər bir seçki subyektinin seçki bülletenini (paketi sayıcılar və sədr izmalayı) (Seçki məcəlləsi –maddə 69.6-9)

Komissiyanın katibi sizinlə razılaşma əsasında, səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunu doldurur. Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunu tərtib edərkən qeydiyyatçıların izahatları nəzərə alınmalıdır (onun mövcudluğu təqdirdə). Komissiya katib yekun protokolunu seçki gününü Qeydiyyat kitabında qeydiyyatdan keçirir. Komissiyanın bütün üzvü səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu imzalamağa məcburdular, bununla onların Seçki Məntəqəsində olmaqları təsdiq olunur. Səsvermə nəticələrinin doldurulmuş yekun protokolunu komissiyanın xüsusi möhürü ilə təsdiq edin. Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun sürətini, düzəliş protokolu və qeydiyyatçıların yazılı izahatları ilə birlikdə (onun mövcudluğu təqdirdə) dərhal MSK-ya göndərin (Seçki məcəlləsi –maddə71.14).

Seçki nəticələrini yekun protokolunun surəti ni verərkən (istənilən halda) katiblə birlikdə imza atmalı və komissiyanın xüsusi möhürü ilə təsdiq etməlisiniz (seçki məcəlləsi –maddə 71.8).

Komissiyanın möhürünü ayrı-ayrı zərflərdə möhürləyin (komissiyanın xüsusi möhürünün möhürlənmiş zərfinə komissiyanın bütün üzvləri imza atırlar) (Seçki məcəlləsi –maddə 71.13); qeydiyyatçıların möhürləri, Qeydlər kitabı, Qeydiyyat jurnalı, şikayətlər, səsvermə nəticələrinin yekun protokolu möhürlənmiş.

Möhürlənmiş seçki sənədini böyük qutuya yerləşdirin və seçki komissiyasına aparın. Qutuday ayrı səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu, qeydiyyat jurnalını, seçki gününün Qeydiyyat kitabını və ərizə-şikayətlərin möhürlənmiş paketlərini aparın.

Səsvermə günü (22 may) Məntəqə seçki komissiyası katibinin səlahiyyətləri

Saat 07:00 – 08:00

- Seçki məntəqəsi sədrindən seçkilər gününün Qeydlər kitabını, Qeydiyyat jurnalını, səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu və nümayiş protokolunu təhvil alın.

- Səsvermə nəticələrinin nümayiş protokolunu seçki məntəqəsində nəzərə çarpan yerdən asın.

- Səsvermə günü Qeydlər kitabının birinci və ikinci səhifələrinə, lakin lazım gəldikdə - 10-cu və sonrakı səhifələrində də seçki məntəqəsinin açılışı zamanı səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslərin (komissiya üzvlərinin, müşahidəçilərin, nümayəndələrin) adlarını, soyadlarını daxil edin və onlardan xahiş edin ki, səsvermə binasında olmalarını Qeydlər kitabında özimzaları ilə təsdiq etsinlər (Seçki məəcəlləsi – maddə 61.2.a)

- Komissiya sədri tərəfindən komissiyanın xüsusi möhürü ilə möhürlənmiş zərfi açıqdıqdan sonra, qeyd olunan möhürün nömrəsini səsvermə günün Qeydlər kitabının 9-cu səhifəsində qeyd edin.

- Komissiya üzvləri arasında funksiyaların bölüşdürülməsi üçün püşkatmanın nəticələrini səsvermə gününün Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə daxil edin (Seçki məəcəlləsi –maddə 61.2.v)

- Şikayətlərin qeydə alınması prosesini müşahidə etmək məqsədilə keçirilən püşkatma nəticəsində seçilmiş seçki subyektləri nümayəndələrinin göstəricilərini səsvermə gününün Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə daxil edin

---

- Seçicilərin vahid siyahısında, xüsusi siyahıda və aparılası seçki qutusu siyahısında mövcud olan seçicilərin sayını elan edin və onlar haqqında məlumatı seçkilər günü Qeydlər kitabının 6-cı, və 7-ci (vərəqəsində) və səsvermə nəticələrinin nümayiş protokolunda göstərin (Seçki məəcəlləsi –maddə 61.9)

- Götürülmüş seçki bülətenlərinin sayını elan edin və seçki gününün Qeydiyyat kitabının 6-cı, 7-ci səhifəsində və səsvermə nəticələrinin nümayiş protokolunda göstərin (Seçki məəcəlləsi –maddə 61.9)

- Səsvermə günü Qeydiyyat kitabının 3-cü və 9-cu səhifələrində hər bir seçicinin qeydiyyatçıya verdiyi möhür nömrəsini qeyd edin.

- Seçki qutusunun möhürlənmə vaxtını, seçki qutularının möhürlənməsinin fərdi nömrələrini Qeydlər kitabının 4-cü səhifəsinə daxil edin.

- Səsvermə başlanana qədər komissiyanın sədri ilə birlikdə (birinci seçicinin göstəricilərindən başqa) yoxlama vərəqinin öz surətini çıxartma formasını doldurun. Ona da diqqət yetirin ki, komissiyanın iştirak edən bütün üzvləri yoxlama vərəqəsində imza atsınlar(*Seçki məəcəlləsi –maddə 61.10*).

Saat 08:00-dan

- Seçki məntəqəsinə birinci seçici gələn kimi qeydiyyatdan keçirin, büləten götürün və bundan sonra birinci seçicinin göstəricilərin yoxlama vərəqinə daxil edin (yoxlama vərəqinin göstəricilərin Qeydlər kitabının 4-cü səhifəsinə daxil edin).

Saat 09:00-da

- Aparılası seçki qutusunun daşıyıcıları olan komissiya üzvlərinə neçə ədəd seçki bülleteni və xüsusi zərf verildiyini Qeydlər kitabının 4-cü səhifəsində qeyd edin. (Seçki məcəlləsi –maddə 62.6).

Saat 12:00-da

- Hər bir qeydiyyatçı ilə birlikdə seçicilərin siyahılarında seçkilərdə iştirak edən seçicilərin imzalarının miqdarını yenidən sayın və onların cəmini Qeydlər kitabının 6-cı, 7-ci səhifəsinə, və nümayiş protokoluna daxil edin.

Saat 17:00

- Hər bir qeydiyyatçı ilə birlikdə seçicilərin siyahılarında seçkilərdə iştirak edən seçicilərin imzalarının miqdarını yenidən sayın və onların cəmini Qeydlər kitabının 6-cı, 7-ci səhifəsinə, və nümayiş protokoluna daxil edin.

Saat 20:00-a kimi

- Seçki məntəqəsinə qayıtdıqdan sonra Aparılası seçki qutusunda (əgər varsa) istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin və xüsusi zərflərini küncünü kəsin, "korlanmış" sözünü yazın və komissiyanın sədri imzaladıqdan sonra ayrı-ayrılıqda saxlayın, onların sayını qeydlər kitabının 4-cü səhifəsində qeyd edin.

Saat 20:00-dan –qutunun açılışnadək

- Qeydlər kitabının 4-cü səhifəsinə saat 20:00-dək növbədə duran seçicilərin sayını daxil edin.

-
- Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsində komissiya üzvləri arasında sayıcıların funksiyalarının püşkatma yolu ilə bölünməsinin nəticələrini qeyd edin.

-
- Səsvermə gününün Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə seçki bülletenlərinin sayılması prosesinə nəzarət məqsədilə müşahidəçilərdən seçilmiş nəzarətçilərin göstəricilərini daxil edin.

-
- Səsvermə gününün Qeydlər kitabının 3-cü səhifəsinə sayıcılarla birlikdə həqiqi və ya batil bülletenlərin sayılmasında iştirak edən püşkatma nəticəsində seçilmiş səsvermə subyektləri nümayəndələrinin göstəricilərini daxil edin.

-
- Qeydlər kitabında səslerin sayılması zamanı səsvermə binasında olan şəxslərin kimliyini qeyd edin.

-
- Seçicilərin vahid siyahısının, xüsusi siyahının və aparılası seçki qutusunun siyahısının əsasında sayıcılar tərəfindən aşkara çıxarılmış səsvermədə iştirak edən seçicilərin ümumi sayını Qeydlər kitabında və nümayiş protokolunda göstərin (Seçki məcəlləsi –maddə 67.3)

-
- Seçicilərin vahid, xüsusi və aparılası seçki qutusunun siyahısını ayrı-ayrılıqda büküb qablaşdırın və möhürləyin Möhürlənmiş paketlərə komissiyanın sədri və sayıcılar imza atırlar (Seçki məcəlləsi – maddə 67.3).

-
- Seçicinin surətinin və təqdim etdiyi sənədlə/sənədlərlə/ seçicinin siyahısında olan fotosəkilin bir-birinə uyğun olmadığını** və seçki günü qeydiyyat kitabına əlavə olunan sənədlərin sayını qeyd edin. Məlumatları qeydiyyat kitabının 29-cu və sonrakı səhifələrində qeyd edin, bundan sonra qeyd edilən sənədləri möhürləyin. Möhürlənmiş paketə seçki məntəqəsinin adını və nömrəsini qeyd edin, sənədləri imzalayın (Seçki məcəlləsi – maddə 67.5¹).

-
- İstifadə olunmamış bülletenlərin küncələrini kəsin. İstifadə olunmamış və korlanmış seçki bülletenləri ayrı-ayrı paketləşdirin. Möhürlənmiş paketlərə komissiyanın sədri və sayıcılar imza atırlar (Seçki məəcəlləsi –maddə 67.4).

Seçki qutusunun açılması, səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun doldurulması

- Seçki qutusu açıldıqdan sonra sayıcılar tərəfindən hesablanmış batil bülletenlərin və seçki subyekti tərəfindən toplanmış səsərin miqdarını Qeydlər kitabına və nümayiş protokoluna daxil edin (başqa seçki məntəqəsinə mənsub batil seçki bülletenlərinin miqdarı yalnız Qeydlər kitabında göstərilir) (Seçki məəcəlləsi –maddə 69.6.8)

-
- Komissiyanın sədri ilə birlikdə yekun protokolu doğruluğunu yoxlayın: subyektlər tərəfindən toplanmış səsərin sayı + batil bülletenlərin sayı = yaxud < imzaların sayı.

-
- Sayıcılar tərəfindən səsərin proseduru başa çatdırıldıqdan sonra, Məntəqə seçki komissiyasının sədri ilə razılaşaraq, səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu doldurun (Seçki məəcəlləsi –maddə 71.1). Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu tərtib edərkən seçicilərin qeydiyyatçıların izahatında göstərilən məlumatlar nəzərə alınmalıdır (olduğu halda) **Yadınızda saxlayın! Yekun protokollarına daxil edilmiş göstəriciləri düzəltmək qadağandır** (Seçki məəcəlləsi – maddə 70.3)

-
- Səsvermənin nəticələrinin yekun protokoluna imza atın və diqqət yetirin ki, komissiyanın bütün üzvləri bu protokolları imzalasınlar. Protokolu komissiyanın möhürü ilə təsdiq edin və Qeydiyyat kitabında qeydiyyata keçirin (Seçki məəcəlləsi –maddə 71.4)

-
- Səsvermənin nəticələri yekunlaşdırıldıqdan sonra Qeydlər kitabını və Qeydiyyat jurnalını müvafiq “Jurnal bağlanmışdır” qeydi ilə bağlayın, sizin və komissiya sədrinin imzası ilə təsdiq edin, bundan sonra isə onları komissiyanın möhürü ilə təsdiq edin (Məntəqə seçki komissiyasının rəqlamenti –maddə 11.15; Seçki məəcəlləsi –maddə 62.11 , 71.12)

NƏZƏRƏ ALIN!

- Komissiya üzvləri arasında püşkatma yolu ilə müəyyən olunmuş funksiyaların başqa üzvə müvəqqəti verildiyi təqdirdə, informasiyanı Qeydlər kitabının 5-ci səhifəsində göstərin (Seçki məəcəlləsi –maddə 61.2.z.)
- Markirovka prosedurundan keçərkən seçicidə aşkar olunsay ki, onda markirovka vardır, onun kimliyinin qeydlər kitabının 4-cü səhifəsinə daxil edin
- Qeydiyyat jurnalında və Qeydlər kitabının 10-cu və sonrakı səhifələrində hər bir daxil olan ərizə/şikayəti qeydə alın (Seçki məəcəlləsi –maddə 62.9)
- Yekun protokollarının surətini verərkən surəti Qeydiyyat jurnalında qeydiyyata keçirin, onu məntəqə seçki komissiyasının möhürü ilə təsdiq edin və komissiya sədri ilə birlikdə onu imzalayın (Seçki məəcəlləsi –maddə 71.8)
- Səsvermə nəticələrinin yekun protokolunu surətini verərkən onu qəbul edən şəxslər səsvermə gününün Qeydiyyat kitabında imza ilə təsdiq etməlidir.

Seçicilər axınını nizamlayan komissiya üzvünün funksiyaları
(maddə 64, maddə 65)

- Seçki məntəqəsinə gəlmiş seçicilər axınını nizamlayın.
- Seçicilərdən Gürcüstan vətəndaşlığı haqqında şəxsiyyət vəsiqəsini və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı pasportunu təqdim etməyi xahiş edin.
- Ultrabənövşəyi fənərlə yoxlayın. Seçicidə markirovka olunub-olunmamasını və, əmin olduqda ki, seçicidə markirovka nəzərə çarpmır, bundan sonra ona səsvermədə iştirak etmək hüququ verin.
- Diqqət yetirin, seçicilərə mənsub qeydiyyat masasının yaxınlığında neçə nəfər seçici dayanmışdır. Əgər qeydiyyat masasının yanında 2 nəfərdən çox seçici durmuşdursa, səsvermə binasına növbəti seçicinin daxil olmasını yubandır.
- Seçicilərə göstəriş verin ki, seçicilər siyahısına soyadının birinci hərfi daxil edilmiş qeydiyyat masasına yaxınlaşsınlar.

Diqqət!

- Əgər seçicinin Gürcüstan vətəndaşlığını təsdiq edən şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı pasportu olmazsa, ona izah edin ki, səsvermədə iştirak edə bilməz. Ondan səsvermə binasını tərk etməyi xahiş edin.
- Əgər qurğu aşkar etsə ki, seçicinin artıq markirovkası var, ona səsvermədə iştirak etmək qadağan olunur. Onun kimliyi barədə komissiya sədrinə məlumat verin. Seçicidən səsvermə binasını tərk etməyi xahiş edin.
- Yuxarı ətraf orqanları olmadığına görə səsvermə prosedurunda müstəqil şəkildə (fiziki vəziyyəti) iştirak edə bilməyən seçici markirovka yoxlanışı və markirovka prosedurundan keçmir.

**Seçiciləri qeydə alan komissiya üzvlərinin funksiyaları:
(Maddə 65)**

- Seçicilərdən təqdim olunmasını tələb edin:
  - ✓ Gürcüstan vətəndaşlığını təsdiq edən şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı passportu
  - ✓ Məcburi yerini dəyişmiş şəxs halında –Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud Gürcüstan pasportu ilə birlikdə qaçqınlıq şəhadətnaməsini.
- Yoxlayın, seçici seçicilərin vahid və ya xüsusi siyahısına daxil edilmişdirmi və seçicinin şəxsi nömrəsini seçicilər siyahısında mövcud olan nömrə ilə müqayisə edin.
- Təqdim edilən sənəddə/sənədlərdə qeyd edilən seçicinin qeydiyyat məlumatlarını və seçici siyahısında olan məlumatların uyğunluğunu yoxlayın.
- Təqdim edilən sənəddə/sənədlərdə və seçici siyahısında olan fotosəkilin və seçicinin surətinin bir-birilə uyğunluğunu yoxlayın.
- Əgər seçici seçicilər siyahısına daxil edilmişdirsə, seçicini markirovka edin.
- Seçki bülleteni (arxa tərəfində, onun üçün ayrılmış yerdə) qeydiyyatçının möhürü ilə təsdiq edin.
- Seçki bülletenin arxa tərəfində imza atın.
- Seçicilər siyahısında öz imzanızla seçki bülletenin verilməsini təsdiq edin.
- Seçicidən xahiş edin ki, seçicilər siyahısında öz soyadının qarşısında seçki bülletenin təhvil almasını imzası ilə təsdiqləsin
- Seçiciyə özünüzün imzaladığınız və qeydiyyatçının möhürü ilə təsdiq olunmuş bülleteni təqdim edin.
- Seçiciyə göstəriş verin ki, gizli səsvermə kabinetinə daxil olsun.

DİQQƏT!

- Əgər seçici Gürcüstan vətəndaşlığını təsdiq edən şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı passportunu, məcburi yerini dəyişmiş şəxs halında – Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud Gürcüstan pasportu ilə birlikdə qaçqınlıq şəhadətnaməsini təqdim etməzsə ona bülleteni verməməlisiniz.
- Əgər seçici markirovkadan imtina edirsə, onun səsvermədə iştirak etmək hüququ yoxdur və ona seçki bülleteni verilməməlidir.
- Yuxarı ətraf orqanları olmadığına görə səsvermə prosedurunda müstəqil şəkildə (fiziki vəziyyəti) iştirak edə bilməyən seçici markirovka yoxlanışı və markirovka prosedurundan keçmir, ona seçki bülleteni verilmədən seçiciləri qeydə alan seçicilərin vahid siyahısında "Seçicinin imzası" qrafasında "Fiziki vəziyyət" adlı qeyd yazır və bunu şəxsi imzası ilə təsdiq edir.
- Əgər sizin və seçicinin seçki bülleteni korlanarsa, bu barədə dərhal komissiyanın sədrinə məlumat verin və seçiciyə yeni (sizin tərəfinizdən imzalanmış və qeydiyyatçının möhürü ilə təsdiqlənmiş) seçki bülleteni verin.

NƏZƏRƏ ALIN!

- ✓ Tövsiyə olunur ki, qeydiyyatçılar saat 10:00, 12:00, 15:00, 17:00 və 19:00-da səsvermə prosesinə mane olmadan, siyahılarda seçicilərin imzalarını və onlar tərəfindən verilmiş bülletenlərin miqdarını (sədrə təhvil verilmiş xarab olan bülletenlər nəzərə alınmaqla) saysınlar. Əgər göstəricilər arasında fərq aşkar edilərsə, qeydiyyatçı dərhal izahat yazmalıdır, bu isə səsvermənin yekun protokoluna əlavə olunmalıdır.
- ✓ Qeydiyyatçı funksiyasının başqasına verildiyi təqdirdə, qeydiyyatçı siyahılarda seçicilərin imzaları və onun tərəfindən verilmiş bülletenlərin miqdarını yenidən saymağa borcludur (sədrə təhvil verilmiş korlanmış bülletenlər daxil olmaqla) və nəticələri sədrə bildirir. Əgər göstəricilər arasında uyğunsuzluq aşkar olunarsa, qeydiyyatçı dərhal izahat yazmalıdır, həmin izahat səsvermə nəticələrinin yekun protokoluna əlavə olunmalıdır.

**Aparılması seçki qutusunu daşıyan komissiya
üzvlərinin funksiyaları
(maddə 66)**

DİQQƏT!

Aparılması seçki qutusunun vasitəsilə səsvermə seçkilər günü saat 09:00-dan saat 19:00-dək keçirilir.

- Səsvermə günü saat 9:00-da Məntəqə seçki komissiyasının sədri sizə təhvil verməlidir:
  - ✓ Aparılması seçki qutusunun siyahısını;
  - ✓ Seçicilərin qeydiyyatçısı tərəfindən imzalanmış və xüsusi möhürlə təsdiq edilmiş lazımi miqdarda seçki bülletenlərini;
  - ✓ Xüsusi zərfləri;
  - ✓ Yoxlama vərəqəsi yerləşdirilən möhürlənmiş aparılması seçki qutusunu,;
- Seçiciyə yaxınlaşan kimi ondan təqdim olunmasını xahiş edin:
  - ✓ Gürcüstan vətəndaşlığını təsdiq edən şəxsiyyət vəsiqəsini və yaxud Gürcüstan vətəndaşlığı pasportunu;
  - ✓ Məcburi yerini dəyişmiş şəxs halında –Gürcüstan vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi və yaxud Gürcüstan pasportu ilə birlikdə qaçqınlıq şəhadətnaməsini;
- Seçicinin şəxsi nömrəsini aparılması seçki qutusunun siyahısında mövcud olan şəxsi nömrə ilə müqayisə edin.
- Aparılması seçki qutusunun siyahısında öz imzanızla seçki bülleteninə verilməsini təsdiq edin.
- Seçicidən xahiş edin ki, aparılması seçki qutusunun siyahısında öz soyadının qarşısında seçki bülleteni almasını öz imzası ilə təsdiq etsin.
- Seçiciyə qeydiyyatçının imzası və möhürü ilə təsdiq olunmuş seçki bülleteni verin.
- Seçici tərəfindən bülleten doldurulduqdan sonra ona xüsusi zərf verin və göstərin ki, qatlanmış seçki bülletenini onda yerləşdirsin.
- Seçicidən xahiş edin ki, xüsusi zərflə aparılan seçki qutusuna salsın.
- Səsvermə başa çatdırıldıqdan sonra aparılması seçki qutusunun kəsiyini elə möhürləyin ki, möhürü zədələmədən onu açmaq mümkün olmasın.
- Aparılması seçki qutusunu ən gec saat 20:00-dək seçki məntəqəsinə qaytarın.
- Səsvermə binasına qayıtdıqdan sonra Məntəqə seçki komissiyasının katibinə istifadə olunmamış bülletenləri və xüsusi zərfləri təhvil verin, Məntəqə seçki komissiyası sədrinin göstərişlərini gözləyin.

DİQQƏT!

- Əgər aparılması seçki qutusunun möhürünün bütövlüyü pozularsa, bu barədə Məntəqə seçki komissiyası sədri dərhal məlumatlandırılmalıdır. Müvafiq protokol tətbiq edin (səbəbi göstərin) və yanındakı şəxslərlə birlikdə imzalayın. Komissiya sədrinin növbəti göstərişlərini gözləyin.
- Aparılması seçki qutusu vasitəsi ilə səsvermədə iştirak edən seçiciyə markirovka tətbiq olunmur.
- Fiziki vəziyyətinə görə seçici tərəfindən aparılması seçki qutusu vasitəsilə səs verildiyi təqdirdə, aparılması seçki qutusu siyahısının "Seçicinin imzası" qrafasında –aparılması seçki qutusunu daşıyan komissiya üzvü "Fiziki vəziyyət" adlı qeyd yazır və bunu şəxsi imzası ilə təsdiq edir.
- Fiziki vəziyyətinə görə seçicinin (həmçinin seçki bülletenini sərbəst doldura bilmədikdə) yerinə onun yanında seçki bülletenini doldurur, xüsusi zərflə yerləşdirir və zərflə seçki qutusuna atır (o, seçki komissiyasının üzvü, namizəd, seçki subiyektinin nümayəndəsi və müşahidəçi olmamalıdır).

**Seçki qutusunda və xüsusi zərflərə nəzarət edən komissiya
üzvünün funksiyaları
(Maddə 65)**

- Daimi surətdə seçki qutusunun yanında olmalısınız.
- Seçki qutusunda və xüsusi zərflərə nəzarət etməlisiniz.
- Seçki qutusundakı xüsusi zərfin atıldığı kəsik qapalı olmalıdır.
- Gizli səsvermə kabinetindən seçici çıxdıqdan sonra ona göstəriş verin ki, ayrıca qoyulmuş masanın üzərindən müstəqil olaraq bir xüsusi zərf götürsün və qatlanmış seçki bülleteni onda yerləşdirsin.
- Seçicinin əlində yalnız bir zərf tutduğuna əmin olduqdan sonra, seçki qutusunun kəsiyini açın və seçiciyə xüsusi zərfi qutuya atmasına göstəriş verin.
- Seçicidən seçki məntəqəsini tərk etməyi xahiş edin.

DİQQƏT!

- Yalnız seçicinin seçki bülleteni xüsusi zərfdə yerləşdirmək hüququ vardır, fiziki vəziyyətə malik seçici istisna təşkil edir; əvəzində, onun iştirakı ilə bülleten(lər)i öz arzusu ilə seçdiyi şəxs xüsusi zərfdə yerləşdirir və sonra onun köməyi ilə zərfi seçki qutusuna atır, həmçinin səsvermə kabinetində seçki bülleteninə doldurulmasında ona yardım göstərir.
- Səsvermə qutusunun yanında eyni vaxtda bir nəfərdən çox seçicinin olması yolverilməzdir.
- Seçki komissiyası üzvünün doldurulmuş seçki bülleteni açmaq hüququ yoxdur.
- Seçici xüsusi zərfdə bülleteni yerləşdirənə qədər ondan əlində müvafiq sayda seçki bülleteni və bir zərf olduğunu göstərməyi tələb etmək hüququnuz vardır.

Seçki məntəqəsində foto-video çəkiliş
(Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2012-ci 24 sentyabr №42/2012 sayılı qərarı əsasında hazırlanmışdır)

I

Seçki məntəqəsinin açılmasından (səhər saat 7:00) Məntəqə seçki komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələrinin hazırlanması dövrü daxil olmaqla

Səsvermənin gizliliyini təmin etmək məqsədilə, yolverilməzdir:

- ▶ Seçicinin seçiminin aşkar olmaması məqsədilə səsvermə **kabinəsində** foto-video çəkiliş aparmaq;
- ▶ Gürcüstan Seçki Məcəlləsinə görə kütləvi informasiyaya aid edilməyən seçki komissiyası üçün ayrılmış seçicilərin siyahılarının (masaüstü) variantının və başqa məlumat və ya materialın çəkilməsi.

Səsvermə prosesinin maneəsiz davam etməsini təmin etmək məqsədilə:

- ▶ Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxsdən müsahibə götürmək yalnız səsvermə binası xaricində **yolveriləndir**;
- ▶ Seçki komissiyası üzvləri tərəfindən müsahibənin verilməsi səsvermə prosesində onlara şamil edilmiş **vəzifələri yerinə yetirmələrinə mane olmadan həyata keçirilməlidirlər**.

Səsvermə binasında olmaq hüququna malikdirlər:

- ▶ Seçicinin - səs vermək üçün lazım olan müddətdə;
- ▶ Məntəqə seçki komissiyasının üzvlərinin və yuxarı seçki komissiyası üzvlərinin və nümayəndələrinin;
- ▶ Seçki subyektlərinin nümayəndələrinin (eyni bir seçki subyektindən ən çoxu 1 nəfər);
- ▶ Medianın akreditə olunmuş nümayəndələrinin (eyni bir mətbuat və KİV-in ən çox 3 nümayəndəsinin);
- ▶ Qeydiyyatdan keçmiş müşahidəçi təşkilatın müşahidəçilərinin (eyni bir yerli müşahidəçi təşkilatdan ən çox 1 müşahidəçinin);
- ▶ Qeydiyyatdan keçmiş beynəlxalq təşkilatın müşahidəçilərinin (eyni bir beynəlxalq təşkilatın ən çox 2 müşahidəçisinin).

II

Səsvermə günü, səhər saat 7:00-dan birinci seçicinin seçki məntəqəsinə gəlməsinə qədər və seçki məntəqəsində sonuncu seçicinin səs verməsindən sonrakı dövrdən yekun protokolların tərtib olunması dövrü də daxil olmaqla

Seçki prosesinin şəffaflığını təmin etmək məqsədilə:

Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslər yalnız məntəqə seçki komissiyası sədri tərəfindən ayrılmış xüsusi yerdən, çəkiliş subyekt/obyektindən ən azı **3 metr** aralıdan (haradan ki, səsvermə prosesi görünür) foto-video çəkiliş apara bilərlər.

!

Əgər səs vermə binasında 3 metr aralı olmasına imkan yoxdursa, çəkiliş yerini məntəqə seçki komissiyasının sədri təyin edir.

III

Səsvermə günü, seçki məntəqəsinə birinci seçicinin gəlməsi anından sonuncu seçicinin səs vermə müddətinədək.

Seçki prosesinin şəffavlığını təmin etmək məqsədilə:

- ▶ Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslər seçki məntəqələrində səsvermənin elə anlarını maneəsiz çəkə bilərlər, orada yüksək ictimai maraq kəsb edən seçicilər (siyasi vəzifə daşıyan şəxslər, seçki subyektləri və siyasi birliklərin rəhbərləri, dini liderlər) səs verirlər və çəkiliş başa çatdıqdan sonra foto-video aparatlar səsvermə binasından çıxarılmalıdır.
- ▶ Eyni bir mətbuat və kütləvi informasiyanın başqa vasitəsinin səsvermə prosesi müddətində bir dəfə ən çoxu 10 dəqiqə ərzində seçki məntəqəsində səsvermənin gizliliyini təmin etmək şərtilə, istənilən yerdən foto-video çəkiliş aparmaq hüququ var.
- ▶ Səsvermə binasında olmaq hüququna malik şəxslər (o cümlədən, 10 dəqiqədən artıq foto-video çəkiliş aparmaq istəyən media nümayəndələri) bütün gün ərzində məntəqə seçki komissiyası sədri tərəfindən ayrılmış yerdə yerləşdirilən stasionar foto-video çəkiliş aparatı vasitəsilə foto-video çəkiliş apara bilərlər.

Qaydalar pozulduqda hərəkət etmək

Foto-video çəkilişi zamanı qaydaları pozduğu halda məntəqə seçki komissiyası səs çoxluğu ilə müvafiq şəxsin səs vermə binasından qovulması haqqında qərar qəbul edir.

